

Lokalna Grupa Działania „Sejneńszczyzna”

Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2009-2015

Sejny, styczeń 2009

Wykaz skrótów stosowanych w opracowaniu

Ilekroć w opracowaniu jest mowa o:

- **LGD, Stowarzyszeniu** – należy przez to rozumieć stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Sejneńszczyzna”;
- **Komisji Rewizyjnej** – należy przez to rozumieć organ kontrolny stowarzyszenia – Komisję Rewizyjną;
- **Zebraniu Członków** – należy przez to rozumieć Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia;
- **Zarządzie** – należy przez to rozumieć organ wykonawczy stowarzyszenia;
- **LSR** – należy przez to rozumieć niniejsze opracowanie (Lokalną Strategię Rozwoju);
- **Pracowniku** – należy przez to rozumieć osoby zatrudnione w LGD na podstawie umowy o pracę lub zlecenie;
- **Prezesie** – należy przez to rozumieć Prezesa Zarządu Stowarzyszenia;
- **Przewodniczącym Rady** – należy przez to rozumieć Przewodniczącego Rady przy LGD;
- **Rada** – należy przez to rozumieć organ decyzyjny Stowarzyszenia – Radę powołaną przy LGD, do której wyłącznej kompetencji należy wybór operacji, które mają być finansowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013;
- **PROW** – należy przez to rozumieć Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013;
- **EFROW** – należy przez to rozumieć Europejski Fundusz Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- **ARiMR** – należy przez to rozumieć Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;
- **SWP lub UMWP** – należy przez to rozumieć Samorząd Województwa Podlaskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego,;

Spis treści

1.	Charakterystyka LGD Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna”	4
1.1.	Nazwa i status prawny Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna”	4
1.2.	Opis procesu budowy partnerstwa	5
1.3.	Charakterystyka partnerów i sposób rozszerzania/zmiany składu LGD	7
1.4.	Struktura organu decyzyjnego	10
1.5.	Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego	13
1.5.1.	Podział funkcji pomiędzy poszczególne organy LGD	17
1.6.	Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego	20
1.7.	Kwalifikacje i doświadczenie Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna” i partnerów LGD w realizacji operacji	23
2.	Opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności	24
3.	Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR, wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy	51
4.	Cele ogólne i szczegółowe LSR oraz planowane do realizacji przedsięwzięcia	57
5.	Misja LGD	76
5.1.	Wizja rozwoju obszaru objętego LSR	76
5.2.	Misja LGD	77
6.	Spójność specyfiki obszaru z celami LSR	78
7.	Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć	80
8.	Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć	83
9.	Określenie procedur oceny zgodności operacji z LSR	84
10.	Budżet LSR dla każdego roku realizacji LSR	87
11.	Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR	93
12.	Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR	93
13.	Zasady i sposób dokonywania oceny własnej	94
14.	Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR	99
15.	Planowane działania/przedsięwzięcia/operacje realizowane przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze LSR	103
16.	Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich	104
17.	Informacja o załącznikach	104
18.	Spis tabel	104
19.	Spis rysunków	105
20.	Spis wykresów	106

1. Charakterystyka Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna”

1.1. Nazwa i status prawny Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna”

Lokalna Grupa Działania „Sejneńszczyzna” będzie odpowiedzialna za wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2009 – 2015. Podmiot ten został utworzony w roku 2005 zgodnie z prawem i został wpisany w dniu 21 lutego 2006 pod numerem 0000251343 do Krajowego Rejestru Sądowego. Rejestracja została dokonana w XIII Wydziale Gospodarczym KRS Sądu Rejonowego w Białymstoku. LGD Sejneńszczyzna nie jest wpisana do rejestru przedsiębiorców.

Lokalna Grupa Działania „Sejneńszczyzna” jest organizacją **posiadającą status prawny stowarzyszenia, działająca jako Lokalna Grupa Działania**, w oparciu o ustawy: prawo o stowarzyszeniach z dnia 7 kwietnia 1989 r. (Dz. U. z 2001 r., Nr 79, poz. 855 z późn. zm.) oraz ustawę z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427 z 2007 r. z późn. zm.). Zgodnie z art. 15 ust.2 pkt. 2 w/w ustawy podmiotem mającym nadzór nad stowarzyszeniem jest Marszałek Województwa Podlaskiego.

Siedziba LGD (określona w KRS) znajduje się w Sejnach, przy ul. Piłsudskiego 34. LGD używa logo opracowanego w trakcie realizacji II Schematu Pilotażowego Programu Leader+ i przyjętego przez Zarząd.

Rysunek nr 1. Logo Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna”

1.2. Opis procedury budowy partnerstwa

LEADER – to działanie oddolne, z udziałem przedstawicieli trzech sektorów (publicznego, gospodarczego i pozarządowego).

Lokalna Grupa Działania Sejneńszczyzna powstała w dniu 22 grudnia 2005 roku na zebraniu założycielskim w Skustelach w trakcie realizacji projektu „Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Północnej Suwalszczyzny – Ziemia Sejneńska”, realizowanego w ramach Schematu I Pilotażowego Programu LEADER +. Grupa członków założycieli partnerstwa ukształtowała się głównie w wyniku licznych działań aktywizująco-szkoleniowych (prowadzonych na obszarze 5 gmin tworzących to partnerstwo), będących elementem Schematu I, zrealizowanych na przełomie 2005/2006 r.

W każdej z gmin, w każdej wsi na terenie, której realizowany był projekt z I schematu Programu Leader+ odbyły się zebrania – spotkania wiejskie. Ich organizatorem była Suwalska Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT w Suwałkach – beneficjenta projektu z I Schematu Leadera+. O spotkaniach poinformowani byli radni gminy, sołtysi, jak również ogłoszenia wisiały w urzędach gmin oraz na tablicach informacyjnych. Poruszano tam tematy nurtujące lokalną społeczność, tj.: co chcą zrobić, jakie zadania należy podjąć, aby ożywić lokalną społeczność, czego im brakuje. Informacje o spotkaniach dostępne były w postaci broszur, folderów i ulotek promocyjnych, kierowanych zarówno do wytypowanych odbiorców jak i grup odbiorców. W trakcie spotkań wybrano 30 osób – tzw. liderów lokalnych na jako przedstawicieli na walne zebranie. Na każdym ze spotkań, z obecnych na nim osób, wybrana została spośród nich, w głosowaniu jawnym, osoba będąca przedstawicielem danej miejscowości – gminy. Kandydatury na przedstawiciela danej miejscowości – gminy mogły być zgłaszane przez każdego, który uważał, że dana osoba godnie będzie reprezentowała społeczność gminy oraz że posiada ona wiedzę i odpowiednie kwalifikacje. Z powyższego wynika, że struktury władz – Walnego Zebrania zostały ukształtowane przez samych mieszkańców, gdyż to oni są tylko członkami LGD.

W pracach nad tworzeniem partnerstwa mogli brać udział wszyscy zainteresowani przedstawiciele społeczności lokalnej jednakże nieznajomość tematu spowodowała, iż inicjatywa ta nie spotkała się z zainteresowaniem miejscowej ludności. Podobna sytuacja miała miejsce na początku realizacji II Schematu Programu Leader +. Dopiero po realizacji pierwszych działań skierowanych do miejscowej społeczności krąg osób zainteresowanych udziałem czy w szkoleniu czy w innych działaniach promocyjnych spotykał się z coraz to większym zainteresowaniem oraz uwagą.

Kolejnym etapem budowy nowo powstałego Partnerstwa (rok 2006) było złożenie wniosku o dofinansowanie w ramach Schematu II Programu Leader+. W ten sposób pozyskano środki na

rozpoczęcie działalności LGD, zapoznanie społeczności lokalnej z założeniami inicjatywy Leader oraz realizacją zadań przyjętych w Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Założenia przyjęte przy realizacji II Schematu Pilotażowego Programu Leader+ i realizacji Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich zakładały współpracę sektorów: publicznego, gospodarczego oraz społecznego, a w szczególności zaktywizowanie mieszkańców do działań publicznych, do rozszerzenia zakresu współpracy z przedstawicielami władz samorządowych. Miało to na celu przyczynienie się do poprawy efektywności wspólnie podejmowanych działań, przedsięwzięć, do poprawy warunków zamieszkania wskazywanych w różnych obszarach tematycznych. Głównym tematem – wiodącym ZSROW Sejneńszczyzny była promocja produktu lokalnego, pojęcia rozumianego w szerokim zakresie: zarówno jako produktów wytwarzanych przez człowieka jak również wytwarzanych przez naturę. Bardzo duże znaczenie zostało położone na działania skierowane na ochronę i utrzymanie wysokich standardów jakości środowiska naturalnego, ochrony tych zasobów, podnoszenia standardów korzystania ze środowiska, przybliżenia zasobów natury mieszkańcom regionu oraz przybywającym turystom.

Już w trakcie realizacji projektu prowadzona była akcja informacyjna o tym, czym jest Program Leader i na czym polega Partnerstwo. Efektem kampanii informacyjnej było bardzo duże zaangażowanie mieszkańców większości gmin objętych projektem - czego dowodem jest 17 złożonych deklaracji udziału w Partnerstwie.

W wyniku wielu spotkań konsultacyjnych liczba członków należących do stowarzyszenia wzrosła w końcu 2008 roku z 35 do 49 członków, w tym:

- 5 podmiotów z sektora publicznego
- 1 podmiot z sektora gospodarczego
- 10 organizacji pozarządowych
- 34 osoby fizyczne, aktywnie działające na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru

LGD

Przy realizacji II Schematu Pilotażowego Programu Leader + LGD Sejneńszczyzna prowadziła działalność na terenie pięciu sąsiadujących ze sobą gmin wiejskich: czterech gmin z powiatu sejneńskiego - Gib, Krasnopol, Puńska i Sejn oraz jedną gminę z Powiatu Augustowskiego – gminę Płaska.

W procesie budowy partnerstwa nie został nikt wykluczony ani pominięty. W każdej chwili jest możliwość zgłoszenia do Zarządu LGD chęci wstąpienia, należy w tym celu wypełnić deklarację przystąpienia oraz opłacić składkę członkowską. Nowi członkowie przyjmowani są przez Zarząd LGD po podjęciu stosownej uchwały.

1.3. Charakterystyka partnerów i sposób rozszerzenia/ zmiany składu LGD

LGD „Sejneńszczyzna” jest organizacją otwartą, zakładającą rozszerzanie swojego składu, która gwarantuje swoim Partnerom reprezentację we wszystkich organach funkcjonujących w ramach LGD. Zasady rozszerzania składu LGD „Sejneńszczyzna” reguluje § 12 Statutu, który wskazuje, że decyzję o przyjęciu nowych członków podejmuje Zarząd. Zgodnie z § 11 Statutu LGD członkiem zwyczajnym może być: osoba fizyczna, osoba prawna, która posiada pełną zdolną do czynności prawnych, posiadająca obywatelstwo Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa, bez względu na miejsce zamieszkania, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która podpisze deklarację partnerską oraz prowadzi działalność na terenie obszaru działania LGD – gmin wiejskich Powiatu Sejneńskiego, przyjęta do stowarzyszenia na mocy uchwały Zarządu. Liczba Partnerów jest nieograniczona.

Tabela 1. Wykaz członków Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna”

Lp.	Sektor	Nazwa partnera	Funkcja	% udział
1.	społeczny	Miszkiel Dorota	Członek zwyczajny	90
2.	społeczny	Cichanowicz Ireneusz	Członek zwyczajny	
3.	społeczny	Domański Waldemar	Członek zarządu	
4.	społeczny	Szypulewski Marek	Członek zwyczajny	
5.	społeczny	Czerniawski Ireneusz	Członek zwyczajny	
6.	społeczny	Wiszniewska Janina	Członek zwyczajny	
7.	społeczny	Myszczyński Marian	Członek zwyczajny	
8.	społeczny	Terlecki Zbigniew	Członek zwyczajny	
9.	społeczny	Puczyłowska Magdalena	Członek zwyczajny	
10.	społeczny	Łuczniak Grzegorz	Prezes	
11.	społeczny	Chrapowicki Józef	Członek Komisji Rewizyjnej	
12.	społeczny	Makowski Olgierd	Członek zwyczajny	
13.	społeczny	Pieczulis Konstanty	Członek zwyczajny	
14.	społeczny	Sienkiewicz Józef	Członek zwyczajny	
15.	społeczny	Racis Witold	Członek zwyczajny	
16.	społeczny	Wojczulis Jan	Członek zwyczajny	
17.	społeczny	Milewska Stanisława	Członek zwyczajny	
18.	społeczny	Wiaktor Robert	Wiceprezes	
19.	społeczny	Żandarys Halina	Członek zwyczajny	
20.	społeczny	Marcinkiewicz Wojciech	Członek zwyczajny	
21.	społeczny	Skrypko Romuald	Członek zwyczajny	
22.	społeczny	Wodecki Ryszard	Członek zwyczajny	
23.	społeczny	Krupiński Józef	Członek zwyczajny	
24.	społeczny	Witkowska Anna	Członek zwyczajny	
25.	społeczny	Korzeniecki Henryk	Członek zwyczajny	
26.	społeczny	Nowacka Lidia	Przewodniczący Komisji	

			Rewizyjnej	
27.	społeczny	Miszkiel Magdalena	Członek zwyczajny	
28.	społeczny	Tyczkowski Marek	Członek Komisji Rewizyjnej	
29.	społeczny	Mikłaszewicz Katarzyna	Członek zwyczajny	
30.	społeczny	Wiaktor Irena	Członek zwyczajny	
31.	społeczny	Trusiło Maria	Członek Zarządu	
32.	społeczny	Pawłowska Renata	Członek zwyczajny	
33.	społeczny	Łostowski Dariusz	Członek zwyczajny	
34.	społeczny	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Ziemi Berżnicko-Zelwiańskiej	Członek zwyczajny	
35.	społeczny	Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Nie jesteś sam” w Puńsku	Członek zwyczajny	
36.	społeczny	Stowarzyszenie Sołtysów Powiatu Sejneńskiego	Członek zwyczajny	
37.	społeczny	Stowarzyszenie Samorządów Ziemi Sejneńskiej	Członek zwyczajny	
38.	społeczny	Litewskie Towarzystwo Św. Kazimierza w Sejnach	Członek zwyczajny	
39.	społeczny	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Sejn i Sejneńszczyzny	Członek zwyczajny	
40.	społeczny	Suwalska Izba Rolniczo – Turystyczna	Członek zwyczajny/ przedstawiciel Partnera jest członkiem Rady	
41.	społeczny	Suwalska Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo Technicznych NOT	Członek zwyczajny/ przedstawiciel Partnera jest członkiem Rady	
42.	społeczny	Stowarzyszenie „Kraina Czarnej Hańczy”	Członek zwyczajny	
43.	społeczny	Stowarzyszenie „Krusznia”	Członek zwyczajny	
44.	gospodarczy	Jachimowicz Karol	Skarbnik	
45.	publiczny	Urząd Gminy Sejny	Członek zwyczajny/ przedstawiciel Partnera jest członkiem Rady	10
46.	publiczny	Urząd Gminy w Puńsku	Członek zwyczajny/ przedstawiciel Partnera jest członkiem Rady	
47.	publiczny	Urząd Gminy w Krasnopolu	Członek zwyczajny/ przedstawiciel Partnera jest członkiem Rady	
48.	publiczny	Urząd Gminy w Gibach	Członek zwyczajny/ przedstawiciel Partnera jest członkiem Rady	
49.	publiczny	Starostwo Powiatowe w Sejnach	Członek zwyczajny/ przedstawiciel Partnera jest członkiem Rady	

Zgodnie ze statutem (*Załącznik nr 1*) najwyższą władzą LGD jest Walne Zebranie Członków. Organem wykonawczym jest Zarząd, organem kontrolnym - Komisja Rewizyjna a organem decyzyjnym – Rada. W skład Zarządu LGD wchodzi 7 osób fizycznych w tym: 5 osób fizycznych wybieranych przez Walne Zebranie Członków z uwzględnieniem reprezentacji terytorialnej oraz 1 przedstawiciel partnerów publicznych i 1 przedstawiciel partnerów społecznych i gospodarczych. Taki skład zarządu gwarantuje przewagę głosów osób fizycznych, ale także udział przedstawicieli administracji, doświadczonych w realizacji projektów, w tym projektów związanych z rozwojem obszarów wiejskich.

W skład Zarządu weszło 6 osób z wykształceniem wyższym i 1 osoba z wykształceniem średnim. Zarząd tworzą 3 kobiety i 4 mężczyzn, co stanowi zachowanie składu % równowagi płci. W składzie zarządu są ludzie w różnym wieku – od 28 do 51 lat, a średnia wieku członków Zarządu wynosi 40 lat. Skład zarządu przedstawiono w **tabeli nr 2**, natomiast pełne informacje o członkach zarządu zamieszczono w *Załączniku nr 2*.

Tabela nr 2: Skład Zarządu Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna”

Lp.	Funkcja w Zarządzie LGD	Imię i nazwisko	Podmiot delegujący	Wykształcenie	Doświadczenie w realizacji projektów
1	Prezes	ŁUCZNIK Grzegorz	Partner społeczny – gmina Krasnopol	wyższe	1 projekt
2	Wiceprezes	WIAKTOR Robert	Partner społeczny- gmina Puńsk	wyższe	3 projekty
3	Wiceprezes	ROPEL Henryka	Partner publiczny	wyższe	10 projekty
4	Skarbnik	JACHIMOWICZ Karol	Partner gospodarczy	średnie	-
5	Członek	Maria TRUSIŁO	Partner społeczny – gmina Sejny	policealne	2 projekty
6	Członek	Marzena MIKŁASZEWICZ	Partner społeczny - organizacje pozarządowe	wyższe	2 projekty
7	Członek	DOMAŃSKI Waldemar	Partner społeczny – gmina Giby	średnie	1 projekt

Na terenie działania Lokalnej Grupy Działania działa 29 stowarzyszeń, z czego 10 jest członkiem w/w organizacji. Przy realizacji I Schematu Programu Leader+ do LGD należało tylko 7 organizacji pozarządowych, ale już w trakcie realizacji II Schematu chęć wstąpienia wyraziły 3 kolejne Stowarzyszenia, tj. Stowarzyszenie Ziemia Sejneńska z siedzibą w Sejnach, Stowarzyszenie Krusznia z siedzibą w Krasnopolu oraz Stowarzyszenie Maćkowa Ruda z siedzibą w Maćkowej Rudzie. Wykaz wszystkich Stowarzyszeń działających na terenie LGD stanowi *Załącznik nr 3*, natomiast skład i charakterystyka partnerów społecznych i prywatnych stanowi *Załącznik nr 4*.

Przedstawiciele partnerów gospodarczych reprezentowani są przez nieliczną grupę osób – jeśli chodzi o przedstawicieli przedsiębiorców. Jest to jedna osoba, posiadająca własną działalność gospodarczą, prowadząca sklep z artykułami RTV. Pozostali członkowie 34 osób są to głównie rolnicy, osoby mieszkające na terenach wiejskich.

LGD „Sejneńszczyzna” informuje społeczność lokalną o realizowanych działaniach na bieżąco, wykorzystując różne środki promocji i przeznaczając w swoim budżecie środki na ten cel. W wyniku planowanych działań oczekuje się, iż stowarzyszenie z czasem coraz mocniej zaistnieje w świadomości mieszkańców jako bliska im organizacja, którą współtworzą. Obecnie podstawowym źródłem informacji jest strona internetowa LGD – www.lgd-sejnenszczyzna.pl.

1.4. Struktura organu decyzyjnego

Jednym ze statutowych organów LGD „Sejneńszczyzna” jest Rada. Jej głównym zadaniem jest wybór operacji zgodnie z zapisami art. 62 ust.4 rozporządzenia nr 1698/2005, które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Zgodnie z postanowieniami § 22 pkt 2 statutu... *w skład Rady wchodzi od 11 do 19 osób wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków w sposób zapewniający równą reprezentację przedstawicieli gmin: **Giby, Sejny, Krasnopol, Puńsk** (parytet równowagi terytorialnej)...* Członkowie Rady zostali wybrani przez Walne Zebranie Członków. Jej aktualny skład przedstawia poniższa tabela nr 3. Organem decyzyjnym stowarzyszenia LGD jest jego Rada. W skład Rady wchodzi: Przewodniczący, Wiceprzewodniczący oraz członkowie wybierani i odwoływani przez Walne Zebranie Członków. Rada, w co najmniej 50% składa się z podmiotów, o których mowa w art.6 ust.1 lit. b i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich - czyli partnerów gospodarczych i społecznych oraz innych odpowiednich podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z zakresu środowiska naturalnego oraz podmiotami odpowiedzialnymi za promowanie równości kobiet i mężczyzn. Rada obraduje na posiedzeniach zwoływanych przez Przewodniczącą w miarę potrzeb. Żaden z członków organu decyzyjnego nie może być zatrudniony w biurze LGD. Szczegółowe zasady i procedury funkcjonowania Rady ds. LSR oraz sposób jej powoływania i zmian w składzie, określa Regulamin, który stanowi załącznik do tego dokumentu (*Załącznik nr 5*).

Tabela 3: Skład Rady Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna”

Lp.	Imię i nazwisko/funkcja w Radzie	Podmiot delegujący/rekomendacja	Język roboczy UE i dokument potwierdzający jego znajomość	Sektor, którego przedstawicielem jest członek organu decyzyjnego LGD	% udziału
1)	Liszkowski Witold	Wójt Gminy Puńsk	-	publiczny	33
2)	Skindzier Jan	Wójt Gminy Sejny	-	publiczny	
3)	Kramnicz Jan	Wójt Gminy Giby	-	publiczny	
4)	Stankiewicz Józef	Wójt Gminy Krasnopol	-	publiczny	
5)	Grzybowski Ryszard	Starosta Powiatu Sejneńskiego	-	publiczny	
6)	Szypiłło Marian	Suwska Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT w Suwałkach	-	społeczny	67
7)	Niedziejko Elżbieta	Suwska Izba Rolniczo-Turystyczna w Suwałkach	angielski, francuski	społeczny	
8)	Bożena Bobin	Wydawnictwo AUSRA w Puńsku	-	społeczny	
9)	Myszczyński Marian	Sołtys, radny Gminy Krasnopol	-	społeczny	
10)	Cichocki Miłosz	Stowarzyszenie „Kraina Czarnej Hańczy” (Prezes)	-	społeczny	
11)	Miszkiel Józef	Stowarzyszenie Sołtysów Powiatu Sejneńskiego	-	społeczny	
12)	Klimasara Teresa	Urząd Gminy w Sejnach	-	społeczny	
13)	Miszkiel Dorota	Pracownik UG w Gibach	-	społeczny	
14)	Marcinkiewicz Danuta	Pracownik UG w Gibach	-	społeczny	
15)	Biruta Danuta Virakas	Masarnia DESRA w Puńsku	-	gospodarczy	

Ciało decyzyjne, tzw. Rada wybrana została przez Walne Zebranie Członków Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna” w dniu 11 lipca 2008 roku na podstawie pisemnych rekomendacji przedstawicieli każdej z gmin należących do LGD. Przy wyborze do Rady brani byli pod uwagę kandydaci, którzy spełniali kryteria formalne, tj.

- 1) muszą posiadać wykształcenie wyższe lub średnie,
- 2) muszą ukończyć szkolenia lub kursy z zakresu rolnictwa, rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader,
- 3) muszą legitymować się co najmniej 1 rokiem doświadczenia w strukturach podmiotu rekomendującego,
- 4) uczestniczyć w realizacji projektów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich,

- 5) co najmniej jedna osoba spośród członków Rady powinna posiadać udokumentowaną znajomość przynajmniej jednego języka roboczego UE (angielski, francuski lub niemiecki) w stopniu umożliwiającym swobodne porozumiewanie się,
- 6) co najmniej 50 % członków Rady powinno zamieszkiwać obszar objęty działalnością LSR przynajmniej 3 lata przed ich powołaniem,
- 7) nie może być pracownikiem biura LGD, ani równocześnie członkiem Komisji Rewizyjnej ani też członkiem Zarządu, ani pozostawać z członkami Zarządu lub Komisji Rewizyjnej w stosunku bliskiego pokrewieństwa lub podległości z tytułu zatrudnienia,

Po spełnieniu w/w kryteriów Walne Zebranie zatwierdziło skład, podejmując odpowiednią uchwałę.

W Radzie jest:

- 9 członków będących przedstawicielami sektora społecznego, co stanowi 60 % składu Rady,
- 5 członków będących przedstawicielami sektora publicznego, co stanowi 33 % składu Rady,
- 1 członek będący przedstawicielem sektora gospodarczego, co stanowi 7 % składu Rady

W wyborach członków Rady pod głosowanie poddaje się listę kandydatów zgłoszoną przez członków Walnego Zebrania. Podejmuje ono decyzję w głosowaniu jawnym, o ile nie został zgłoszony i przegłosowany wniosek w sprawie głosowania w sposób tajny. Członkami Rady zostają kandydaci, którzy uzyskali największą liczbę głosów.

Członkowie Rady posiadają bogate doświadczenie w realizacji projektów na rzecz obszarów wiejskich. Czterech spośród nich, jako wójtowie, odpowiedzialni byli za realizację projektów w ramach działań przedakcesyjnych jak również innych funduszy strukturalnych, również ze środków „Sektorowego Programu Operacyjnego - Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004 - 2006". Jeden spośród członków odpowiadał jako Dyrektor NOT-u za realizację I Schematu Pilotażowego Programu Leader+. Poszczególni członkowie Rady uczestniczyli w realizacji II Schematu Pilotażowego Programu Leader+.

Jeden członek Rady Programowej posiada potwierdzoną odpowiednim certyfikatem znajomość jednego z urzędowych języków Unii Europejskiej (język angielski) w stopniu umożliwiającym swobodne porozumiewanie się oraz zna biegle język francuski. Obszar działania LGD zamieszkuje 13 spośród 15 członków organu decyzyjnego zamieszkuje na obszarze LGD powyżej 3 lat (zameldowanie na pobyt stały). Szczegółowy opis wiedzy i doświadczenia, a także reprezentacji sektorów i gmin przez poszczególnych członków Rady (organu decyzyjnego LGD) stanowi załącznik do Strategii *Załącznik nr 6*.

1.5. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego

Zasady powoływania członków Rady

Zasady powoływania członków Rady reguluje Statut stowarzyszenia do wniosku o wybór LGD „Sejneńszczyzna” do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju oraz Regulamin Rady.

Zasady odwoływania członków Rady

Procedura odwołania Rady lub członka Rady została określona w Regulaminie Rady LGD „Sejneńszczyzna”. Zgodnie z tą procedurą, powodem odwołania członka Rady może być:

- a) rezygnacja z pełnionej funkcji,
- b) złożenia rezygnacji,
- c) choroby powodującej trwałą niezdolność do sprawowania funkcji,
- d) naruszenia postanowień niniejszego statutu,
- e) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności,
- f) systematycznego uchylania się od pracy w Radzie.

Wniosek o odwołanie członka Rady może zgłosić na piśmie:

- co najmniej 10 członków Stowarzyszenia;
- co najmniej 1/3 statutowego składu Rady;
- Zarząd;
- Komisja Rewizyjna

Wniosek o odwołanie członka Rady musi zawierać uzasadnienie odwołania. Wniosek o odwołanie członka Rady jest rozpatrywany na najbliższym posiedzeniu Walnego Zebrania lub przez Nadzwyczajne Walne Zebranie zwołane w celu rozpatrzenia wniosku. Decyzja w sprawie odwołania członka Rady jest podejmowana w drodze uchwały podejmowanej bezwzględną większością głosów. W przypadku wygaśnięcia bądź utraty mandatu przez członka Rady, podczas Walnego Zebrania odbywają się wybory uzupełniające do Rady zgodnie z procedurą wyboru członków Rady. W przypadku uzupełnienia składu Rady o nowych członków w liczbie większej niż połowa składu całej Rady, odbywa się ponowny wybór Przewodniczącego Rady i Wiceprzewodniczącego Rady. Procedurę oraz zasady funkcjonowania Rady określa jej Regulamin uchwalony przez Walne Zebranie Członków na posiedzeniu w dniu 11 lipca 2008 roku.

W Regulaminie tym zostały również określone procedury stosowane podczas posiedzeń Rady, tryb podejmowania decyzji o wyborze operacji do finansowania, a także procedura wyłączenia członka Rady od udziału w dokonywaniu wyboru operacji w razie zaistnienia okoliczności, które mogą

wywoływać wątpliwości co do jego bezstronności. Zgodnie z postanowieniem Regulaminu Rady, jej pracą kieruje Przewodniczący albo w jego zastępstwie Wiceprzewodniczący Rady. Przed rozpatrywaniem każdego wniosku na wezwanie Przewodniczącego każdy członek Rady poprzez złożenie podpisu na stosownym formularzu, składa pisemne oświadczenie o tym, że nie zachodzą okoliczności, które mogłyby wywoływać wątpliwości, co jego bezstronności podczas oceny wniosku, a w szczególności:

- 1) nie jest Wnioskodawcą rozpatrywanego wniosku oraz nie brał udziału w przygotowaniu wniosku i nie będzie uczestniczył w realizacji operacji stanowiącej przedmiot wniosku,
- 2) nie pozostaje z Wnioskodawcą lub członkami władz Wnioskodawcy w związku małżeńskim ani w stosunku pokrewieństwa w linii prostej,
- 3) nie jest członkiem Wnioskodawcy, członkiem władz Wnioskodawcy ani przedstawicielem Wnioskodawcy w LGD „Sejneńszczyzna”,
- 4) nie pozostaje w stosunku pracy lub zlecenia z Wnioskodawcą ani innego rodzaju zależnościach służbowych z Wnioskodawcą.

Członków Rady, którzy nie złożą oświadczenia o bezstronności, Przewodniczący wyłącza z udziału w rozpatrywaniu danego wniosku. Dalsza część postępowania dotyczącego oceny zgodności operacji z LSR oraz wyboru operacji do finansowania odbywa się zgodnie z procedurą opisaną w rozdziale 9 Lokalnej Strategii Rozwoju dla obszaru LGD „Sejneńszczyzna”.

Procedura naboru pracowników

Rekrutacja pracowników leży w kompetencji Zarządu Stowarzyszenia. Typową procedurą rekrutacyjną jest konkurs na stanowiska wymienione w „**Procedurze naboru pracowników oraz opisie stanowisk pracy w LGD Sejneńszczyzna**”. Pracownikiem stowarzyszenia LGD „Sejneńszczyzna” nie może być członek organu decyzyjnego (Rady Stowarzyszenia). Podczas stosowania procedury naboru pracowników bezwzględnie stosowana będzie polityka równości płci.

Niezmiernie istotną rzeczą jest precyzyjne określenie wymagań koniecznych i pożądanych w odniesieniu do kandydatów mających ewentualnie takie zadania wykonywać. Równie ważne jest odpowiednie zaplecze lokalowe i techniczne, które nie tylko będzie zapewniało prawidłową możliwość przyjmowania i obsługi interesantów, ale również dawało możliwości właściwego archiwizowania dokumentów i organizacji spotkań, warsztatów, konferencji itp.

Po wybraniu LGD „Sejneńszczyzna” do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Zarząd podejmie niezwłocznie działania związane z naborem pracowników do pracy w biurze. Docelowo personel biura będzie się składał z 1 pełnoetatowego pracownika oraz jednej osoby zatrudnionej na ½ etatu, zajmujących następujące stanowiska:

- kierownik biura (1 etat),
- pracownika biurowego (1/2 etatu),

Ponadto planuje się stworzenie stanowiska ds. księgowości – na podstawie umowy-zlecenia. Pracownicy LGD przy wykonywaniu swoich obowiązków kierować się będą celami statutowymi i zobowiązani będą do podnoszenia swoich umiejętności i wiedzy w związku z wykonywanymi obowiązkami. Jednoosobowe kierownictwo Biura polega na obowiązku wykonywania poleceń bezpośredniego przełożonego. Bezpośrednim przełożonym dla wszystkich pracowników etatowych i osób świadczących pracę w sposób ciągły na podstawie innego trybu niż stosunek pracy jest Prezes Zarządu.

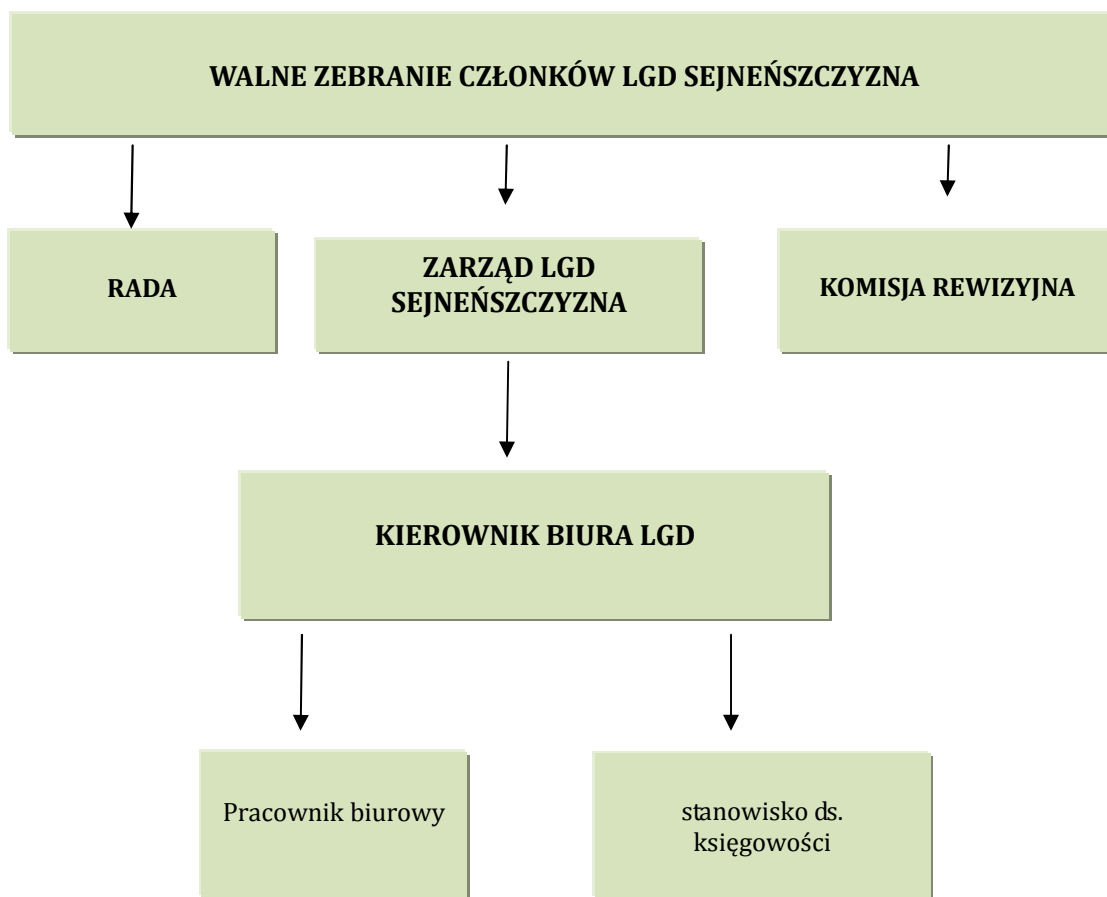
Kontrola wewnętrzna w LGD realizowana jest poprzez Komisję Rewizyjną, która jest organem kontroli wewnętrznej, a także:

- Księgowego, w zakresie spraw związanych z gospodarowaniem środkami finansowymi według zasad określonych w odrębnej uchwale wydanej przez Zarząd LGD;
- Zarząd, w zakresie terminowości załatwiania spraw, odpowiedzi na korespondencję skierowaną do Stowarzyszenia i innych spraw administracyjno - organizacyjnych.

Skargi i wnioski wpływające do Stowarzyszenia są przyjmowane i rozpatrywane przez Zarząd LGD na zebraniu, po uprzednim uzgodnieniu z Komisją Rewizyjną, za wyjątkiem skarg na działanie Zarządu, które rozstrzygane będą na Walnym Zebraniu. Interesanci w ramach skarg i wniosków przyjmowani są po uprzednim umówieniu.

Procedura naboru pracowników oraz opis stanowisk pracy w LGD „Sejneńszczyzna” stanowi *Załącznik nr 7 do LSR*.

Rysunek nr 2: Struktura pracowników i procesu podejmowania decyzji

Zasady funkcjonowania biura, warunki techniczne i lokalowe

Lokalna Grupa Działania „Sejneńszczyzna” posiada w pełni wyposażone biuro. Biuro spełnia wszystkie wymagania techniczne i lokalowe, które umożliwiają profesjonalną obsługę i przyjmowanie interesantów, a także dają możliwość do właściwego archiwizowania dokumentów oraz organizacji spotkań, warsztatów, konferencji. Wynajmuje pomieszczenie o powierzchni 15 m² w siedzibie Starostwa Powiatowego w Sejnach, bezpłatnie, na zasadach umowy najmu. Dodatkowo w budynku znajduje się sala szkoleniowo – konferencyjna o powierzchni 50 m², wyposażona w niezbędny sprzęt audiowizualny, przeznaczona na 40 osób. W budynku znajduje się pomieszczenie z przeznaczeniem na archiwum, spełniające wymogi niezbędne do przechowywania dokumentacji. Przy Sali konferencyjnej znajduje się aneks kuchenny, co pozwala na podniesienie standardów świadczonych usług, szkoleń, warsztatów i konferencji. W przypadku wystąpienia potrzeby zorganizowania spotkania z udziałem większej ilości osób istnieje możliwość dostawienia krzeseł, co z pewnością ogranicza koszty i problemy szukania jej poza siedzibą biura. Na stanie majątkowym stowarzyszenia znajduje się m.in.

- komputer z oprogramowaniem,
- urządzenie wielofunkcyjne: drukarka, skaner, ksero, fax,
- notebook z oprogramowaniem,
- meble biurowe, tj. dwa biurka, krzesła obrotowe, szafa metalowa

Docelowo do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju planowane będzie wynajęcie pomieszczeń o większym metrażu, gdyż obecne nie będzie spełniało podstawowych wymagań – jest zbyt małe. LGD wynajmując lokal będzie brała pod uwagę jego lokalizację i minimalną powierzchnię - 25 m² oraz ilość pokoi – minimum - 2. Dokonując wyboru siedziby LGD, brany będzie przede wszystkim pod uwagę komfort obsługi interesantów, łatwy dostęp – najlepiej w centrum Sejn oraz funkcjonalność pomieszczeń, dostęp do sali konferencyjnej czy szkoleniowej oraz dodatkowych pomieszczeń w celu archiwizacji dokumentacji powstałej przy realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju.

Biuro Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna” będzie czynne z reguły w godzinach 8.00-16.00. Jednakże w wyjątkowych sytuacjach, godziny pracy mogą zostać wydłużone, szczególnie w okresie przyjmowania wniosków od zainteresowanych podmiotów oraz w celu prowadzenia doradztwa przy wypełnianiu wniosków o dofinansowanie. Uzgodnione to zostanie z pracownikami zatrudnionymi w biurze LGD oraz wprowadzony zostanie odpowiedni zapis, mówiący o wydłużeniu godzin pracy, w aneksie do umowy z danym pracownikiem.

Obecna siedziba LGD wynajęta jest na podstawie umowy użyczenia pomiędzy LGD a Starostwem Powiatowym w Sejnach, biuro LGD znajduje się w Sejnach przy ulicy 1 Maja 1. W budynku, w którym znajduje się siedziba LGD posiada swoją siedzibę również Starostwo Powiatowe w Sejnach, co jest jego dodatkowym atutem, ponieważ budynek jest w ciągu dnia odwiedzany przez dużą liczbę osób.

1.5.1. Podział funkcji pomiędzy poszczególne organy LGD

Najwyższą władzą organizacji jest **Walne Zebranie**, do którego należy podejmowanie zasadniczych decyzji związanych z funkcjonowaniem organizacji. Ponadto, zgodnie ze Statutem, organami LGD są:

- **Zarząd Stowarzyszenia** (organ wykonawczy);
- **Komisja Rewizyjna** (organ kontroli);
- **Rada** (organ decyzyjny);

Ponadto, w ramach LGD funkcjonuje **Biuro LGD**, które kieruje pracami organizacyjnymi i przygotowawczymi. Pracami biura kieruje Kierownik.

Podstawową zasadą funkcjonowania LGD Sejneńszczyzna jest rozdział funkcji: **zarządczej** (Zarząd), **decyzyjny** (Rada) i **kontrolnej** (Komisja Rewizyjna). Został on zapewniony poprzez szereg zapisów w Statucie stowarzyszenia.

Zarząd pełni funkcje kierownicze, prowadzi bieżące sprawy stowarzyszenia. Zarząd LGD został wybrany w składzie:

1. Grzegorz ŁUCZNIK – Prezes Zarządu;
2. Robert WIAKTOR – Wiceprezes Zarządu;
3. Henryka ROPEL – Wiceprezes Zarządu;
4. Jarosław JACHIMOWICZ – Skarbnik Zarządu;
5. Waldemar DOMAŃSKI – Członek Zarządu;
6. Marzena MIKŁASZEWICZ – Członek Zarządu;
7. Maria TRUSIŁŁO – Członek Zarządu;

Zgodnie ze Statutem, do reprezentowania Stowarzyszenia i zaciągania zobowiązań finansowych upoważnieni są wspólnie dwaj członkowie Zarządu oraz w określonym zakresie upęnomocnione przez Zarząd osoby. Określono także w następujący zakres uprawnień Zarządu, jako organu wykonawczego stowarzyszenia:

- a) podejmowanie uchwał w sprawach przyjmowania i wykluczania członków stowarzyszenia,
- b) reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu,
- c) kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia,
- d) zwoływanie Walnego Zebrania Członków,
- e) ustalanie regulaminu Biura Stowarzyszenia,
- f) opracowywanie LSR, oraz innych wymaganych przepisami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dokumentów, celem przystąpienia do konkursu na realizację LSR,
- g) przygotowanie wniosku o dofinansowanie realizacji LSR i przystąpienie do konkursu na jej dofinansowanie, zgodnie z przepisami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- h) realizacja LSR zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, w tym ogłaszanie konkursów na projekty z zakresu działania 4.1 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, ich przyjmowanie i przedkładanie Radzie, celem dokonania wyboru projektów do realizacji w ramach strategii,
- i) opracowywanie wniosków i innych dokumentów w celu pozyskiwania środków na realizację celów z innych programów pomocowych,
- j) wykonywanie innych działań wymaganych przepisami, związanych z realizacją LSR w ramach osi LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- k) koordynowanie wspólnej działalności członków LGD dla realizacji zadań statutowych,
- l) zarządzanie majątkiem i finansami LGD oraz prowadzenie działalności operacyjnej,

- m) realizacja współpracy LGD z organizacjami krajowymi i zagranicznymi,
- n) występowanie z wnioskami o nadanie odznaczeń i nagród państwowych oraz odznak honorowych,
- o) rekomendowanie przedstawicieli LGD do terenowych organów i organizacji oraz kandydatów do wyborów ciał przedstawicielskich,
- p) podejmowanie uchwał i decyzji w sprawach nie zastrzeżonych do kompetencji Walnego Zebrania Członków LGD,
- q) uchwalanie planu prac oraz budżetu LGD na okresy roczne,
- r) dokonywanie kwartalnych ocen pracy biura LGD,
- s) składanie sprawozdań ze swej działalności na Walnym Zebraniu Członków
- t) podejmowanie decyzji w sprawie nabycia lub zbycia majątku nieruchomego i ruchomego do kwoty określonej przez Walne Zebranie Członków,
- u) powoływanie i odwoływanie kierownika Biura LGD oraz zatrudnianie innych pracowników do tego biura,
- v) ustalanie wielkości zatrudnienia i zasad wynagradzania pracowników Biura LGD.

Komisja Rewizyjna jest organem kontrolnym i okresowo sprawdza pracę Zarządu. Do składu Komisji Rewizyjnej zostały wybrane następujące osoby:

1. Lidia NOWACKA - Przewodnicząca
2. Marek TYCZKOWSKI – członek
3. Józef CHRAPOWICKI – członek

Uprawnienia Komisji Rewizyjnej określono następująco:

- a. dokonywanie, co najmniej raz w roku, kontroli i oceny całokształtu działalności Zarządu LGD i jej biura,
- b. składanie Walnemu Zebraniu Członków LGD wniosków z kontroli oraz sprawozdań ze swej działalności,
- c. wnioskowanie do Walnego Zebrania Członków LGD o udzielenie absolutorium dla Zarządu LGD,
- d. uchwalanie regulaminu prac Komisji Rewizyjnej,
- e. prowadzenie okresowej kontroli opłacania składek przez członków LGD.

Komisja Rewizyjna ma prawo żądania od członków i władz LGD złożenia pisemnych lub ustnych wyjaśnień dotyczących kontrolowanych spraw. Zarówno kadencja Zarządu, jak i Komisji Rewizyjnej trwa wg Statutu 3 lata. Zmiany składu osobowego organów pozostawiono w gestii Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia.

Rada będzie miała za zadanie wybór operacji, które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. Jest ona opisana we wcześniejszym podrozdziale LSR.

1.6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład ciała decyzyjnego

Członkowie Rady (organu decyzyjnego) posiadają duże doświadczenie zawodowe i kwalifikacje pozwalające na efektywne funkcjonowanie Rady. Tym samym gwarantuje to efektywną realizację LSR poprzez realizację wybranych operacji. Szczegółowo doświadczenie członków Rady przedstawione jest w załączniku do wniosku o wybór LGD, którego załącznikiem jest niniejsza Strategia. Kluczowe informacje, dotyczące kwalifikacji i doświadczenia poszczególnych członków Rady przedstawione są w tabeli poniżej.

Tabela 4: Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład Rady

Lp.	Imię i nazwisko/funkcja w Radzie	Podmiot delegujący/rekomendacja	Doświadczenie
1.	Liszkowski Witold	Urząd Gminy Puńsk	Jako Wójt Gminy Puńsk realizował szereg zadań z zakresu rozwoju obszarów wiejskich, współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej. W latach 2003-2005 zrealizowano 5 projektów inwestycyjnych z zakresu infrastruktury drogowej i oczyszczania ścieków o łącznej wartości 3 477,7 tys. PLN oraz 5 projektów miękkich promujących historię i kulturę pogranicza o łącznej wartości 523,1 tys. PLN. Wykształcenie wyższe, Znajomość języka litewskiego i angielskiego.
2.	Skindzier Jan	Urząd Gminy Sejny	Jako Wójt Gminy Sejny realizował szereg zadań z zakresu rozwoju obszarów wiejskich, współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej. W 2005 r. gmina zrealizowała 2 projekty inwestycyjne z zakresu infrastruktury drogowej o łącznej wartości 2 819,5 tys. PLN Wykształcenie wyższe
3.	Kramnicz Jan	Urząd Gminy Giby	Jako Wójt Gminy Giby realizował szereg zadań z zakresu rozwoju obszarów wiejskich, współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej. W 2005 r. gmina zrealizowała 1 projekt z zakresu infrastruktury drogowej o wartości 1 016,0 ty. PLN
4.	Stankiewicz Józef	Urząd Gminy Krasnopol	Jako Wójt Gminy Krasnopol realizował szereg zadań z zakresu rozwoju obszarów wiejskich, współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej.

			W roku 2005 gmina rozpoczęła realizację projektu inwestycyjnego o wartości 3 452,3 tys. PLN polegającego na budowie sali gimnastycznej przy szkole podstawowej i gimnazjum.
5.	Grzybowski Ryszard	Starosta Powiatu Sejneńskiego	Jako Starosta Sejneński realizował szereg zadań z zakresu rozwoju obszarów wiejskich, współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej. Zrealizował szereg inwestycji drogowych, które dotyczyły realizacji robót na drogach powiatowych. Wykształcenie wyższe, mgr inż. rolnictwa, znajomość języka niemieckiego i rosyjskiego.
6.	Szypitło Marian	Suwalska Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT w Suwałkach	Jako Dyrektor Suwalskiej Rady Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT zrealizował szereg projektów współfinansowanych z funduszy unijnych z zakresu rozwoju obszarów wiejskich. Do najważniejszych z nich należą: <ul style="list-style-type: none"> • „Zintegrowana strategia rozwoju obszarów wiejskich północnej suwalszczyzny” – Ziemia Sejneńska, Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006, koordynator projektu, 2005-2006, • „Wyższy standard życia poprzez realizację inicjatyw obszarów wiejskich”, Program Operacyjny Kapitał Ludzki, 2008,
7.	Niedziejko Elżbieta	Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna w Suwałkach	Prezes Suwalskiej Izby Rolniczo-Turystycznej. Zrealizowała ona szereg projektów z zakresu rozwoju obszarów wiejskich, współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej. Biegła znajomość języka angielskiego oraz francuskiego. Do najważniejszych z nich należą: <ul style="list-style-type: none"> • Baltic Sea Cycling – strategies for more cycles In transport system for developing attractive” – koordynator krajowy w ramach BSR INTERREG IIIB Neighbourhood Programme – projekt planowania i rozwój turystyki rowerowej jako ekologicznego środka transportu na obszarze miast Regionu Morza Bałtyckiego, realizowany w okresie 01.09.2004-31.08.2007 przez 22 partnerów z krajów RMB o całkowitej wartości 2 295 428,57 EUR, • „S-MAN 2000 – Sustainable management of angeling tourism In Natura 2000 and Rother sensitive areas” – koordynator krajowy w ramach BSR INTERREG IIIB Neighbourhood Programme – projekt planowania i rozwoju turystyki wędkarskiej oraz tworzenie wspólnej oferty krajów Morza Bałtyckiego na obszarze wrażliwych ekologicznie, realizowany w okresie od 02.01.2006-31.12.2007 przez 24 partnerów z krajów RMB o całkowitej wartości 1 685 500,00

			<p>EUR,</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Poprawa dostępności infrastruktury turystycznej Euroregionu Niemen” – Program Współpracy Przygranicznej PHARE – Region Morza Bałtyckiego 2000, Specjalny Projekt na rzecz regionu Morza Bałtyckiego – Fundusz Małych Projektów o wartości 72 937 EUR, • „Program rozwoju produktu turystycznego w regionie przygranicznym jako istotny element koncepcji rozwoju turystyki Euroregionu Niemen” – Program Współpracy Przygranicznej Phare, Program dla Polskiej Granicy Wschodniej 2001, o wartości 28 173 EUR, <p>Wykształcenie wyższe, mgr turystyki, biegła znajomość języka angielskiego (potwierdzona certyfikatem) oraz biegła języka francuskiego.</p>
8.	Bożena Bobin	Wydawnictwo AUSRA w Puńsku	Działacz społeczny, biegła znajomość języka litewskiego, angielskiego.
9.	Myszczyński Marian	Sołtys	Radny Gminy Krasnopol, Sołtys wsi Krasnopol
10.	Cichocki Miłosz	Stowarzyszenie „Kraina Czarnej Hańczy”	Prezes Stowarzyszenia, które powstało aby promować kwatery agroturystyczne położone w pobliżu rzeki Czarnej Hańczy. Wykształcenie wyższe, mgr zarządzania turystyką.
11.	Miszkiel Józef	Stowarzyszenie Sołtysów Powiatu Sejneńskiego	Prezes Stowarzyszenia Sołtysów Powiatu Sejneńskiego. Stowarzyszenie aktywnie włącza się w promocję obszarów wiejskich. Jako Prezes Stowarzyszenia zrealizował projekt: <ul style="list-style-type: none"> • „Rola liderów lokalnych w poszerzaniu wiedzy o Unii Europejskiej w powiecie sejneńskim”
12.	Klimasara Teresa	Stowarzyszenie Św. Kazimierza w Sejnach	Działacz społeczny
13.	Miszkiel Dorota	Urząd Gminy Giby	Pracownik Urzędu Gminy w Gibach, działacz społeczny
14.	Marcinkiewicz Danuta	Urząd Gminy Giby	Pracownik Urzędu Gminy w Gibach, działacz społeczny, aktywnie włącza się w działania promujące kuchnię lokalną i wyroby rękodzieła ludowego
15.	Danuta Biruta Virakas	Masarnia DESRA	Właścicielka przedsiębiorstwa DESRA w Puńsku, działacz społeczny

Członków pierwszego składu Rady powołuje Walne Zebranie Członków spośród przedstawicieli partnerów publicznych i społeczno-gospodarczych z terenu działania LGD. Sposób zgłaszania i wyboru nowych członków Rady reguluje Regulamin Rady.

Lokalna Grupa Działania „Sejneńszczyzna” dokonując wyboru Rady ds. LSR (tzw. ciała decyzyjnego) będzie zwracała szczególną uwagę na procentowy udział (min 50%) członków zwyczajnych Stowarzyszenia wskazanych przez poszczególne podmioty będące partnerami publicznymi oraz społeczno-gospodarczymi działającymi na obszarze, którego dotyczy lokalna

strategia rozwoju (parytet równowagi sektorów), przy czym w składzie Rady nie może być mniej niż 40% kobiet i mniej niż 40% mężczyzn (parytet równowagi płci).

1.7. Kwalifikacje i doświadczenie Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna” i partnerów LGD w realizacji operacji.

Kwalifikacje i doświadczenie Partnerów LGD „Sejneńszczyzna”

Podmioty reprezentujące partnerów społecznych posiadają duże doświadczenie przy realizacji projektów dofinansowanych przez Unię Europejską. Stowarzyszenie Samorządów Ziemi Sejneńskiej zrealizowało 6 projektów o łącznej wartości ponad 530 tysięcy złotych. Projekty dotyczyły głównie promocji walorów przyrodniczych i kulturowych Sejneńszczyzny. Drugi z partnerów - Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna zrealizowała ponad 10 projektów w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, głównie rozwoju agroturystyki oraz poprawy zagospodarowania turystycznego Suwalszczyzny. Następnie Stowarzyszenie Sołtysów Powiatu Sejneńskiego zrealizowało 1 projekt o poszerzaniu wiedzy o Unii Europejskiej w powiecie Sejneńskim. Suwalska Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT w Suwałkach zrealizowała przede wszystkim projekt z I Schematu Pilotażowego Programu Leader+ w ramach, którego powstała Lokalna Grupa Działania „Sejneńszczyzna”. Pozostałe organizacje pozarządowe prowadzą działalność statutową zgodną z celami i priorytetami Lokalnej Strategii Rozwoju. Uczestniczą w życiu społeczno - gospodarczym regionu popularyzując doświadczenia krajowe i zagraniczne związane z reorganizacją systemu społeczno-gospodarczego kraju. Wykaz zrealizowanych projektów przez partnerów stanowi *Załącznik nr 4* do LSR.

W *Załączniku nr 4a, 4b, 4c, 4d, 4e* przedstawiony jest wykaz projektów zrealizowanych przez lokalne samorządy, stowarzyszenia będące członkiem LGD.

Samorządy jak i organizacje pozarządowe zrealizowały wiele projektów w ramach programów euroregionalnych, dotyczących współpracy transgranicznej głównie na niwie kulturalnej. Pod względem liczby realizowanych przedsięwzięć transgranicznych podmioty z terenu powiatu sejneńskiego plasują się na trzecim miejscu (za powiatami suwalskim i białostockim) w rankingu powiatów województwa podlaskiego w 2003r. należących do Euroregionu Niemen.

Kwalifikacje i doświadczenie LGD „Sejneńszczyzna”

Zarówno Sekretarza, Wiceprezesa jak i przedstawiciela organizacji pozarządowych do władzy wykonawczej LGD delegowały podmioty doświadczone w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE. Większość przez nich realizowanych projektów dotyczyła obszarów wiejskich, infrastruktury technicznej i społecznej wsi, aktywizacji ludności bezrobotnej w tym bezrobocia

ukrytego na wsi, poprawy walorów turystycznych terenów, promocji produktu lokalnego i możliwości dywersyfikacji dochodów w gospodarstwach domowych.

Dużym doświadczeniem przy realizacji projektów mogą wykazać się członkowie Zarządu: dwaj Wiceprezesi, Sekretarz oraz członek Zarządu LGD. Posiadają oni bardzo wysokie kwalifikacje oraz doświadczenie, które będzie gwarantowało sprawną realizację projektów (potwierdzenie kwalifikacji członków Zarządu stanowi *Załącznik nr 2*).

2. Opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności.

*... nic nie odda piękna tej ziemi.
Tu trzeba przyjechać - by pokochać
ten niepowtarzalny, urokliwy zakątek kraju,
Naszą Małą Ojczyznę...*

Uwarunkowania przestrzenne

Lokalna Strategia Rozwoju obejmuje obszar czterech gmin: Giby, Krasnopol, Puńsk i Sejny, należących do powiatu sejneńskiego położonego w północno – wschodniej części Polski w województwie podlaskim. Obszar ten jest spójny terytorialnie, łączą go tradycje historyczne, kulturowe i przyrodnicze. Zestawienie jednostek administracyjnych wchodzących w skład obszaru objętego LSR przedstawiono w **tabeli nr 5**.

Tabela nr 5: Jednostki samorządu terytorialnego objęte Lokalną Strategią Rozwoju

Lp.	Gmina	Typ gminy	Identyfikator	Powierzchnia (km ²)	Udział ONW*
1	Giby	wiejska	2009022	323	100 %
2	Krasnopol	wiejska	2009032	172	100 %
3	Puńsk	wiejska	2009042	139	100 %
4	Sejny	wiejska	2009052	217	100 %
Razem				851	100 %

**Udział powierzchni o niekorzystnych warunkach gospodarowania = 100 % w II strefie nizinnej*

Opisywane tereny znajdują się w środkowej części mezoregionu Pojezierze Wschodniosuwalskie, będącego częścią Pojezierza Litewskiego. Obszar ten jest jednostką fizycznogeograficzną zaliczającą się pod względem klimatycznym, geobotanicznym i geologicznym do Europy Wschodniej.

Powiat sejneński - geograficznie - korzystnie położony w centrum Europy, w północnej części województwa podlaskiego i północno-wschodniej części Polski jest w zasadzie powiatem położonym peryferyjnie, zarówno w stosunku do centrum kraju jak i dużych ośrodków miejskich. Przygraniczne położenie nie jest obecnie silną stroną powiatu, a odległości od dużych ośrodków miejskich wynoszą:

Sejny – Warszawa - 300 km,

Sejny – Białystok - 130 km,

Sejny – Wilno - 120 km.

Przez teren opisany w LSR przebiega droga główna nr 16 - łącząca Olsztyn, Ełk i Augustów z Łódziami i Wilnem w Litwie oraz drogi drugorzędne: nr 653 - łącząca teren powiatu (od drogi nr 16) z Suwałkami, Oleckiem i Olsztynem, nr 651 - łącząca miasto Sejny z gminami północno-wschodniej części kraju oraz 663 łącząca Sejny z drogą główną nr 16. Przez teren opisany w LSR przebiega jednotorowa linia kolejowa Warszawa - Białystok – Suwałki – Wilno posiadająca duże znaczenie dla ruchu międzynarodowego.

Powierzchnia ogólna opisanego terenu (bez miasta Sejny) wynosi 851 km² tj. 4,21 % powierzchni województwa podlaskiego.

Obszar ten zamieszkiwało w końcu 2006 roku 15 579 osób tj. 1,29 % ludności województwa. Gęstość zaludnienia obszaru wynosiła 20,75 osób na 1 km², przy średniej wojewódzkiej wynoszącej 59 osób na 1 km².

Opisywany obszar sąsiaduje:

- od strony północnej i wschodniej z Litwą,
- od strony zachodniej z gminami powiatu suwalskiego,
- od strony południowej z gminami powiatu augustowskiego.

Gminy wchodzące w skład LGD Sejneńszczyzna nie są członkami ani partnerami innych Lokalnych Grup Działania

Uwarunkowania geograficzne i przyrodnicze

"Ziemia Sejneńska", zwana też "Pagórkami Sejneńskimi" leży na północno-wschodnim krańcu Polski na Pojezierzu Wschodniosuwalskim. Rzeźba tego terenu jest bardzo urozmaicona, ukształtowana została przez kilkakrotnie nasuwający się i ustępujący lodowiec skandynawski. Ostatnie zlodowacenie, zwane bałtyckim, pozostawiło krajobraz charakteryzujący się występowaniem akumulacyjnych pagórków moreny czołowej, ozów i drumlin, jezior typu rynnowego (Gaładuś, Pomorze, Sztabinki, Berzniki) oraz równin sandrowych (teren Puszczy Augustowskiej). Najwyższe wzniesienia sięgają ponad 170 m. n.p.m.

Powiat Sejny leży w strefie Zielonych Płuc Polski. Ważnym wyróżnikiem tego terytorium jest duża lesistość wynosząca 42% ogólnej powierzchni (35 733 ha) oraz duża ilość jezior (103). Obszar powiatu stanowi 2% ogólnej powierzchni lasów Zielonych Płuc Polski. Rozmieszczenie lasów jest nierównomierne. Najwięcej lasów występuje w gminie Giby i stanowią one 76% ogólnej powierzchni gruntów, następnie w gminie Sejny - 27%, natomiast pozostałe gminy posiadają odpowiednio 22% (Krasnopol) i 11% (Puńsk).

Czystość (zanieczyszczenia) środowiska

Środowisko naturalne opisywanego terenu jak i całej północno-wschodniej części kraju charakteryzuje się zachowaniem bogatej bioróżnorodności fauny i flory, oraz niskim zanieczyszczeniem powietrza i gleb.

Typowo rolnicze zagospodarowanie części środkowej i północnej powiatu sejneńskiego sprawiły, że tam lesistość terenu jest niewielka. W części południowej powiatu natomiast lesistość jest znaczna. Teren opisywany położony na granicy z Litwą znajduje się jednocześnie w północno-wschodniej części obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”, co oznacza, że jego stosunkowo czyste dotychczas środowisko naturalne może być atutem rozwojowym.

Obecnie nie notuje się tu zanieczyszczeń środowiska na dużą skalę. Notowane zanieczyszczenia wód są to głównie zanieczyszczenia pochodzenia organicznego (w tym z procesów eutroficznych), zanieczyszczenia powietrza (nieznaczne) tu głównie skutki niskiej emisji spalin, a zanieczyszczeń gleb metalami ciężkimi nie odnotowuje się. Dokuczliwym tematem jest zanieczyszczanie powierzchni ziemi odpadami stałymi, lecz dzięki systematycznej pracy (w tym edukacyjnej) stan ten ulega systematycznej poprawie.

Kraina geograficzna, rzeźba terenu, krajobraz, wody powierzchniowe

Teren opisywany znajduje się na wysoczyźnie młodoglacjalnej mezoregionu Pojezierze Wschodniosuwalskie oraz częściowo (południowa część powiatu) na sandrach Równiny Augustowskiej, będących częścią składową Pojezierza Litewskiego.

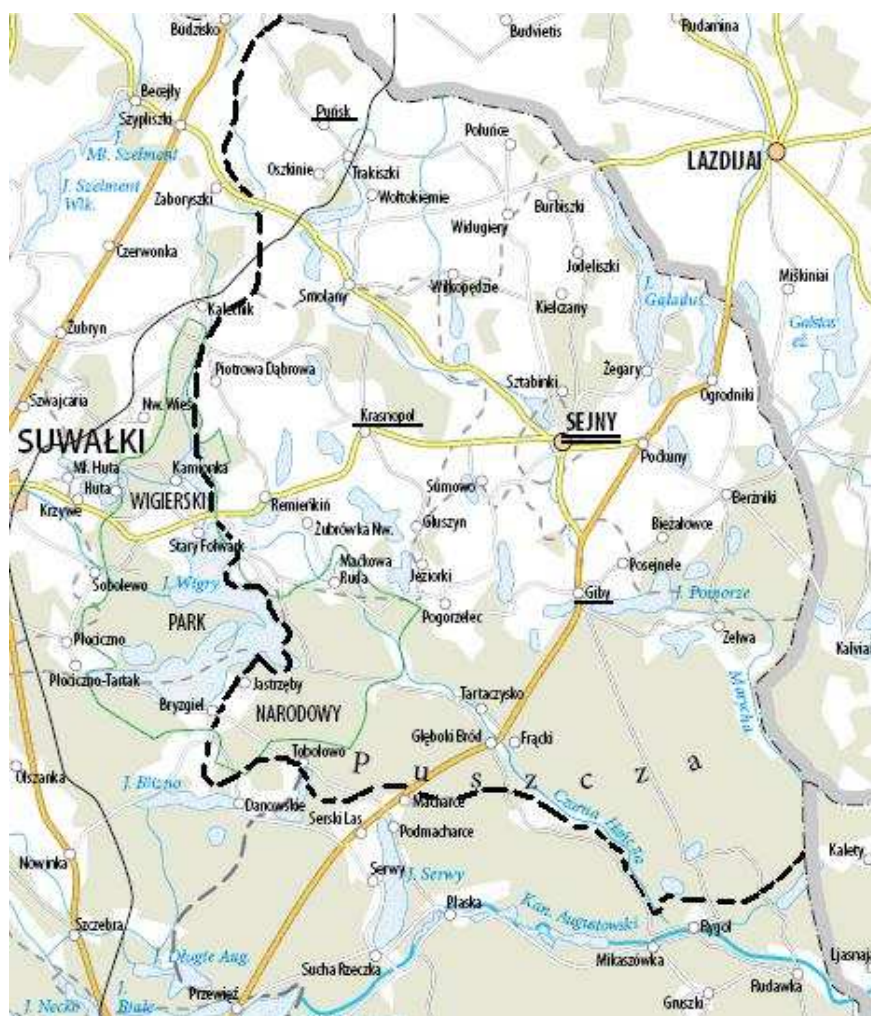
Naturalny glacialny, pagórkowaty urozmaicony wzgórzami krajobraz terenu wykorzystywany jest jako użytki rolnicze, rolniczo-leśne i leśne, a w dolinach rzek występują tereny zalewowe. Teren urozmaicony jest wieloma naturalnymi zbiornikami wodnymi (**rysunek nr 3**).

Znajduje się tu 103 jezior i jeziorek głównie rynnowych o południkowym położeniu oraz rzeki dorzecza Niemna – Czarna Hańcza i Marycha. Powierzchnia łączna jezior wynosi 33,6 km² co stanowi 3,95 % powierzchni obszaru (wraz z rzekami ponad 4 %) (**tabela nr 6**).

Tabela nr 6: Powierzchnia wód stojących oraz długość rzek na terenie gmin objętych LSR.

Lp.	Gmina	Jeziora		Rzeki	
		Liczba	Powierzchnia (ha)	Liczba	Długość (km)
1	Giby	28	872,7	3	80,0
2	Krasnopol	26	868,4	5	54,4
3	Puńsk	12	284,5	4	39,0
4	Sejny	37	1 337,7	9	57,7
	Razem	103	3 363,3	21	231,1

Rysunek nr 3. Zalesienie i wody powierzchniowe obszaru gmin objętych LSR

Budowa geologiczna, surowce mineralne, wody podziemne

Powierzchniowe utwory geologiczne obszaru to głównie piaski, żwiry, głązy i gliny morenowe strefy marginalnej lądolodu fazy pomorskiej (głównie osady moren czołowych), gliny i piaski z głązami (osady moreny dennej), piaski i żwiry akumulacji rzecznotodowcowej, iły, muły i piaski akumulacji zastoiskowej oraz piaski i żwiry ozów. Miąższość wymienionych utworów przekracza 200 m.

Występują tu także pokłady grubego i drobnego naturalnego kruszywa budowlanego. Inne surowce mineralne - poza wymienionymi skalnymi - nie występują.

Tereny Sejneńszczyzny charakteryzują się średnią zasobnością słodkich wód podziemnych, występujących najczęściej na głębokości 20 - 150 m w porowych formacjach wodonośnych. Pierwsze zwierciadło występuje najczęściej już na głębokości od 0 do 20 m. Na głębokości powyżej 500 m (z wyjątkiem południowej części obszaru) występują mineralne wody chlorkowe.

Klimat

Na klimat obszaru oddziałują cyrkulacje niżowe z kierunków zachodnich jak również cyrkulacje wyżowe charakterystyczne dla klimatu kontynentalnego Europy Wschodniej. Średnie roczne temperatury powietrza wynoszą tu około 7⁰ C i są niższe o około 1,5⁰C od średniej dla kraju. Miesięczne sumy opadów są zbliżone do średniej krajowej, natomiast usłonecznienie - mierzone liczbą dni słonecznych w roku - jest nieco niższe od średniej krajowej. Na opisywanym terenie przeważają wiatry z kierunków zachodnich oraz południowo-wschodnich. Znacznie krótszy jest tu okres wegetacji roślin, dłuższy natomiast okres zalegania okrywy śniegowej oraz lodu na jeziorach.

Szata roślinna, świat zwierząt

Teren opisywany znajduje się w Krainie przyrodniczej Mazursko - Podlaskiej, w mezoregionach Pojezierzy Ełcko-Suwalskich, Wigierskim i Równiny Augustowskiej. Cechą charakterystyczną tej krainy jest niska lesistość terenu pojezierzy (poniżej 15 %) oraz wysoka lesistość Równiny Augustowskiej (ok. 80%).

Szatę roślinną lasów tworzą tu głównie bory mieszane i grądy odmiany subborealnej z dominującymi gatunkami - sosny, świerka, dębu, brzozy i olchy. Szatę roślinną terenów rolniczych poza roślinami płodozmianowymi tworzą: roślinność łąk i pastwisk zajmujących około 13,4 % powierzchni powiatu oraz sady i nasadzenia wiatrochronne.

Świat zwierzęcy reprezentują zwierzęta charakterystyczne dla Regionu Środkowoeuropejskiego, a zwłaszcza Okręgu Borealnego: ssaki - dzik, sarna, jeleń, zając, lis, wilk, oraz znaczna liczba gatunków ptaków i ryb. Licznie występujące bociany są wskaźnikiem czystości środowiska naturalnego.

Ochrona przyrody

Na opisywanym terenie w końcu 2006 roku ochroną prawną przyrody i krajobrazu objętych było 75 131 ha, co stanowiło 61,1 % powierzchni ogólnej, przy wskaźniku wojewódzkim wynoszącym 31,9 % oraz krajowym – 32,5 %. Pod względem udziału powierzchni chronionej w powierzchni ogólnej powiat sejneński zajmował 2 miejsce (po hajnowskim) wśród powiatów województwa podlaskiego.

Zachodnia część powiatu (części gmin Krasnopol i Giby) położona jest na terenie Wigierskiego Parku Narodowego. Park ten o powierzchni 15 085,49 ha zlokalizowany jest głównie w sąsiadującej gminie Suwałki, ale na terenie gminy Giby ma zlokalizowane 25 %, a na terenie gminy Krasnopol 9,4 % swojej powierzchni.

Powierzchnię objętą różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu w gminach obrazuje **tabela nr 7.**

Tabela nr 7. Powierzchnia prawnie chroniona na terenie obszaru LSR

Gmina	Udział powierzchni chronionej w powierzchni ogółem (%)	Obszary chronione			Rezerwaty przyrody (ha)	Pomniki przyrody (szt.)
		ogółem (ha)	Obszary chronionego krajobrazu (ha)	Parki narodowe (ha)		
Giby	60,6	19 580,3	15 800,0	3 780,3	25,1	24
Krasnopol	81,8	14 095,9	12 650,0	1 415,9	207,9	16
Puńsk	25,5	3 550,0	3 550,0	0	1,3	10
Sejny	68,4	14 850,3	14 850,0	0	486,6	26
Razem	60,9	52 076,5	46 850,0	5 226,2	720,9	76

Uwarunkowania historyczne

Opisywane tereny wchodziły w skład krainy historycznej Litwy zwanej Suwałkija, Suduva lub Zaniemenie, obejmującej tereny na zachód od rzeki Niemen. W średniowieczu tereny te zamieszkiwali plemiona bałtyckie – Jaćwingowie, którzy w XII i XIV wieku w wyniku walk z Krzyżakami zostali wyniszczeni. Pozostały po nich liczne grodziska: w Remieńkiniu – osada z epoki żelaza, w Posejnelach – osada z III w.p.n.e., w Jeglińcu – osada z IV-VI w.n.e.

Polacy nawiązali bezpośrednie kontakty z Litwinami w XIV wieku. Po wstąpieniu na tron polski wielkiego księcia litewskiego Jagiełły i chrzcie Litwy w 1386 r. zaczęto czynić starania, aby zjednoczyć oba państwa. Nastąpiło to po podpisaniu unii lubelskiej w 1569 r. i od tego czasu Litwini i Polacy żyli w zjednoczonym państwie – Rzeczypospolitej Obojga Narodów – przez ponad dwa stulecia.

Od 1422 r. (pokój między Krzyżakami i Litwinami nad jez. Mielno) obszar Sejneńszczyzny należał do Wielkiego Księstwa Litewskiego i wówczas następować zaczął wzrost zaludnienia obszaru. Początki osadnictwa na terenie Sejneńszczyzny, wiążą się z działalnością Mikołaja Jurewicza Paca, który jako namiestnik przełomski i orski, od 1510 roku przystąpił do kolonizacji tych ziem. W roku 1522 król polski Zygmunt I Stary nadał Janowi Michajłowiczowi Wiszniowieckiemu za jego zasługi dla ojczyzny w ówczesnej puszczy olickiej ziemię z lasami i jeziorami. Majętność tę nazwano Sejna.

Pierwszy dwór powstał w Berżnikach, wraz z nim powstawały okoliczne wsie. Miasto Berżniki powstało w latach 1547 - 1557, a do jego rozkwitu przyczynił się wójt Stanisław Gutowski. Prawa miejskie otrzymały Berżniki w 1559 r.. W roku 1560 Berżniki liczyły 70 domów. Osadziło się tu wielu rzemieślników w tym rzeźnicy, piekarze, szewcy, krawcy, folusznicy, kowale, garncarze, a także słodownik.

Drugim miastem obszaru były Sejny, powstałe na przełomie XVI i XVII w. Początki Sejn sięgają roku 1522, kiedy Jan Wiśniowiecki otrzymał nadanie - pół mili kwadratowej ziemi z lasami i jeziorami, w dawnej puszczy Olickiej. Tu nad rzeką Sejną (obecnie Marycha) - został zbudowany dwór, rozpoczęło się osadnictwo, dając początek miastu Sejny. Prawa miejskie otrzymały Sejny w 1593 r..

W 1593 roku właścicielem tych ziem został Jerzy Grodziński, leśniczy przełomski. Miasto miało nosić nazwę Jurjewo, od imienia założyciela Jerzego Grodzińskiego. Nazwa ta nie przyjęła się i miasto zwano Sejnami. Kosztem Jerzego Grodzińskiego wzniesiono dla miasta kościół parafialny pod wezwaniem Św. Jerzego. Od 10 czerwca 1602 roku nowymi właścicielami Sejn zostali dominikanie z Wilna, którym to miasto zapisał Grodziński. Rozpoczęli oni budowę murowanego kościoła klasztornego. Wzniesiono go w latach 1610-1619. Kościół konsekrowano w 1632 roku pod wezwaniem NMP, Św. Jerzego i Św. Jacka. Rozpoczęto też budowę klasztoru, którą ukończono w końcu XVII wieku. Duże straty poniosły Sejny w czasie potopu szwedzkiego (1655-1660). Miasto zostało spalone i zniszczone. Mimo tego w drugiej połowie XVII wieku dominikanie sejneńscy starali się odbudować i ożywić ośrodek miejski w Sejnach. W 1670 roku uzyskali oni od króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego przywilej przywracający w Sejnach targi tygodniowe i zwalniający kupców sejneńskich od opłat. Według danych z 1690 roku Sejny liczyły 10 dymów.

Kolejny okres rozbudowy Sejn przeżyły w czasach Stanisława Augusta Poniatowskiego. Było to efektem starań dominikanów, ówczesnych właścicieli miasta. W 1787 roku uzyskali oni nowy przywilej dla miasta. Osiedlali w mieście rzemieślników i handlarzy. Zamierzali w ten sposób otworzyć w Sejnach ośrodek rzemieślniczo-handlowy. W tym czasie powstają murowane budynki miejskie. Podstawą rozwoju miasta były odpusty. Dzięki tym zabiegom dominikanów liczba mieszkańców Sejn wzrosła z 427 w 1789 roku do 722 w 1796 roku. W 1760 roku przebudowano kościół, a w 1789 roku zbudowano kaplicę Św. Agaty. W 1770 roku dominikanie na rynku miasta wznieśli murowany ratusz, siedzibę władz miejskich.

Koniec XVII wieku, to okres znacznego napływu osadników żydowskich na tereny miast Sejneńszczyzny, co miało znaczący wpływ na ożywienie gospodarcze regionu. Biała Synagoga, budynki dawnej Jesziwy (wyższej szkoły rabinackiej) i gimnazjum hebrajskiego stanowią materialne dziedzictwo tej społeczności. W 1787 roku dzięki ich staraniom powstały sukiennice - kramy, a wcześniej w 1778 roku drewniana synagoga. Zbudowali też domy zajezdne.

W 1794 roku we wrześniu w czasie powstania kościuszkowskiego Sejny zostały zajęte przez wojska pruskie. Władze pruskie przejęły dobra dominikanów i przekształciły Sejny na miasto królewskie. W 1804 roku nastąpiła kasacja klasztoru w Sejnach. Miasto pod panowaniem pruskim pozostawało do 1807 roku. Przez cały ten okres funkcjonował tu sąd, posterunek wojskowy i poczta.

W latach Księstwa Warszawskiego Sejny zostały siedzibą powiatu wigierskiego, później przemianowanego na sejneński. Stały się też siedzibą sądu pokoju. Były więc ważnym ośrodkiem administracyjnym. W okresie Królestwa Polskiego Sejny nadal były takim ośrodkiem (siedziba obwodu - od 1816 roku i powiatu sejneńskiego - od 1842 roku). Miasto zostało także siedzibą administracji kościelnej. W 1818 roku przeniesiono do Sejn siedzibę biskupstwa wigierskiego (przemianowanego na Augustowskie czyli Sejneńskie), które przetrwało aż do 1925 roku.

W 1818 roku miasto przeżyło ogromny pożar. Mimo tego Sejny rozwijały się nadal. Wprowadzono trzy nowe jarmarki, a od 1828 roku drugi targ tygodniowy. W 1858 roku miasto liczyło 17 domów murowanych i 269 drewnianych oraz 3313 mieszkańców. Sejny były też ośrodkiem szkolnictwa średniego. Był to ważny czynnik miastotwórczy. Szkoły sejneńskie w pierwszej połowie XIX wieku odegrały istotną rolę w umacnianiu tradycji patriotycznych i przywiązania do rodzinnego kraju. Uczniowie tych szkół masowo wzięli udział w Powstaniu Listopadowym. Lata 1864-1918 to okres stagnacji w dziejach Sejn. W mieście pozbawionym kolei nie budowano zakładów przemysłowych, nie było więc skupisk robotniczych. Był to ośrodek usługowo-handlowy regionu. W zakresie stosunków politycznych okres ten charakteryzuje się zwiększeniem tendencji antypolskich i nasiloną rusyfikacją. W chwili obecnej społeczność Sejn liczy około 6,5 tys. mieszkańców. Od 1 stycznia 1999 roku miasto ponownie jest siedzibą powiatu.

Trzecim miastem Sejneńszczyzny, powstałym także na przełomie XVI i XVII w. był Puńsk, którego początki wiążą się z działalnością leśnictwa sejweńskiego. Siedzibą leśnictwa był dwór. Rozwój miasto zawdzięcza się jednemu z pierwszych leśniczych Stanisławowi Zaliwskiemu, który z końcem XVI w. tworzył ośrodek miejski w Puńsku. Prawa miejskie otrzymał Puńsk w 1647 roku.

Na szlaku między Suwałkami, Wigrami i Sejnami, na polecenie podskarbiego nadwornego Wielkiego Księstwa Litewskiego A. Tyzenhauza, założono miasto Krasnopol. Prawa miejskie otrzymał Krasnopol w 1782 roku, a w roku 1786 Krasnopol liczył już 94 rodziny.

Po rozbiórze Rzeczypospolitej w 1795 roku znaczna część etnograficznej Litwy została przyłączona do Rosji. Dążenia wolnościowe i niepodległościowe, powstania narodowe 1830 i 1863 r. jeszcze bardziej zbliżyły Litwinów i Polaków.

W latach 1815-1867 opisywane tereny wchodziły w skład Królestwa Polskiego (województwo augustowskie), a w latach 1867-1915 w skład guberni suwalskiej.

Ziemia Sejneńsko-Suwalska w latach I wojny światowej była okupowana przez Niemców, którzy zamierzali przyłączyć ją do swojego państwa. W okresie od listopada 1918 roku do lipca 1919 roku ziemie te były przedmiotem zatargów polsko-litewskich i sporów międzynarodowych.

Litewski ruch niepodległościowy i ogłoszenie przez Litwę w dniu 16 lutego 1918 r. niepodległości w znacznym stopniu wpłynęły na stosunki między Polską i Litwą. Ujemnie zwłaszcza odbiły się wydarzenia z kwietnia 1919 r., kiedy to Wilno i przyległa część Litwy zostały zajęte przez wojsko polskie. Do konfliktu zmuszone były włączyć się organizacje międzynarodowe. W konsekwencji – zamiast granic państwowych - istniały tylko linie demarkacyjne pomiędzy Polską i Litwą. Na 18 lat – okres w którym Wilno i Wileńszczyzna znajdowały się w polskim władaniu - zostały zerwane kontakty polityczne, gospodarcze i kulturalne pomiędzy sąsiadującymi państwami.

Szczególnym terenem polsko-litewskich zatargów były ziemie obecnego powiatu sejneńskiego, przez który przebiegała polsko-litewska granica etnograficzna. Niemcy stale podsycali

konflikt polsko-litewski, a gdy stało się jasne, że sami tych terenów nie zdobędą, zaczęli robić wszystko, aby przypadły one stronie litewskiej.

Najbardziej przekonany rzecznikiem wykorzystania Litwy przeciw Polsce był przedstawiciel rządu Republiki Niemieckiej w Kownie, dr Zimmerle, który 14 lutego 1919 roku tak pisał do swych przełożonych w Berlinie: "... należy popierać antypolskie, nacjonalistyczne dążenia Litwinów nawet w skromnej skali, dotyczącej budowy ich państwa...". Chodziło tu przede wszystkim o tereny powiatu suwalskiego, augustowskiego i sejneńskiego byłej guberni suwalskiej.

Wytyczenie linii Focha przekreśliło niemieckie plany w stosunku do Ziemi Sejneńsko-Suwalskiej. Litwini mogli utrzymać się na tych terenach "tylko pod osłoną niemieckich bagnatów". W lipcu 1919 roku Niemcy rozpoczynają ewakuację z tych terenów. Odchodzenie Niemców "stwarzało wreszcie warunki do faktycznego włączenia obszaru Suwalszczyzny w granice państwa polskiego i osłabiało wydatnie pozycję Litwinów w sporze o te terytorium". Korzystając z niemieckiej pomocy 7 sierpnia 1919 roku Litwini opuścili Suwałki, jednocześnie umacniając swoje pozycje na linii Czarnej Hańczy i jeziora Wigry. Świadczyło to wyraźnie, iż zamierzali zatrzymać w swym ręku cały powiat sejneński. Groźba stałej i długotrwałej okupacji litewskiej spowodowała reakcję polskiej ludności północnych powiatów Suwalszczyzny.

12 sierpnia 1919 r. w Suwałkach (okupowanych jeszcze przez Niemców) odbył się zjazd przedstawicieli ludności polskiej, który był zapowiedzią wybuchu zbrojnego powstania. Przybyło ponad 100 delegatów, m.in. z powiatów: sejneńskiego, kalwaryjskiego, wołkowyskiego i mariampolskiego. W przyjętej rezolucji stwierdzono, iż tylko "zajęcie Litwy przez wojska polskie będzie mogło rozwiązać zawiły problem polsko-litewski". Również strona litewska nawoływała do walki, aby w ten sposób rozstrzygnąć sporne sprawy. 17 sierpnia 1919 roku Litwini zorganizowali manifestację, w czasie której protestowali przeciwko propolskiej polityce Ententy, szczególnie Francji.

Złożony 22 sierpnia na ręce Piłsudskiego protest Tymczasowej Rady Obywatelskiej Powiatu Sejneńskiego i petycja mieszkańców wsi Żarnowce, Turówka, Biernatki, Rutki i Pruska Wola również zapowiadały wybuch powstania sejneńskiego. Samą decyzję o wybuchu powstania sejneńskiego podjęto 16 sierpnia 1919 roku. Wtedy też został opracowany plan powstania. Celem powstania było opanowanie Sejn i terenu zajmowanego najpierw przez Niemców a następnie przez Litwinów, mimo postanowień Ententy. Wybuch powstania wyznaczono na noc z 22 na 23 sierpnia 1919 roku, na kilka godzin po zapowiedzianym przez Niemców opuszczeniu Suwałk.

1 września 1919 roku oddziały powstańcze wcielono w skład 41 Pułku Piechoty. Rozkaz ten kończy polskie działania powstańcze, w czasie których "patriotyczny lud Suwalszczyzny przez swoją nieugiętą walkę dał wyraz przywiązania do Macierzy i z walki tej mimo wielu cierpień wyszedł zwycięsko".

W okresie drugiej wojny światowej i jej ostatecznym wyniku Wilno i Wileńszczyzna zostały wyłączone z granic państwa polskiego, ale Sejneńszczyzna w jej obecnym kształcie pozostała w granicach Polski.

Uwarunkowania kulturowe

Historia powiązała ze sobą w szczególny sposób Litwinów i Polaków – poprzez panującą dynastię, wspólne państwo i religię zbliżyła narody także pod względem kulturowym. Zawitości losów historii i wynikające z nich uregulowania graniczne spowodowały, że w granicach Litwy znalazło się wiele osób narodowości polskiej, a w granicach Polski kilka tysięcy Litwinów, skupionych w kilku przygranicznych gminach, wchodzących w skład opisywanego obszaru.

Regulacje traktatowe stosunków polsko-litewskich w 1994 r. dały możliwości i impuls do przeprowadzenia badań o liczebności mniejszości narodowych i ich rozmieszczeniu, o panujących nastrojach i stosunkach. W 1994 r. urzędy statystyczne Polski i Litwy rozpoczęły cykl badań wśród mniejszości narodowych Polski i Litwy dotyczących:

- sympatii lub antypatii do krajów i narodów,
- stosunku do języka: w tradycji, mowie, myśleniu,
- samoidentyfikacji etnicznej (narodowościowej) i religijnej,
- położenia społeczno-ekonomicznego rodziny i jej członków.

Badania przyniosły potwierdzenie tezy, że źródła napięć i nieporozumień nie powstają w miejscach wspólnego zamieszkiwania Polaków i Litwinów, lecz są do nich wnoszone z zewnątrz. „W obrazie wzajemnych stosunków panujących w społecznościach lokalnych Litwinów i Polaków zamieszkujących graniczące z Litwą rejony Sejneńszczyzny nie ujawniły się żadne napięcia lub konflikty, które zagrażałyby stabilności struktur społecznych, a potwierdzony w sposób wiarygodny przez 2 533 respondentów układ tych stosunków można uznać jako wzorcowy”.

Mieszkańcy opisywanego terenu kultywują tradycje, obrzędy i uroczystości, związane z kalendarzem religijnym oraz z warsztatem pracy i miejscem zamieszkania ludności np.: z Nocą Świętojańską, herodami, kołędnikami, dożynkami czy też odpustami. Kultywowanie tradycji przez mniejszości narodowe sprzyjają tworzeniu ogólnego wizerunku życia kulturalnego na obszarze przygranicza.

Prowadzą tu działalność organizacje kulturalne na terenie Sejn, znane nie tylko w Polsce ale i za granicą;

- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Sejn i Sejneńszczyzny „Ziemia Sejneńska”,
- Ośrodek Kultury w Sejnach i działające przy nim pracownie i zespoły,

- Ośrodek "Pogranicze – sztuk, kultur, narodów" – prowadzące szeroką działalność kulturowo - artystyczną,
- Centrum Dokumentacji Kultury Pogranicza Europy Środkowo-Wschodniej gromadzące zbiory dotyczące praw człowieka, mniejszości narodowych, tolerancji, tożsamości, kultur i religii, regionalizmu i wielokulturowości na obszarze Europy Środkowo-Wschodniej,
- Fundacja im. Antanasa Baranauskasa „Dom Litewski” – centrum kultury litewskiej w Sejnach
- Sejneńskie Towarzystwo Opieki nad Zabytkami

Na terenie powiatu wydawany jest miesięcznik "Przegląd Sejneński".

Wielką aktywność kulturową wykazują Litwini. Wielu z nich uczestniczy w amatorskiej działalności artystycznej, pielęgnuje kulturę i tradycje przodków. Przy Domu Kultury Litewskiej w Puńsku działają zespoły folklorystyczne:

- mieszany chór "Dzūkija",
- grupa taneczna, mianowana zespołem choreograficznym "Jotva",
- teatr stodolany,
- kapela "Klumpė"
- dziecięce studio artystyczne „Puniukai”

Przy Stowarzyszeniu Litewskiej Kultury Etnicznej w Polsce z powodzeniem działają zespoły etnograficzne „Gimtinė”, „Alna” i „Salcinukas”.

Godne uwagi w Puńsku są także placówki muzealne. W muzeum etnograficznym Józefa Vainy możemy podziwiać narzędzia i sprzęty używane przez chłopów litewskich w gospodarstwie, zbiory tkanin, monety, stare książki, czasopisma i dokumenty. Są też zabytki sztuki ludowej: rzeźby Chrystusa, kolekcja metalowych krzyży. Wśród tych pamiątek znajdują się siekierki kamienne, monety, medale itp.

W Puńsku działalność wydawniczą prowadzi "Aušra". Wydaje głównie w języku litewskim książki i czasopisma, takie jak: dwutygodnik "Aušra", miesięcznik dla dzieci "Aušrelė", kwartalnik "Suvalkietis" i „Šaltinis”.

Dostępne nie tylko dla mieszkańców regionu wydarzenia odbywają się przede wszystkim w okresie wiosenno – letnim. Wtedy to właśnie kalendarium imprez jest najbogatsze. Wśród wielu organizowanych imprez w mieście i gminie Sejny należy wymienić:

- Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży "Baltic -Satelid" - czerwiec, uczestnikami festiwalu są dzieci i młodzież uzdolniona teatralnie z Polski i innych krajów Europy, w tym głównie z krajów nadbałtyckich,
- Międzynarodowy Festiwal Organowy Młodych "Juniores Priores Organorium Sejnensis" – sierpień, festiwal jest formą warsztatów prowadzonych dla najwybitniejszych młodych organistów przez

najlepszych polskich profesorów. Od początku festiwalu jest z nim związany prof. Józef Serafin oraz prof. Julian Gembalski,

- Koncerty klezmerskie w synagodze sejneńskiej – okres wakacji,
- Filmowe wtorki Pogranicza – Dom Pogranicza.

Na terenie Suwalszczyzny działa prężnie mniejszość litewska. Szczególnie widoczna dbałość o zachowanie tradycji i przekazywanie jej kolejnym pokoleniom zauważalna jest w Puńsku, gdzie na ulicy mówi się w języku litewskim, istnieją różne folklorystyczne zespoły, małe formy teatralne itp. Wśród imprez organizowanych na terenie gminy Puńsk należy wymienić:

- Obchody z okazji restytucji Państwa Litewskiego - luty - Puńsk, Sejny
- Konkurs wielkanocnej sztuki obrzędowej - kwiecień - Puńsk,
- "Wiosna Poezji" -maj - Góra Zamkowa w Jeglińcu,
- Złot Zespołów Dziecięcych - czerwiec – Puńsk,
- Wystawa i sprzedaż rękodzieła ludowego z Polski i Litwy, - czerwiec -wrzesień- Puńsk,
- Złot Litewskich Zespołów Estradowych -czerwiec - w Burbiskach (nad jez. Gaładuś),
- Noc Świętojańska nad jeziorem Sejwy - czerwiec,
- Festiwal Teatrów Stodolanych - lipiec - Puńsk (skansen),
- Festiwal Piosenki Estradowej - sierpień - Puńsk,
- Zielna i Dni Puńska – sierpień – Puńsk;
- Koncert Zaduszkowy - październik - Puńsk,
- Spotkania Mniejszości Narodowych - listopad - Puńsk,
- Wieczór Adwentowy - listopad - Sejny,
- Występy miejscowych amatorskich zespołów artystycznych - czerwiec - lipiec - Puńsk,
- Wieczory literackie - na które zapraszani są poeci i pisarze z Litwy oraz poeci i pisarze litewskojęzyczni z Polski.

Na terenie gminy Krasnopol - w Maćkowej Rudzie odbywają się plenery rzeźbiarskie INTEGRART, uczestniczą w nich poza Polakami twórcy m.in. z Austrii, Francji, Słowacji, Niemiec, Litwy, Białorusi, USA; odbywają się one na terenie WPN – w posiadłości prof. Strumiły, położonej nad Czarną Hańczą, poplenerowe dzieła wystawiane są w ogrodzie, gdzie tworzą galerię pod gołym niebem.

Mieszkańcy oraz odwiedzający Sejneńszczyznę turyści mogą skorzystać także z wielu imprez organizowanych przez sąsiadujące miasta Augustów i Suwałki, a także przez prowadzące na terenie powiatu działalność Wigierski Park Narodowy i Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Wśród imprez przez nie organizowanych należy wymienić:

- „Spotkania z przyrodą i dziedzictwem kulturowym”,

- „Przygoda „ Masło Maślane”, czyli przetwórstwo mleka tradycyjnymi metodami”,
- „Przygoda z ceramiką - I Ty możesz zostać gliniarzem”,
- „Ferie z Wigierskim Parkiem Narodowym”,
- „Dzień Ziemi w Wigierskim Parku Narodowym”,
- „Sztafeta Rowerowa Obszarów Chronionych Województwa Podlaskiego”,
- „Ogólnopolski Wielodyscyplinowy Rajd po Wigierskim Parkiem Narodowym”,
- Festyn „Świętojańskie rozpoczęcie sezonu turystycznego”,
- „Regaty o Puchar Dyrektora WPN”,
- Regaty Żeglarskie „O Błękitną Wstęgę Wigier”,
- „Akcja Sprzątanie Świata w Wigierskim Parku Narodowym”,
- „Zielona Szkoła” – zajęcia w Ośrodku Edukacji Środowiskowej Zajęcia na ścieżkach edukacyjnych Wigierskiego Parku Narodowego: Las, Suchary, Płazy, Puszcza, Jeziora,
- Warsztaty rzeźbiarskie, tkackie i garncarskie w Wigierskim Parku Narodowym,
- Ogólnopolski Rajd Narciarski „Wędrówki Północy”,
- Wakacje na rowerze z PTTK,
- Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy,
- Ferie zimowe z PTTK,
- Poznajemy Ojcowiznę. Konkurs krajoznawczy,
- Konkurs ekologiczny,
- Młodzieżowa Akademia Krajoznawcza,
- „ Spotkanie z piosenką szantową nad Wigrami”.

Elementami kulturotwórczymi, a zwłaszcza kulturozachowawczymi na terenach wiejskich Sejneńszczyzny były szkoły i punkty biblioteczne, które ze względu na postępujący proces wyludniania wsi są powszechnie likwidowane. Stanowi to znaczne zagrożenie dla procesu kultywowania tradycji kulturowych ludności wiejskiej.

Sejneńszczyznę cechuje niepowtarzalny charakter kuchni regionalnej (interesujący wygląd, egzotyczne nazwy, wyszukany smak), ale potencjał tradycji kulinarnych regionu jest niewykorzystany. Brak gospód, karczm, restauracji specjalizujących się tylko w daniach regionalnych, o ciekawym, stylizowanym wnętrzu, brak sklepów oferujących regionalne specjały.

Występuje tu duża liczba szlaków turystycznych, o dużej różnorodności tematycznej i szerokiej gamie skali trudności szlaków turystyki aktywnej. Niewystarczające jest jednak zagospodarowanie szlaków, brak odpowiedniej infrastruktury i bazy towarzyszącej na szlakach. Analizowany region nie dysponuje obecnie znaczącymi atrakcjami w zakresie infrastruktury

sportowej, ma duży, niewykorzystany optymalnie potencjał, jaki daje charakter tego regionu do uprawiania różnych form sportu i rekreacji brak oferty sportowej na zimę.

Na obszarze brakuje rekomendowanej bazy dla turystyki aktywnej, obiektów mogących przyjąć turystów na krótki czas a zarazem zapewnić im możliwość przechowywania sprzętu – np. rowerów. Zdecydowanie zauważalny jest brak specjalistycznej infrastruktury noclegowej.

Baza noclegowa obszaru ma charakter wybitnie sezonowy, co pociąga za sobą także sezonowość ruchu turystycznego i wypoczynkowego. Większość całorocznych miejsc noclegowych znajduje się w niewielkich obiektach - pokojach gościnnych i pensjonatach. Charakterystyczną cechą bazy noclegowej na obszarze jest także jej nierównomierne rozmieszczenie przestrzenne, co powoduje z kolei nierównomierną koncentrację ruchu turystycznego.

Gminy powiatu współpracują z miastami litewskimi - Oniekszta, Łódziej, Alytus, Kalvarija, Marijampol i Veisiej, wspólnie realizowane są projekty współpracy transgranicznej w ramach programów unijnych: Program Sąsiedztwa Litwa, Polska, Obwód Kaliningradzki INTERREG III A, obecnie przemianowany na program współpracy transgranicznej Celu Europejskiej Współpracy Terytorialnej Polska – Litwa.

Potencjał demograficzny i gospodarczy. Charakterystyka ludności zamieszkującej obszar objęty LSR

Na analizowanym obszarze znajduje się jedno miasto i sto osiemdziesiąt cztery miejscowości wiejskie, które tworzą łącznie pięć jednostek administracyjnych: cztery gmin wiejskich i jedną gminę miejską. Podział administracyjny, powierzchnię gmin i strukturę osadniczą wg stanu w końcu 2006 roku przedstawia **tabela nr 8**.

Tabela nr8. Podział administracyjny obszaru LSR

Lp.	Gmina	Powiat	Powierzchnia (km ²)	Liczba mieszkańców	Liczba sołectw	Liczba miejscowości
1	m. Sejny	sejneński	4	5 877	1	1
2	Giby		323	2 968	27	54
3	Krasnopol		172	3 870	37	42
4	Puńsk		139	4 414	33	33
5	Sejny		217	4 106	48	54
Razem tereny wiejskie			851	15 358	161	183
Razem powiat sejneński			855	21 235	162	184

Sieć osiedleńcza obszaru jest dość niejednolita. Jest to głównie sieć wsi rzędówek, obok których występują wsie o zabudowie nieregularnej (drogowe, małe owalnice, rozdrożne, okrągłe i okolnice oraz wielodrożnice) i regularne duże ulicówki i owalnice z domieszką osiedli rozproszonych.

Rozproszenie osadnictwa stanowi duże utrudnienie w rozwoju infrastruktury technicznej oraz organizacji na właściwym poziomie sieci usług, zwłaszcza usług infrastruktury społecznej.

Rozmieszczenie i gęstość zaludnienia

Obszar LSR zamieszkiwało w końcu grudnia 2006 r. 21 235 mieszkańców, w tym 10 629 mężczyzn i 10 606 kobiety. Rozmieszczenie ludności było nierównomierne i wynosiło od 1497 osób na 1 km² w mieście Sejny do 9 osób na 1 km² w gminie Giby. Nierównomierna także była struktura ludności wg płci; w mieście Sejny występował niedostatek mężczyzn natomiast w gminach Puńsk, Sejny i Krasnopol niedostatek kobiet. Rozmieszczenie ludności obszaru według stanu w dniu 31.XII. 2006 r. ilustruje **tabela nr 9**.

Tabela nr 9. Gęstość zaludnienia w gminach obszaru objętego LSR

Gmina	Ludność				Kobiety na 100 mężczyzn
	ogółem	mężczyźni	kobiety	na 1 km ²	
<i>m. Sejny</i>	5 877	2 831	3 046	1 309	108
Giby	2 968	1 488	1 480	9	99
Krasnopol	3 870	1 957	1 913	23	98
Puńsk	4 414	2 213	2 201	32	99
Sejny	4 106	2 140	1 966	19	92
Razem tereny wiejskie	15 358	7 798	7 560	18	97
Razem powiat	21 235	10 629	10 606	25	99

Liczbę ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18-64 lata i kobiety w wieku 18-59 lat w tym w wieku produkcyjnym mobilnym 18-44 lat) oraz nieprodukcyjnym na terenach opisanych w LSR przedstawia **tabela nr 10**

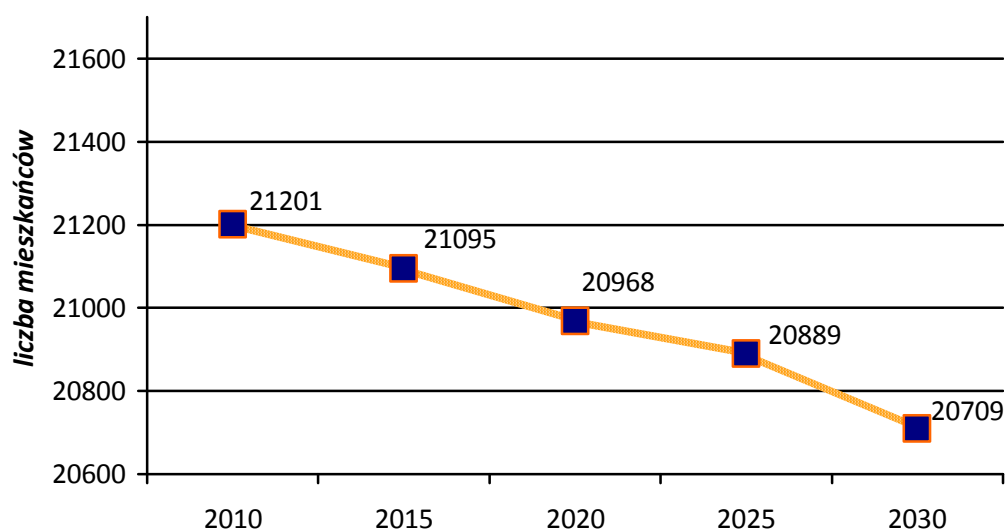
Tabela nr 10: Struktura wiekowa ludności na terenie LSR w grudniu 2006 r.

Gmina	Ogółem	W wieku			Ludność w wieku nie-produkcyjnym na
		przed-produkcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	

		razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	100 osób w wieku produkcyjnym
Giby	2 968	622	333	1 705	759	641	388	74,1
Krasnopol	3 870	850	406	2 250	998	770	509	72,0
Puńsk	4 414	953	474	2 667	1 231	794	496	65,5
Sejny	4 106	891	429	2 406	1 041	809	496	70,7
Obszar LSR	15 358	3 316	1 642	9 028	4 029	3 014	1 889	70,1
	100 %	21,6	10,7	58,8	26,2	19,6	12,3	
województwo podlaskie		21,0	10,2	62,2	30,0	16,8	11,1	60,6

Niekorzystne wskaźniki ruchu naturalnego ludności jak i migracji przekonują do przyjęcia założenia o spadku liczby ludności w najbliższych latach, co potwierdzają prognozy GUS. Spadek dotyczył będzie zwłaszcza liczby kobiet, co źle prorokuje liczebności populacji w kolejnych latach.

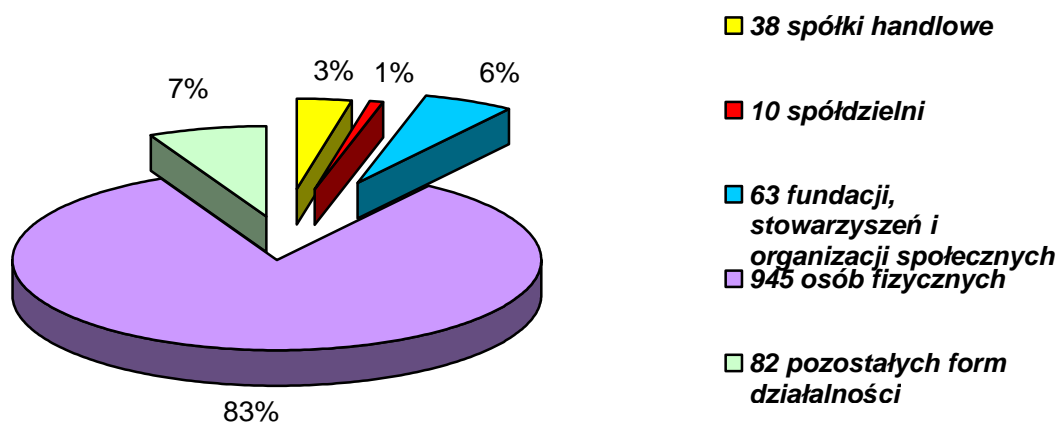
Wykres nr 1: Prognoza liczby ludności na terenie powiatu sejneńskiego wg GUS

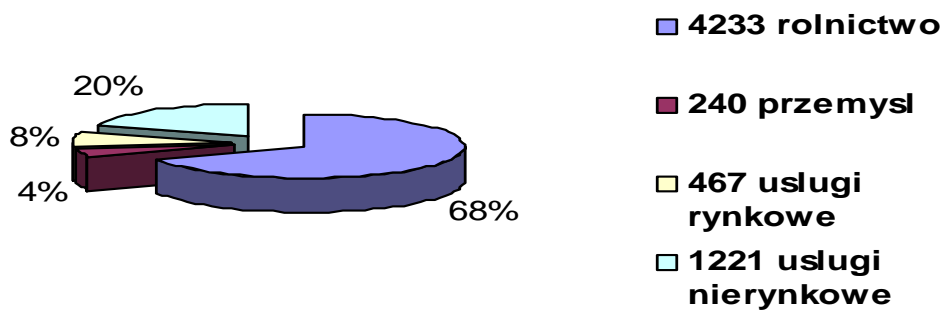
Rynek pracy, podmioty gospodarcze

Rynek pracy na terenach wiejskich ograniczony jest głównie do własnego warsztatu pracy, zwłaszcza własnego gospodarstwa rolnego. Większość pozostałych stanowisk pracy stanowią stanowiska utworzone przez osoby fizyczne, które rejestrują swoją indywidualną działalność usługową. Liczebność podmiotów gospodarczych oraz ich strukturę na obszarze LSR ilustrują wykresy nr 5-7.

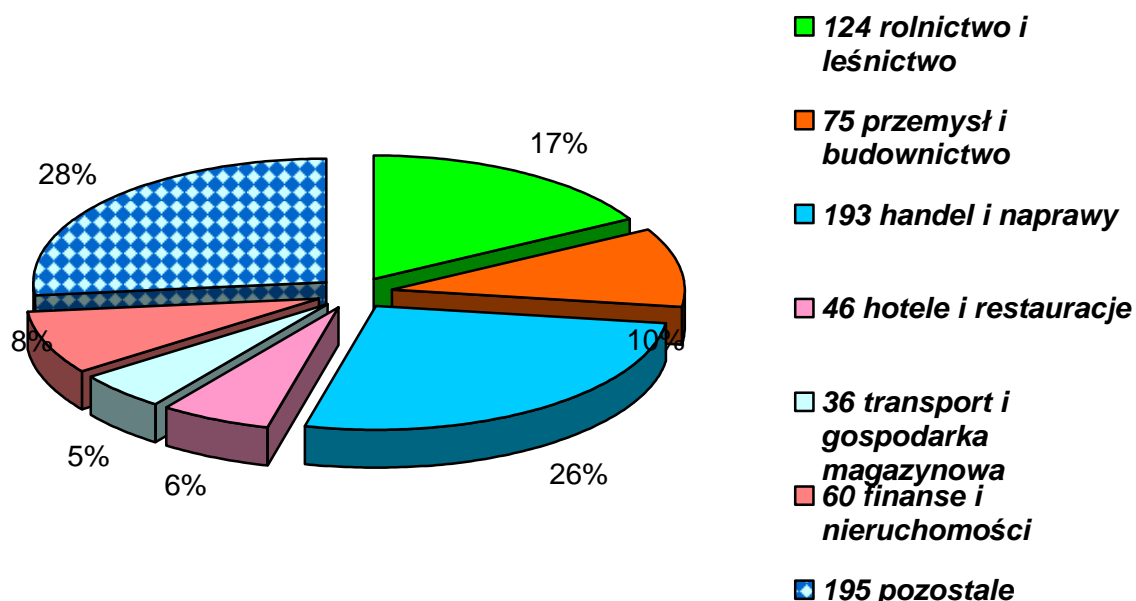
Wykres nr 2: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w gminach objętych LSR w końcu 2007 r.

Wykres nr 3: Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji w powiecie sejneńskim w końcu 2007 r.

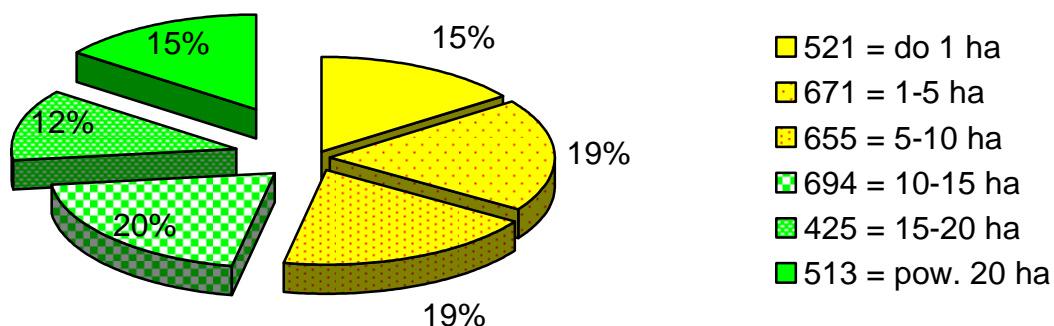

Wykres nr 4: Podmioty gospodarcze na terenach wiejskich powiatu sejneńskiego w końcu 2007 r.

Na obszarze LSR poza wymienionymi podmiotami stanowiącymi miejsca pracy źródłem utrzymania mieszkańców są gospodarstwa rolne, w tym także prowadzące wielokierunkową działalność np. agroturystyczną. Działalność prowadzi tu 3 479 gospodarstw rolnych, z czego większość, bo 1 847 gospodarstw to gospodarstwa małe, do 10 ha. Strukturę obszarową gospodarstw rolnych w powiecie ilustruje **wykres nr 5**.

Wykres nr 5: Struktura gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych według PSR 2002

Zatrudnienie i bezrobocie

Zatrudnienie w końcu 2007 r. w gminach objętych LSR wynosiło 6 161 osób (uwzględniono zatrudnienie w rolnictwie indywidualnym ok. 3 500 osób). Statystyka publiczna nie podaje wysokości zatrudnienia w jednostkach gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. Na opisywanych terenach w jednostkach tych pracuje często sam właściciel firmy i to w niepełnym wymiarze. Zatrudnienie w tych jednostkach szacowane jest na 450 etatów, co oznacza, że zatrudnienie łączne w opisywanym terenie wynosi około 6 450 osób. Stanowi to 48 % populacji w wieku produkcyjnym.

W końcu 2007 r. w urzędach pracy na terenach gmin objętych LSR zarejestrowanych było 1 150 osób bezrobotnych. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie sejneńskim w 2007 roku wyniosła 18,6 % (w województwie wyniosła 10,4 %).

Źródła dochodów gospodarstw domowych i poziom życia ludności

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002 potwierdzają, że mieszkańcy terenów objętych LSR utrzymują się głównie z dochodów z gospodarstw rolnych oraz nie zarobkowych źródeł utrzymania. Dochody z niewielkich obszarowo gospodarstw rolnych są często tak niskie, że respondenci NSP podawali jako główne źródło dochodów źródła niezarobkowe (renta, emerytura, zasiłek) pomimo zamieszkiwania w rodzinie z użytkownikiem gospodarstwa rolnego. Pracę we własnym gospodarstwie rolnym jako główne źródło utrzymania podało 1 778 respondentów, natomiast 941 użytkowników gospodarstw tzn. 34,6 % podało inne źródło utrzymania (**tabela nr 11**).

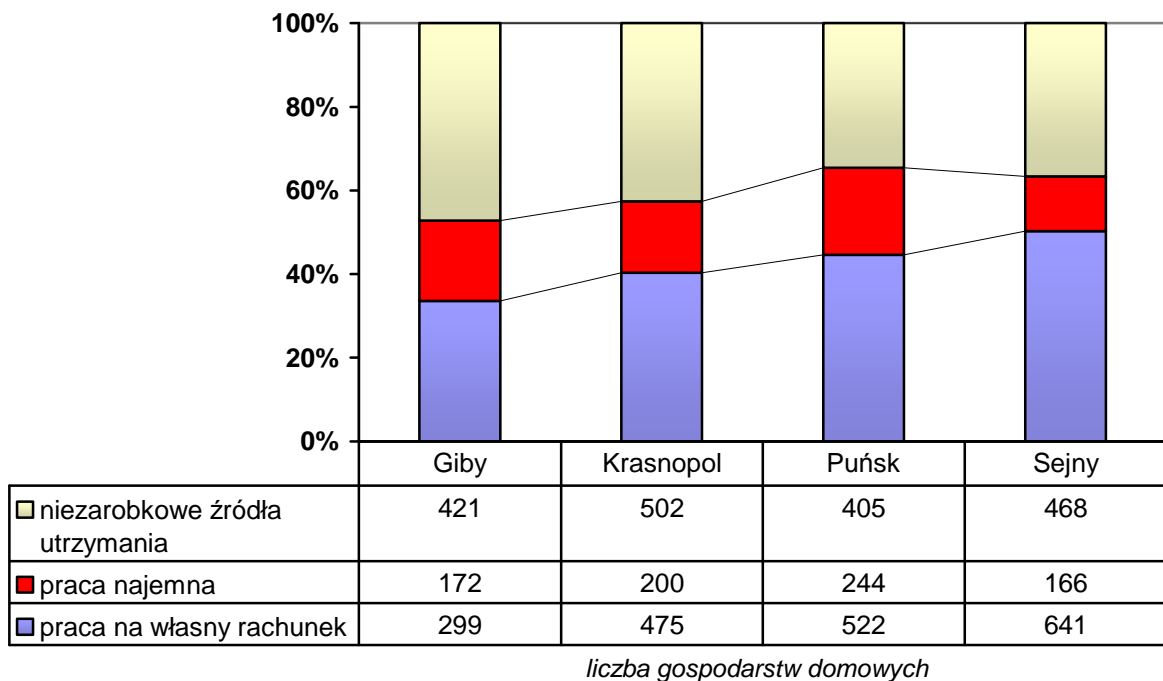
Tabela nr 11: Źródła utrzymania w gospodarstwach domowych w gminach objętych LSR według NSP 2002

Źródło utrzymania gospodarstwa domowego	Gmina				
	Krasnopol	Giby	Puńsk	Sejny	Razem
Źródła zarobkowe					
Praca najemna poza rolnictwem w sektorze publicznym	127	78	150	96	451
Praca najemna poza rolnictwem w sektorze prywatnym	68	29	84	65	246
Praca najemna w rolnictwie	5	65	10	5	85
Razem praca najemna	200	172	244	166	782
Praca w swoim gospodarstwie rolnym	437	236	491	614	1778
Praca na rachunek własny poza swoim gospodarstwem rolnym	38	63	31	27	159
Razem praca na własny rachunek	475	299	522	641	1937
Źródła niezarobkowe					
Emerytura pracownicza, kombatancka i pochodne	91	131	118	63	403
Emerytura rolna	237	126	124	246	733
Renta z tytułu niezdolności do pracy	100	96	78	93	367
Renta socjalna	4	3	4	0	11
Renta rodzinna	23	18	11	10	62

Zasiłek dla bezrobotnych	9	13	20	16	58
Zasiłek z pomocy społecznej	23	11	20	20	74
Inne niezarobkowe źródło	10	12	14	7	43
Dochody z własności	0	0	4	0	4
Dochody z najmu	0	0	0	0	0
Na utrzymaniu	5	11	12	13	41
Nieustalone	0	0	0	0	0
Razem źródła niezarobkowe	502	421	405	468	1796

Praca na własny rachunek stanowi podstawowe źródło utrzymania głównie w gminach Puńsk i Sejny oraz w znacznej części w gminie Krasnopol. W gminach Sejny i Giby znaczna liczba rodzin podaje jako główne źródło utrzymania źródła nie zarobkowe w tym renty i emerytury. Strukturę źródeł utrzymania gospodarstw domowych ilustruje **wykres nr 6**.

Wykres nr 6: Struktura gospodarstw domowych według źródeł utrzymania w gminach objętych LSR

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto osób zatrudnionych w gospodarce narodowej na terenie powiatu sejneńskiego (poza rolnictwem indywidualnym) w 2007 r. wyniosło 2 279,12 PLN, co stanowiło 90,2 % średniej dla województwa podlaskiego wynoszącej 2 524,95 PLN.

Dochody osób zatrudnionych w rolnictwie uzależnione są od wielkości gospodarstw rolnych, intensywności i jakości produkcji rolnej oraz poziomu uzyskiwanych cen. Dochody te w gminach powiatu sejneńskiego są zróżnicowane, a przeciętne dochody zbliżony do średniej wojewódzkiej i krajowej.

Dochody ludności uzupełniają renty i emerytury, których wysokość na terenach wiejskich Sejneńszczyzny jest niższa o około 40 % od średniej krajowej.

Dochód rozporządzalny w części gospodarstw domowych uzupełniany jest dochodami z pracy zarobkowej w innych krajach Unii Europejskiej oraz wpływami z szarej strefy gospodarki, których wysokości ze zrozumiałych względów nie można ustalić.

Oświata i wychowanie

Wychowaniem przedszkolnym w 2007 r. objętych było 209 dzieci, z czego 68 dzieci w przedszkolu w Puńsku. Pozostałe dzieci objęte były wychowaniem przedszkolnym w oddziałach przedszkolnych zlokalizowanych przy szkołach podstawowych. Liczbę dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym i placówek wychowania przedszkolnego w gminach powiatu sejneńskiego ilustruje **tabela nr 12**.

Tabela nr 12: Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w gminach LSR w 2007 r.

Gmina	Placówki		Oddziały		Dzieci		
	ogółem	w przed-szkolach	ogółem	w przed-szkolach	ogółem	na 1 oddział	w przed-szkolach
Giby	3	0	3	0	35	11,7	0
Krasnopol	3	0	1	0	26	26,0	0
Puńsk	4	1	6,5	4	81	5,2	17
Sejny	3	0	3	0	39	13,0	0
Razem	13	1	13,5	4	181	13,4	68

W roku szkolnym 2006/2007 do 16 szkół podstawowych na terenie gmin objętych LSR uczęszczało 973 uczniów. Liczbę szkół i uczniów do nich uczęszczających w poszczególnych gminach ilustruje **tabela nr 13**.

Tabela nr 13: Szkolnictwo podstawowe w gminach LSR w 2007 r.

Gmina	Liczba					
	szkół	oddziałów		uczniów		absolwentów w 2007 r.
		ogółem	na 1 szkołę	ogółem	na 1 oddział	

Giby	3	17,0	5,67	218	12,82	31
Krasnopol	4	17,0	4,25	246	14,47	53
Puńsk	5	26,5	5,30	316	11,92	60
Sejny	4	17,0	4,25	193	11,35	48
Razem	16	77,5	4,84	973	12,55	192

Szkolnictwo ponadpodstawowe na terenie obszaru LSR reprezentowane jest przez szkoły gimnazjalne zlokalizowane w gminach. Są to trzy gimnazja zlokalizowane w Gminach Giby, Krasnopol i Puńsk, młodzież z gminy Sejny uczęszcza do gimnazjum zlokalizowanego w mieście Sejny. Liczebność szkół gimnazjalnych i gimnazjalistów w gminach opisywanego obszaru ilustruje **tabela nr 14**.

Tabela nr 14: Szkolnictwo gimnazjalne w gminach LSR w 2007 r.

Gmina	Liczba			
	szkół	oddziałów	uczniów	absolwentów
Giby	1	6	110	45
Krasnopol	1	8	174	58
Puńsk	1	9	162	75
Sejny	0	0	0	0
Razem	3	23	446	178

Młodzież po ukończeniu gimnazjum kontynuuje naukę w szkołach ponadgimnazjalnych skoncentrowanych głównie w mieście powiatowym Sejny oraz w Puńsku, w którym zlokalizowane jest 1 liceum ogólnokształcące z polskim i litewskim językiem nauczania.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Zadania w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej na obszarze gmin objętych Strategią realizował w 2003 r. 1 szpital publiczny dysponujący 85 łózkami zlokalizowany w mieście Sejny. Z leczenia szpitalnego skorzystało 3775 pacjentów. Zadania w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej realizowały także 5 przychodni, w tym 3 publiczne, w których udzielono ponad 73 tys. porad. Ponadto na opisywanym obszarze funkcjonowały 2 praktyki prywatne. Zaopatrzeniem medycznym zajmują się 4 apteki oraz 2 punkty apteczne zatrudniające łącznie 10 farmaceutów.

W mieście Sejny funkcjonuje 1 zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy dysponujący 33 miejscami oraz 1 placówka stacjonarnej pomocy społecznej z 25 łózkami.

Na terenach gmin wiejskich zadania w zakresie opieki społecznej realizują w imieniu samorządów Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, które świadczą pomoc socjalną na rzecz potrzebujących oraz wspomagają zasiłkami rodziny najuboższe. W gminach sejneńskich z różnych form pomocy społecznej korzysta od 30 do 40 % mieszkańców.

Na opisywanym terenie brak jest całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży, a także żłobków dla najmłodszych mieszkańców.

Sport i rekreacja

Działalność sportowa na terenie powiatów północno-wschodniej Polski rozwija się nierównomiernie. W ośrodkach miejskich – Augustów, Sejny i Suwałki prężnie działają przyszkolne, zakładowe i miejskie kluby sportowe, których członkowie osiągają sukcesy na arenie regionalnej, krajowej i międzynarodowej. W sportach wodnych znaczące sukcesy odnotowują zawodnicy augustowskiej „Sparty”, w badmintonie – zawodnicy suwalskiego „Litpolu”, a w szachach zawodnicy suwalskiej „Hańczy”. Podobnie jak i pozostałe organizacje sportowe, odgrywają one znaczącą rolę wychowawczą wśród młodzieży.

Na terenach gmin objętych LSR młodzież zainteresowana uprawianiem sportu skupia się jedynie przy ośrodkach miejskich. Brak uczniowskich klubów sportowych wynika głównie z ograniczonej liczby sal gimnastycznych i innych obiektów sportowych, jak również ograniczonych środków finansowych.

Mieszkańcy opisywanych terenów wiejskich oraz odwiedzający turyści mają możliwość korzystania z takich miejsc i urządzeń sportowo – rekreacyjnych, jak:

- przyszkolne boiska trawiaste do siatkówki i piłki nożnej,
- kąpieliska, plaże i pomosty nad niektórymi jeziorami – w różnym stanie technicznym,
- kajaki oraz łodzie wiosłowe i z napędem elektrycznym,
- świetlice wiejskie o zróżnicowanym wyposażeniu,
- specjalistyczne trasy do uprawiania turystyki aktywnej – konny szlak puszczy augustowskiej, szlaki rowerowe itp.,
- miejsca odpoczynku lokalizowane przy trasach turystycznych.

Kultura

Znajdujące się na obszarze objętym LSR placówki kultury nie w pełni zaspokajają potrzeby ludności zwłaszcza na terenach wiejskich. Stan bazy poszczególnych placówek jest zróżnicowany, a w znacznej części ośrodków występują braki lokalowe. Kulturę na terenach wiejskich reprezentują przede wszystkim i jedynie świetlice i biblioteki pozostające w gestii samorządów gminnych.

Świetlice wiejskie reprezentują bardzo zróżnicowany poziom utrzymania i wyposażenia, co uzależnione jest przede wszystkim od kultury użytkowników i zaangażowania osób prowadzących świetlice.

Biblioteki i punkty biblioteczne zlokalizowane najczęściej przy świetlicach mają do dyspozycji czytelników 105 tys. woluminów. Stan czytelnictwa na terenie gmin LSR ilustruje **tabela nr 15**.

Tabela nr 15: Biblioteki i czytelnictwo na obszarze LSR w 2007 r.

Gmina	Liczba				Wypożyczenia	
	Placówek bibliotecznych	Woluminów	Czytelników	Ludności na 1 placówkę	Ogółem	Na 1 czytelnika
Giby	2	20 202	280	1 484	3 310	11,8
Krasnopol	1	15 457	302	3 870	2 402	7,9
Puńsk	2	26 533	534	2 207	8 576	16,1
Sejny	3	24 379	294	1 368	4 593	15,6
Razem	8	86 571	1 410	1 920	18 881	13,4

Bezpieczeństwo publiczne

Za stan bezpieczeństwa publicznego na terenie gmin objętych LSR odpowiadają:

- Komenda Powiatowej Policji w Sejnach,
- Komenda Powiatowej Straży Pożarnej w Sejnach,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Sejnach,
- Podlaski Oddział Straży Granicznej w Białymstoku.

Do podstawowych zadań Policji, zgodnie z ustawą o policji z 6.04.1990 należą:

- 1/ ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- 2/ ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania,
- 3/ inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi,
- 4/ wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców,
- 5/ nadzór nad strażami gminnymi (miejskimi) oraz nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi w zakresie określonym w odrębnych przepisach,
- 6/ kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych,
- 7/ współdziałanie z policjami innych państw oraz ich organizacjami międzynarodowymi na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz odrębnych przepisów,
- 8/ współpraca z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych w zakresie niezbędnym do realizacji jego zadań ustawowych.

Państwowa Straż Pożarna jest organizatorem krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (KSRG). Zasadniczy cel, jakim jest ochrona życia, mienia lub środowiska realizowany jest poprzez:

- walkę z pożarami lub innymi klęskami żywiołowymi,

- ratownictwo techniczne, ratownictwo ekologiczne,
- ratownictwo medyczne.

Ponadto do zadań Państwowej Straży Pożarnej należy:

- rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń,
- organizowanie i prowadzenie akcji ratowniczych w czasie pożarów, klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń,
- wykonywanie specjalistycznych czynności ratowniczych w trakcie klęsk żywiołowych lub likwidacji miejscowych zagrożeń prowadzonych przez inne służby ratownicze,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych, prowadzenie prac naukowo-badawczych w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Komenda powiatowa państwowej straży pożarnej w Sejnach realizuje programy „strategia rozwoju ochrony przeciwpożarowej powiatu”, spójny ze „strategią ochrony przeciwpożarowej województwa podlaskiego”, związany instytucjonalnie z administracją specjalną oraz instytucjami ponadbranżowymi, wychodzący naprzeciw potrzebom państwowej straży pożarnej, dyrekcji lasów państwowych, parków narodowych oraz samorządów gminnych, finansujących działalność ochotniczych straży pożarnych, chroniących tereny wiejskie, tereny nadleśnictw i parków.

Zapewnienie wysokiego poziomu merytorycznego i technicznego realizowanych działań w znacznym stopniu zależy od dotacji finansowych na działalność PSP, generalnie na przygotowanie i podnoszenie umiejętności ratowników oraz na wymianę lub wyposażenie w nowoczesny sprzęt, urządzenia ratownicze. Skuteczność działań w dużej mierze zależy od sprawności technicznej pojazdów i sprzętu. W chwili obecnej wyposażenie warsztatowe jest niezadowalające.

Także jednostki ochotniczej straży pożarnej, pozostające w gestii samorządów dysponują najczęściej sprzętem przestarzałym i wyeksploatowanym. Jednostki osp działają na terenach wiejskich i stanowią formację, która jako pierwsza podejmuje działania ratowniczo-gaśnicze. Zapewnienie niezawodności posiadanego sprzętu daje gwarancję poprawy bezpieczeństwa w poszczególnych gminach, a tym samym na terenie całego powiatu.

Zadania Inspekcji Sanitarnej na terenie gmin objętych LSR realizuje Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Sejnach, dbająca o bezpieczeństwo w zakresie:

- higieny środowiska, a zwłaszcza wody do spożycia, czystości powietrza atmosferycznego, gleby, wód i innych elementów środowiska,

- utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, zakładów pracy, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, dróg, ulic oraz osobowego i towarowego transportu kolejowego, drogowego,
- warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,
- warunków zdrowotnych produkcji i obrotu przedmiotami użytku oraz innymi wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi,
- warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy,
- higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz w ośrodkach wypoczynku,
- higieny procesów nauczania,
- zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych.

Ze względu na przygraniczne położenie opisywanego terenu za stan bezpieczeństwa publicznego odpowiedzialne są również służby Straży Granicznej, ustawowo zobowiązane do monitorowania i kontroli ruchu granicznego.

Charakterystyka gospodarki obszaru

Rolnictwo

Podstawową gałęzią gospodarki na terenach gmin objętych Lokalną Strategią Rozwoju jest rolnictwo. Pomimo przeludnienia agrarnego i związanej z tym niskiej dochodowości w rolnictwie z pożytkami z użytków rolnych lub zwierząt gospodarskich związane jest 63,6 % gospodarstw domowych.

Leśnictwo

W wielogatunkowym i różnowiekowym drzewostanie dominuje sosna i świerk. Ponadto występują tu takie gatunki drzew jak dąb szypułkowy, brzoza brodawkowata, olsza czarna, grab, jesion, lipa, osika, brzoza omszona, jarzębina, czeremcha, klon, wiąz i wierzby.

Podstawową funkcją lasów w gminach objętych LSR jest produkcja surowca drzewnego. Tereny leśne są także miejscem pozyskiwania pożytków naturalnych /grzyby, owoce jagodowe, poroża, itp./ od wielu lat wykorzystywane zarówno przez ludność miejscową jak i zamiejscową. Ponadto lasy pełnią funkcje ochronne, chroniące zasoby wód podziemnych, środowisko przyrodnicze w tym zasoby faunistyczno – florystyczne oraz stanowiące potencjał

genetyczny. Cała powierzchnia lasów państwowych oraz większość lasów prywatnych objęta jest dokumentacją urzędniową.

Turystyka

Ziemia sejneńska, na której znajdują się tereny gminy objętych LSR należy do najcenniejszych pod względem przyrodniczym oraz do najbardziej atrakcyjnych pod względem turystycznym obszarów w kraju. Atutami tej ziemi są: przepiękny, pagórkowato pojezierny krajobraz polodowcowy, wysoka lesistość terenu oraz interesujące pomniki dziedzictwa kulturowego. Od lat dwudziestych ubiegłego wieku ziemie te są ulubionym miejscem spędzania wakacji letnich, a w okresie powojennym stały się jednym z ważniejszych ośrodków turystycznych przyciągając zakłady pracy, które budowały tu swoje ośrodki wypoczynkowe.

Tereny te, głównie w okresie letnim, przyciągają rzesze turystów indywidualnych, zwłaszcza lubiących wypoczywać nad wodami. Znaczny udział stanowią ludzie młodzi, w tym młodzież szkolna, którzy nie dysponują zasobnym portfelem. Tak ukształtowana struktura ruchu turystycznego powoduje, że tereny te są obecnie ośrodkiem taniej turystyki, atrakcyjnym dla klientów mało wymagających i niezasobnych. Intensywny ruch turystyczny przy niedoborach infrastruktury stanowi istotne zagrożenie dla środowiska naturalnego.

3. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR, wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy.

Jednym z pierwszych kroków w tworzeniu planu działania jest rozpoznanie potencjału pozostającego w dyspozycji mieszkańców, potencjału zasobów środowiska naturalnego, infrastrukturalnych - stworzonych ręką człowieka, ale także potencjału demograficznego. Zasoby obszaru w ujęciu statystycznym nie odzwierciedlają poglądów mieszkańców dotyczących jakości zasobów obszaru, na którym mieszkają. Poglądy te wyraża analiza SWOT, przeprowadzona wśród uczestników spotkań informacyjnych i szkoleń, zweryfikowana wstępnie przez ekspertów i poddana ocenie przez władze Lokalnej Grupy Działania Sejneńszczyzna.

Mocne strony

Po wielokrotnej weryfikacji przez ekspertów i respondentów za najważniejsze zalety terenów wiejskich Sejneńszczyzny uznano czystość środowiska naturalnego oraz charakterystyczny ład przestrzenny związany z dużą ilością przestrzeni i „tzw. oddaleniem od cywilizacji”.

Lp.	Mocne strony
1	Czyste środowisko z szansami na rozwój produkcji zdrowej żywności, możliwości rozwoju agroturystyki
2	Walory krajobrazowe i turystyczne, duże zasoby wód powierzchniowych, wysoki stopień lesistości terenu
3	Istniejące zabytki kultury technicznej – Bazylika i Synagoga w Sejnach, Zespół Poklasztorny w Smolanach, Skansen w Puńsku
4	Duże walory kulturowe, mozaika narodowościowa, kresowość
5	Wysoki stopień zwodociągowania terenu

Mieszkańcy gmin objętych Lokalną Strategią Rozwoju Sejneńszczyzny dostrzegają trzy główne grupy walorów obszaru. Należą do nich walory przyrodnicze, walory demograficzne i kulturowe oraz elementy infrastruktury technicznej.

Do mocnych stron zaliczono walory przyrodnicze i krajobrazowe. Walory te to głównie czyste środowisko naturalne, stan lesistości terenu oraz walory krajobrazowe terenów pojeziernych. Stwarzają one warunki do rozwoju turystyki, w tym kwalifikowanej, której rozwój uwarunkowany jest jednak od wielu innych czynników wewnętrznych i zewnętrznych.

Mieszkańcy dostrzegają zalety spuścizny kulturowej bogatej przeszłości historycznej obszaru LSR. Wielonarodowość i wielokulturowość mieszkańców, zabytki architektury sakralnej, duża liczba imprez o charakterze kulturalnym, twórczość ludowa oraz kresowa gościnność i asertywność będzie niewątpliwie sprzyjać rozwojowi turystyki krajoznawczej i agroturystyki.

Rozbieżne oceny dotyczące niektórych elementów analizy SWOT wynikają z różnego poziomu samozadowolenia mieszkańców. Różna jest dla przykładu ocena stanu sieci drogowej wymieniana przez niektórych uczestników spotkań informacyjnych jako mocna strona obszaru, przez innych natomiast zaliczana do jego słabych stron. Kontrowersyjne mogą także wydawać się pozytywne oceny dotyczące lokalizacji obszaru (przygraniczne położenie), czy też dotyczące rynku pracy (niska cena pracy, tania siła robocza).

Niska cena gruntów dostrzeżona przez uczestników prac warsztatowych jako mocna strona powiatu jest niewątpliwie jedną z szans na przyciągnięcie inwestorów. Świadczy jednak także o dotychczasowym małym zainteresowaniu zakupem gruntów rolnych, których ewentualne przeznaczenie rekreacyjne jest względne, uzależnione od położenia przy zbiornikach wodnych i kompleksach leśnych. Niska cena gruntów świadczy o małej atrakcyjności inwestycyjnej terenu.

Słabe strony

Respondenci przeprowadzonej analizy dostrzegli więcej słabych stron obszaru, z których większość wynika z aktualnego stanu gospodarki i niekorzystnych warunków

dla produkcji rolniczej. Restrukturyzacja gospodarki uwalniając znaczne zasoby siły roboczej i brak alternatywnych źródeł zatrudnienia powodują odpływ młodzieży oraz starzenie się ludności wiejskiej.

Lp.	Słabe strony
1	Ubożenie i starzenie się ludności, odpływ ludzi młodych ze wsi, słabość ekonomiczna rolników i podmiotów gospodarczych, niska opłacalność produkcji rolnej, znaczne bezrobocie,
2	Brak oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej, niski standard i słaby stan techniczny dróg i mostów,
3	Niedostateczne finansowanie samorządów, brak domów kultury, brak zainteresowania wolnym czasem młodzieży, brak infrastruktury społecznej - sportowej i turystycznej, brak ścieżek rowerowych
4	Niski poziom świadomości mieszkańców, słabe wykształcenie i aktywność zawodowa bezrobotnych na wsi,
5	Słabe gleby i niekorzystny (ostry) klimat

Dostrzegane są także niedobory elementów infrastruktury technicznej i społecznej oraz wysokie koszty jednostkowe utrzymania istniejącej infrastruktury (niskie zaludnienie).

Dostrzeżone przez mieszkańców słabe strony można pogrupować następująco:

- grupa problemów związana z niedorozwojem infrastruktury technicznej – w tym głównie niski standard i słaby stan techniczny dróg, niedobory w zakresie gromadzenia, odprowadzania i utylizacji ścieków, brak gazyfikacji terenu oraz słaby stan techniczny sieci i urządzeń elektroenergetycznych,
- grupa problemów związana z reformowaniem segmentów infrastruktury społecznej - w tym niedorozwój opieki zdrowotnej i socjalnej oraz niedobory bazy materialnej,
- grupa problemów związanych z poziomem rozwoju gospodarki – brakiem zakładów pracy i związanym z tym bezrobociem, ubożeniem i odpływem ludności, słabą kondycją rolnictwa wynikającą z niekorzystnej struktury agrarnej, słabego wykształcenia i niskiego poziomu świadomości ludności wiejskiej, niedoboru sieci skupu i przetwórstwa artykułów rolnych oraz ukrytego bezrobocia w rolnictwie,
- grupa problemów związanych z niskim poziomem rozwoju instytucji otoczenia biznesu – trudności w zabezpieczeniu finansowania przedsięwzięć, brak informacji o możliwościach ubiegania się o środki z funduszy pomocowych, trudności z uzyskaniem kredytów.

Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju

Gminy objęte LSR jako organizmy społeczno – gospodarcze, działają w określonym otoczeniu. Problemy związane z rozwojem gmin nie mogą być analizowane i oceniane wyłącznie w ich granicach administracyjnych, bowiem gminy sejneńskie stanowią część składową układu osadniczego i systemu społeczno-gospodarczego województwa i kraju.

Uwarunkowania ustrojowo-prawne

Uregulowania prawne wynikające z Ustawy o samorządzie terytorialnym określają zakres działania samorządów oraz zasady ich udziału w dochodach publicznych. Uregulowania dotyczące udziału samorządów w dochodach publicznych są często zmieniane, co świadczy to o braku długofalowej, stabilnej polityki wewnętrznej państwa. W polityce regionalnej przeważają działania zmierzające do realizacji celów ustalonych doraźnie nad działaniami obliczonymi na realizację celów dalekosiężnych.

Liczne zmiany następujące w otoczeniu ustrojowym oraz polityczno-prawnym samorządów wynikały często z braku doświadczeń, działań obliczonych na osiągnięcie doraźnych celów politycznych, działań mających na względzie ogólny kierunek transformacji państwa (konieczności tworzenia warunków dla rozwijającej się gospodarki rynkowej oraz funkcjonowania demokratycznego państwa prawa), ale również z przyczyn obiektywnych wynikających z konieczności przeciwdziałania zjawiskom kryzysu gospodarczego, w tym finansów publicznych.

Rozwiązania docelowe w sferze ustroju terytorialnego państwa zmierzają i będą zmierzały do stabilizacji zasad finansowania samorządów, rozwoju demokracji i zwiększania wpływu samorządów i różnych grup obywatelskich na poziom życia gospodarczego i społecznego.

W dotychczasowych rozważaniach na temat celowości rozwijania inicjatywy obywatelskiej często napotykało się na postawy roszczeniowe i wnioski typu „państwo musi mi dać” lub „to jest obowiązek państwa”. Przekonanie, że państwo zapewnia jedynie warunki, a nasz los zależy od nas samych dociera jedynie do części społeczeństwa, części bardziej świadomej i wykazującej inicjatywę. Rozwój społecznej inicjatywy uzależniony jest i będzie od stabilizacji zasad funkcjonowania samorządów i konsekwentnej realizacji reguł gry i kierunków rozwoju ustalonych w planach długofalowych.

Uwarunkowania terytorialne.

Istotnym elementem uwarunkowań zewnętrznych rozwoju jest sytuacja społeczno-gospodarcza województwa podlaskiego. Województwo, korzystnie położone w Europie Środkowej posiada niewątpliwie bogate zasoby i walory środowiska naturalnego oraz korzystny układ w sieci europejskich korytarzy transportowych. Strategicznym problemem województwa jest jednak przełamanie - uwarunkowanego historycznie - zapóźnienia cywilizacyjnego, z uwzględnieniem warunków:

- nienaruszalności bogactw środowiska naturalnego,
- wykorzystania wartości przyrodniczych i kulturowych dla rozwoju obszaru,
- wykorzystania położenia dla osiągania korzyści gospodarczych,

- ekorozwoju obszarów wiejskich.

Dalszy rozwój społeczno-gospodarczy województwa podlaskiego, w tym i Ziemi Sejneńskiej, uzależniony będzie od zmienności koniunktury gospodarczej oraz stanu zamożności społeczeństwa polskiego – podstawowego nabywcy produkcji podlaskiej - a także zdeterminowany silnie przez środowisko przyrodnicze.

Działania na rzecz zdynamizowania procesów rozwojowych zmierzających do likwidacji zapóźnień w stosunku do średniej krajowej wymagać będą znaczącej pomocy finansowej budżetu w ramach polityki regionalnej oraz efektywnego wykorzystania środków strukturalnych UE. Dynamizowaniu procesów rozwojowych sprzyjać będzie także napływ kapitału prywatnego. Niezbędnym warunkiem wykorzystania tych szans będzie aktywna polityka regionalna na szczeblu krajowym i wojewódzkim, a w szczególności stworzenie systemu umożliwiającego efektywne przyswajanie środków unijnych przewidzianych na wspomaganie rozwoju regionalnego.

Obserwowany w ostatnim okresie postępujący proces umiędzynarodawiania prowadzący do globalizacji gospodarki może stwarzać poważne zagrożenia dla rozwoju gospodarki rodzimej. Urynkowienie gospodarki prowadzi do eskalacji wyścigu technologicznego i realizacji efektu wielkości produkcji. Aby osiągnąć rentowność i utrzymać się na rynku podmioty gospodarcze biorące udział w tym wyścigu muszą powiększać rynek zbytu, czyli zwiększać skalę produkcji. Dla wielu podmiotów może stać się to nieosiągalne z powodu braku możliwości finansowych i technicznych niezbędnych dla sprostania konkurencji. W związku z powyższym integracja Polski z Unią Europejską stworzyła zarówno szanse jak i zagrożenia dla naszej gospodarki.

Szanse wiążą się z otwarciem dużego rynku UE dla polskiego eksportu oraz zwiększonym napływem kapitału zagranicznego, techniki i technologii. Wykorzystanie tych szans będzie jednak wymagało od naszych producentów konkurencyjności na rynkach krajowym i zagranicznym, a dodatkowo będzie uzależnione od koniunktury w gospodarce światowej, zwłaszcza w Unii Europejskiej i na Wschodzie.

Analizując obecną sytuację finansową kraju, konieczność obsługi długu zagranicznego, zrównoważenia bilansu płatniczego oraz uzyskania środków na import służący restrukturyzacji i umacnianiu tendencji rozwojowych, nie należy się spodziewać znaczącej pomocy państwa w realizacji polityki regionalnej. W sytuacji, gdy środki pomocowe kierowane będą na zadania służące zabezpieczeniu zbiorowych potrzeb mieszkańców, rozwój gospodarczy obszaru w znaczący sposób uzależniony będzie od dopływu kapitału prywatnego. Stąd istotne dla rozwoju są czynniki wpływające na atrakcyjność inwestycyjną obszaru, do których należą:

- chłonność rynku lokalnego – wielkość rynku, zamożność społeczności lokalnej,
- jakość rynku pracy – poziom wykształcenia, obecność placówek szkoleniowych,

- klimat społeczny – aktywność społeczna, stabilność polityczna, instytucje obywatelskie,
- infrastruktura techniczna i dostępność komunikacyjna obszaru,
- infrastruktura otoczenia biznesu – sieć instytucji obsługujących życie gospodarcze,
- koszty prowadzenia działalności gospodarczej – ceny nieruchomości, koszty pracy,
- skuteczność transformacji gospodarczej – postępy w rozwoju sektora prywatnego, aktywność inwestorów zagranicznych, zróżnicowanie branżowe struktury gospodarczej,
- warunki zamieszkania i wypoczynku zatrudnianych kadr.

Napływ kapitału następować będzie wielotorowo. Jednym z ważniejszych kierunków będzie napływ kapitału z przeznaczeniem na wykup gruntów na rekreację indywidualną. Wówczas mocnymi stronami obszaru LSR, które należy uwypuklać w działalności promocyjnej będą:

- czyste środowisko naturalne,
- pokaźne walory kulturowe i krajobrazowe,
- doskonałe warunki wypoczynku.

Szanse i zagrożenia rozwoju

Lp.	Szanse
1	Uzyskanie dostępu do zewnętrznych środków finansowych na rozwój infrastruktury, poprawę stanu dróg, oczyszczanie ścieków
2	Napływ kapitału zewnętrznego, nowe zakłady i miejsca pracy, rozwój nieuciążliwego przemysłu, rozwój rzemiosła i handlu, rozwój drobnej przedsiębiorczości, współpraca transgraniczna w ramach Euroregionu Niemen
3	Wzrost popytu na usługi turystyczno-hotelowe, w tym dla ludzi starszych (emerytów),
4	Wzrost popytu na produkty rolne i przetwórstwa rolno-spożywczego pochodzące z terenów czystych ekologicznie
5	Wzrost popytu na nieruchomości, które można adaptować na cele rekreacyjne.

Szanse rozwoju obszaru mieszkańcy widzą przede wszystkim w wykorzystaniu posiadanych zasobów a zwłaszcza we wzroście popytu na usługi turystyczne oraz na produkty przetwórstwa dostępnych pożytków naturalnych. Poprawa stanu infrastruktury technicznej, poprawa atrakcyjności turystycznej terenów oraz ich właściwa promocja służyć ma głównie rozwojowi turystyki postrzeganej obok rolnictwa i leśnictwa jako główne źródło dochodów mieszkańców i budżetu gminy.

Lp.	Zagrożenia
1	Pogorszenie stanu czystości środowiska naturalnego, brak kultury w zakresie ochrony środowiska (zaśmiecanie lasów)
2	Prywatyzacja lasów i jezior, polityka gospodarcza rządu sprowadzająca tereny do roli skansenu
3	Brak środków finansowych na rozwój turystyki, niski poziom infrastruktury, brak środków finansowych na rozwój infrastruktury
4	Wzrost bezrobocia, ubożenie społeczeństwa, spadek popytu na usługi turystyczne

5	Wzrost zjawisk patologicznych – pijaństwo, przestępczość, chuligaństwo
---	--

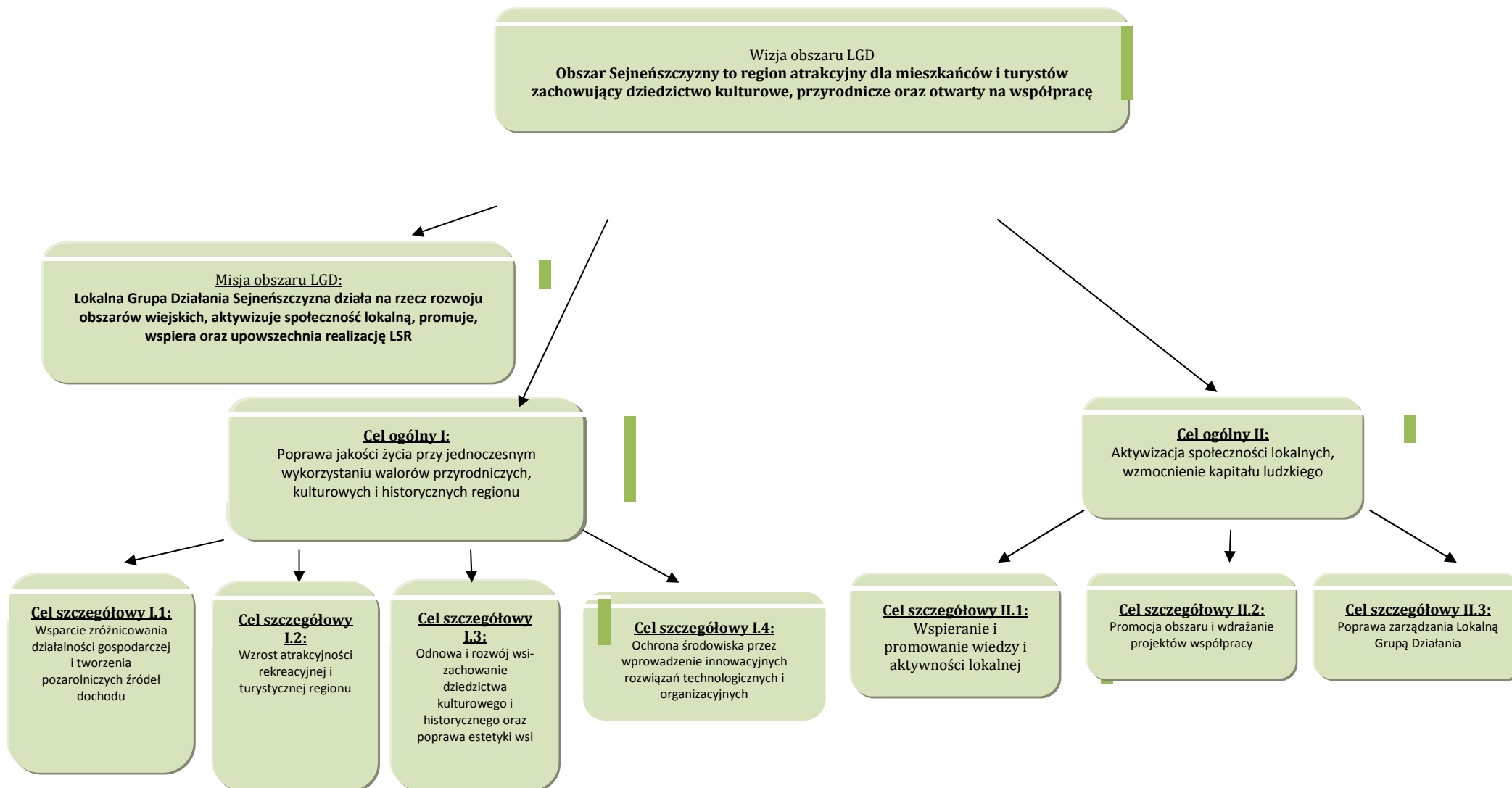
Główne zagrożenia dostrzegane przez mieszkańców to:

- utrata lub pogorszenie posiadanych walorów środowiska naturalnego – głównego atutu rozwojowego obszaru,
- niekorzystna polityka finansowa państwa, groźba obniżenia dochodów budżetów samorządów oraz mieszkańców.

4. Cele ogólne i szczegółowe oraz planowane do realizacji przedsięwzięcia.

LSR została opracowana zgodnie z metodami planowania strategicznego. Po przygotowaniu diagnozy obszaru objętego strategią, przeprowadzona została analiza SWOT określająca atuty regionu oraz jego podstawowe problemy, jak również uwarunkowania zewnętrzne, mogące wpłynąć zarówno pozytywnie, jak i negatywnie na rozwój obszaru. Po przeprowadzeniu tej analizy i szeregu debat i konsultacji społecznych określono wizję rozwoju obszaru objętego LSR do roku 2015. Następnie sformułowano misję działania LGD, która będzie wdrażać i realizować założenia LSR w celu osiągnięcia założonego w misji stanu docelowego obszaru. Przyjęta wizja rozwoju gmin wchodzących w skład LGD „Sejneńszczyzna” ma szanse powodzenia jedynie przy ukierunkowaniu zasobów, którymi dysponuje LGD dla realizacji konkretnych przedsięwzięć, wpisujących się określoną tematykę działań priorytetowo przyjętych do realizacji. Dlatego też zdefiniowane zostały dwa cele ogólne doprecyzowujące założenia postawionej wizji i zgodne z celami osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. W ramach tych dwóch celów ogólnych sformułowano zostało siedem celów szczegółowych, które są przedstawione na schemacie poniżej.

Schemat nr 1. Cele ogólne i cele szczegółowe - podział

W ramach określonych w LSR celów ogólnych i szczegółowych zdefiniowano trzy przedsięwzięcia:

I.1. Zrównoważony rozwój turystyki w zgodzie z naturą

I.2. Zagroda w zgodzie z naturą – promocja i budowa instalacji np. solarnych, wiatrowych, biotechnologii oraz przydomowych oczyszczalni ścieków

III.1. Wiedza i promocja motorem rozwoju społeczeństwa

Przedsięwzięcia te wyznaczają ramy realizacyjne operacji, które będą dofinansowane przez LGD w celu osiągnięcia założonych w LSR celów oraz wizji rozwojowej obszaru. W ramach tych trzech przedsięwzięć w latach 2009-2015 przewiduje się realizację łącznie min. 60 operacji dofinansowanych ze środków PROW.

Założone przedsięwzięcia osiągnięte zostaną dzięki realizacji poszczególnych, powiązanych ze sobą działań (operacji), których wdrożenie przyczyni się do wykreowania spójnej oferty turystycznej regionu, dającej szansę promocji gospodarczej i inwestycyjnej terenów przygranicznych, rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz zachowaniu dziedzictwa kulturowego Sejneńszczyzny.

W ujęciu tabelarycznym schemat strategii prezentuje się następująco:

Tabela nr 18: Schemat celów i przedsięwzięć w ramach LSR w formie tabelarycznej

Cele ogólne	Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia	
<u>Cel ogólny 1</u> Poprawa jakości życia przy jednoczesnym wykorzystaniu walorów przyrodniczych, kulturowych regionu	I.1. Wsparcie różnicowania działalności gospodarczej i tworzenia pozarolniczych źródeł dochodu.	Zrównoważony rozwój turystyki w zgodzie z naturą	Zagroda w zgodzie z naturą – promocja i budowa instalacji np. solarnych, wiatrowych, biotechnologicznych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
	I.2. Wzrost atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej terenu.		
	I.3. Odnowa wsi, zachowanie dziedzictwa kulturowego.		
	I.4. Ochrona środowiska przez wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych		
<u>Cel ogólny 2</u> Aktywizacja społeczności lokalnych, wzmocnienie kapitału ludzkiego	II.1. Wspieranie i promowanie wiedzy i aktywności lokalnej	Wiedza i promocja motorem rozwoju społeczeństwa	
	II.2. Promocja obszaru i wdrażanie projektów współpracy		
	II.3. Poprawa zarządzania Lokalną Grupą Działania		

Ze względu na ograniczoną, niewielką ilość środków finansowych możliwych do pozyskania w ramach działań LEADER opracowana przez nas Lokalna Strategia Rozwoju przyczyni się do zmiany proporcji dochodów ludności (zwiększy ilość dochodów z sektora pozarolniczego), pobudzi aktywność gospodarczą w sektorze turystycznym, poprawi oraz zwiększy świadomość ekologiczną przez stosowanie nowych innowacyjnych technologii. Realizacja tych celów powinna być finansowana ze wszystkich możliwych do pozyskania źródeł finansowych.

Wybrane cele strategiczne wynikają z uwarunkowań obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju oraz przeprowadzonych konsultacji społecznych. Są efektem przeprowadzonej analizy SWOT, stanowią odpowiedź na zidentyfikowane podczas konsultacji potrzeby miejscowej ludności oraz mają charakter długofalowy. Skupiliśmy się na działaniach, które prowadzą do wykorzystania naszych największych atutów w/g analizy SWOT, do których należą:

- przepiękne krajobrazy,
- czyste powietrze,
- niezniszczone środowisko przyrodnicze,
- duża ilość jezior,
- bogata mozaika kultur, narodowości i obyczajów.

Zintegrowany charakter strategii oznacza wielosektorowe podejście do rozwiązywania problemów, poprzez zintegrowane działania w sferze społecznej, gospodarczej i środowiskowej.

Zgodnie z wizją rozwoju LGD „Sejneńszczyzna” działania w ramach realizacji LSR będą służyły odnowie wsi, zachowaniu tradycji, podnoszeniu kwalifikacji społeczności oraz rozbudowie bazy turystycznej opartej na regionalnych tradycjach i ekologicznym użytkowaniu terenu, przez co teren stanie się bardziej przyjazny mieszkańcom i turystom, oraz da nowe możliwości pozyskiwania środków finansowych z sektora pozarolniczego.

Założenia Strategii przewidują współpracę sektorów: społecznego, gospodarczego oraz publicznego. Zaktywizowanie mieszkańców do działań publicznych, do rozszerzenia zakresu współpracy z przedstawicielami władz samorządowych oraz brania czynnego udziału w działaniach prowadzonych przez stowarzyszenia i inne organizacje pozarządowe, przyczyni się to do poprawy efektywności wspólnie podejmowanych przedsięwzięć, do poprawy warunków zamieszkania wskazywanych w różnych obszarach tematycznych przez mieszkańców.

Podstawowym kierunkiem działań w LSR Sejneńszczyzny, jest szeroko pojęty rozwój agroturystyki i turystyki. Osiągnięcie tego celu będzie wymagało podjęcia działań w wielu dziedzinach, których rozwój ma bezpośredni wpływ na osiągnięcie zakładanego celu.

Rozwijając agroturystykę i turystykę, trzeba pamiętać o działaniach zmniejszających negatywny wpływ na środowisko zwiększonej ilości przebywających na naszym terenie ludzi. Muszą powstawać przydomowe oczyszczalnie ścieków, instalacje solarne, małe siłownie wiatrowe oraz sprawnie działający system zbiórki odpadów. Wdrażając na naszym terenie nowoczesne technologie tworzymy również dobry klimat do różnicowania działalności pozarolniczej.

Tego typu działania zwiększą dochodowość gospodarstw domowych, z jednej strony przez wpływy z usług dla turystów, a z drugiej przez mniejsze koszty eksploatacyjne budynków dzięki zastosowaniu nowych ekologicznych technologii.

Jednym z podstawowych atutów naszego terenu jest duża ilość jezior, są one jednak wykorzystywane w naszym życiu w sposób niewielki, praktycznie tylko jako letnie baseny kąpielowe. Młodzież pochodząca z „Krainy Jezior” nie potrafi pływać na żaglówkach i nie ma do tego wymaganych uprawnień. Żeby zmienić ten fakt należy doprowadzić do powstania np. przynajmniej jednej szkółki żeglarskiej, czy rozwoju bazy sportów wodnych. Tworząc dobry klimat do rozwoju turystyki na naszym terenie nie można zapomnieć o szkoleniach dla młodzieży, która w sezonie wakacyjnym powinna brać czynny udział w obsłudze ruchu turystycznego.

Realizacja opisanych powyżej założeń przyczyni się również do poprawy jakości życia mieszkańców, tworzona infrastruktura turystyczna będzie służyła również mieszkańcom żyjącym na tym terenie. Przyczyni się również do powstawania nowych miejsc pracy.

Tabela nr 19. Opis przedsięwzięcia I: **Zrównoważony rozwój turystyki w zgodzie z naturą**

Przedsięwzięcie I. Zrównoważony rozwój turystyki w zgodzie z naturą	
<p>Realizacja tego przedsięwzięcia odpowiada za:</p> <p>Cel ogólny: Poprawa jakości życia przy jednoczesnym wykorzystaniu walorów przyrodniczych, kulturowych regionu</p> <p>Cel szczegółowy:</p> <p>I.1. Wsparcie różnicowania działalności gospodarczej i tworzenia pozarolniczych źródeł dochodu.</p> <p>I.2. Wzrost atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej terenu.</p> <p>I.3. Odnowa wsi, zachowanie dziedzictwa kulturowego.</p> <p>I.4. Ochrona środowiska przez wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych</p>	
Uzasadnienie	<p>Obszar Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna” posiada bardzo dobrze zachowane środowisko naturalne o zróżnicowanym polodowcowym ukształtowaniu terenu. Unikalne krajobrazy, duża ilość jezior i lesistość terenu, czyste środowisko naturalne to walory lokalne, które przy dobrym wykorzystaniu i prawidłowym eksploatowaniu pod względem turystycznym, dają możliwości rozwoju tych terenów i żyjących tu ludzi. Aby zachęcić turystów do przyjazdu na należący do LGD teren, należy utworzyć i wypromować spójną i atrakcyjną dla turysty ofertę. Jednym z najważniejszych zadań do wykonania jest odnowienie oznakowania i małej infrastruktury szlaków pieszych i rowerowych oraz wyznaczenie i oznakowanie nowych szlaków w taki sposób, aby wydłużyć sezon turystyczny, pokazać najciekawsze miejsca oraz połączyć je z punktami obsługi ruchu turystycznego np. kwatery agroturystyczne, plaże, punkty widokowe, pola namiotowe, punkty gastronomiczne.</p> <p>W ramach tego działania przewiduje się również modernizację i powstawanie: pól namiotowych, pomostów, plaż, campingów, punktów gastronomicznych, punktów widokowych, kwater agroturystycznych, i innej infrastruktury potrzebnej do obsługi ruchu turystycznego. Ważnym elementem jest rozbudowa bazy gastronomicznej, na którą składają się restauracje, zajazdy, karczmy, bary, pizzerie. Pomimo, że usługi gastronomiczne są świadczone w obiektach noclegowych, przede wszystkim w gospodarstwach agroturystycznych, to brak jest w wielu miejscowościach uczęszczanych turystycznie typowych punktów gastronomicznych. Wskazane, są więc działania w kierunku tworzenia tego typu obiektów.</p> <p>Prawidłowe oznakowanie dobrze wyposażonych tras turystycznych wpłynie nie tylko na lepszą ocenę naszego regionu przez turystów, co powinno pozytywnie wpłynąć na ich ilość, ale da również przyjazny klimat inwestycjom turystycznym na naszym terenie.</p>
Grupy beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> • Rolnicy, • Przedsiębiorcy, • Samorządy i jednostki im podległe (m.in. szkoły, domy kultury), • Organizacje pozarządowe
Lista rekomendowanych operacji	<p>4.1.3. Odnowa i rozwój wsi</p> <p>Finansowane będą operacje dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowy infrastruktury turystycznej- zagospodarowanie jezior i rzek w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości, • budowa remont i wyposażenie obiektów służących zachowaniu dziedzictwa kulturalnego i obiektów użyteczności publicznej, • budowy i wyposażenie przystani wodnych dla młodzieży szkolnej, • budowy małej infrastruktury wiejskiej np. parków zabaw dla dzieci • poprawy estetyki wsi (np. remont starych cennych architektonicznie budowli, odnawianie małej infrastruktury, odnowa cennej małej architektury (np. kapliczki, studnie), • zakupu, remontu i zapewnienia funkcjonowania obiektów cennych architektonicznie (izby pamięci z warsztatami dla mieszkańców, punkty informacji turystycznej),

	4.1.3. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej Finansowane będą operacje dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • usług turystycznych, rzemiosła i rękodzieła, obrotu i przetwarzania żywnością ekologiczną, • tworzenie zakładów świadczących drobne usługi na rzecz lokalnych społeczności, • powstawanie obiektów małej gastronomii, budowa campingów pól namiotowych, • tworzenie, doposażenie gospodarstw agroturystycznych – szczególnie w pobliżu rzek i jezior, • powstawanie i rozwój stadnin koni przy kwaterach agroturystycznych, • powstawanie i doposażenie już istniejących wypożyczalni sprzętu turystycznego, • budowa przechowalni, magazynów, chłodni i przetwórni
	4.1.3. Małe projekty Finansowane będą operacje dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • organizacji imprez, festynów promujących region, • powstawania małej infrastruktury turystycznej poprawiającej dostępność terenu dla turystów (budowy lub odbudowy małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych i biwakowych, tras rowerowych, szlaków konnych, ścieżek spacerowych i dydaktycznych, tras narciarstwa biegowego), • odnawiania i wytyczania szlaków turystycznych, • zabezpieczenia i oznakowania pomników przyrody, oznaczenia i renowacji innych miejsc cennych przyrodniczo i historycznie • zachowania tradycji lokalnych i starych zawodów – szkolenia, warsztaty • promocji twórczości i kuchni regionalnej, oferty turystycznej –foldery, targi • powstania i promocji marki regionu
	4.1.3. Mikroprzedsiębiorstwa Finansowane będą operacje dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • budowy i modernizacja bazy noclegowej i gastronomicznej w miejscach szczególnie uczęszczanych turystycznie, w tym budowa campingów, pól namiotowych, • powstawania i doposażenie wypożyczalni sprzętu turystycznego, • tworzenia zakładów świadczących drobne usługi na rzecz lokalnych społeczności, • budowy przechowalni, magazynów, chłodni i przetwórni, • powstawania obiektów małej gastronomii, • powstawania i doposażenia już istniejących wypożyczalni sprzętu turystycznego,
	4.3.1. Nabywanie umiejętności i aktywizacja Finansowane będą operacje dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • działań szkoleniowo-informacyjnych, doradczych w zakresie turystyki, informowanie o działaniach LGD, badania i analizy dotyczące ruchu turystycznego i potrzebnych działań
	Minimalna ilość operacji, wysokość dofinansowania
4.1.3. Odnowa i rozwój wsi	4 (dofinansowanie - 75%, wkład własny – 25%)
4.1.3. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	6 (dofinansowanie – 50%, wkład własny – 50%)
4.1.3. Małe projekty	20 (dofinansowanie – 70%, wkład własny – 30%)
4.1.3. Mikroprzedsiębiorstwa	6 (dofinansowanie – 50%, wkład własny – 50%)
4.3.1. Nabywanie umiejętności i aktywizacja	2 (dofinansowanie – 100%, wkład własny – 0%)

Tabela nr 20: Matryca logiczna Przedsięwzięcia I: Zrównoważony rozwój turystyki w zgodzie z naturą

	Opis	Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji	Założenia/ ryzyko (niezależne od LGD)
Cel ogólny	I. Poprawa jakości życia przy jednoczesnym wykorzystaniu walorów przyrodniczych, kulturowych i historycznych regionu	<u>Wskaźniki oddziaływania:</u> <ul style="list-style-type: none"> Wzrost ilości osób fizycznych, gospodarstw rolnych oraz mikroprzedsiębiorstw uzyskujących dodatkowe dochody z turystyki, żywności ekologicznej twórczości rzemieślniczej i rękodzielniczej, Wzrost liczby akcji promocyjnych dotyczących turystyki, ekologicznej regionalnej żywności, rzemiosła, rękodzielnictwa i ginących zawodów na terenie LGD, Wzrost dochodów gmin z podatku dochodowego od osób fizycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> dane GUS, dane z terenu LGD „Sejneńszczyzna” 	<ul style="list-style-type: none"> zrealizowane będą inne przedsięwzięcia uwzględnione w LSR, koniunktura gospodarcza,
Cele szczegółowe	<p>I.1. Wsparcie różnicowania działalności gospodarczej i tworzenia pozarolniczych źródeł dochodu</p> <p>I.2. Wzrost atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej terenu</p> <p>I.3. Odnowa wsi, zachowanie dziedzictwa kulturowego</p> <p>I.4. Ochrona środowiska przez wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych</p>	<u>Wskaźniki rezultatu:</u> <ul style="list-style-type: none"> do roku 2015 r. min. 3000 uczestników masowych imprez, do roku 2015 r. wypromowana zostanie marka regionu, do 2015 r. zostanie utworzonych lub zmodernizowanych 5 kwater agroturystycznych, do 2015 r. 3 szlaki turystyczne zostaną odnowione, do 2015 r. zostanie odnowiona część małej infrastruktury turystycznej wiejskiej, 	Dane z terenu LGD	<ul style="list-style-type: none"> Zainteresowanie konsumentów produktami rzemieślniczymi dostępność wykwalifikowanych kadr przekazujących wiedzę rzemieślniczą kolejnym pokoleniom, nakłady finansowe przeznaczane na promocję rzemiosła, rękodzielnictwa i ginących zawodów, Zainteresowanie młodzieży profesjami rzemieślniczymi
Działania PROW				
4.1.3. Odnowa i rozwój wsi	<ul style="list-style-type: none"> Budowa infrastruktury turystycznej- zagospodarowanie jezior i rzek w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości Budowa remont i wyposażenie obiektów służących zachowaniu dziedzictwa kulturalnego i obiektów użyteczności publicznej 	<u>Wskaźniki produktu:</u> minimum 4 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD „Sejneńszczyzna”	W odpowiednim czasie nie przygotowana zostanie dokumentacja związana z lokalizacją inwestycji

	<ul style="list-style-type: none"> Budowa i wyposażenie przystani wodnych dla młodzieży szkolnej Budowa małej infrastruktury wiejskiej np. parków zabaw dla dzieci Poprawy estetyki wsi (np. remont starych cennych architektonicznie budowli, odnawianie małej infrastruktury) Zakup, remont i zapewnienie funkcjonowania obiektów cennych architektonicznie (izby pamięci z warsztatami dla mieszkańców, punkty informacji turystycznej), Odnowa cennej małej architektury (np. kapliczki, studnie) 			
4.1.3. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	<ul style="list-style-type: none"> Usług turystycznych, rzemiosła i rękodzieła, obrotu i przetwarzania żywnością ekologiczną tworzenie zakładów świadczących drobne usługi na rzecz lokalnych społeczności powstawanie obiektów małej gastronomii, budowa campingów pól namiotowych Tworzenie, doposażenie gospodarstw agroturystycznych – szczególnie w pobliżu rzek i jezior. Powstawanie i rozwój stadnin koni przy kwaterach agroturystycznych powstawanie i doposażenie już istniejących wypożyczalni sprzętu turystycznego budowa przechowalni, magazynów, chłodni i przetwórni 	<p><u>Wskaźniki produktu:</u> minimum 6 zrealizowanych operacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> Dokumentacja w siedzibie LGD „Sejneńszczyzna” Wpisy do rejestru w urzędzie gminy 	Zainteresowanie rolników podejmowaniem działalności pozarolniczej
4.1.3. Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> organizacja imprez promujących region powstawanie małej infrastruktury turystycznej poprawiającej dostępność terenu dla turystów (budowy lub odbudowy małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych i biwakowych, tras rowerowych, szlaków konnych, ścieżek spacerowych i dydaktycznych, tras narciarstwa biegowego odnawianie i wytyczanie szlaków turystycznych zabezpieczenia i oznakowania pomników przyrody, oznaczenia i renowacji innych miejsc cennych 	<p><u>Wskaźniki produktu:</u> minimum 20 zrealizowane operacje</p>	<ul style="list-style-type: none"> Dokumentacja w siedzibie LGD „Sejneńszczyzna” Wpisy do rejestru w urzędzie gminy 	Dokumentacja w siedzibie LGD (m.in. dokumentacja odbioru technicznego, raporty z przeprowadzonych szkoleń i imprez)

	<p>przyrodniczo i historycznie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie tradycji lokalnych i starych zawodów szkolenia -warsztaty • Organizacja festynów ludowych • Promocja twórczości i kuchni regionalnej, oferty turystycznej –foldery, targi • Powstanie i promocja marki regionu 			
4.1.3. Mikroprzedsiębiorstwa	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa i modernizacja bazy noclegowej i gastronomicznej w miejscach szczególnie uczęszczanych turystycznie. • Powstawanie i wyposażenie wypożyczalni sprzętu turystycznego • Tworzenie zakładów świadczących drobne usługi na rzecz lokalnych społeczności fryzjerstwo, naprawa sprzętu AGD, solarium- zakład kosmetyczny, krawiectwo, kaletnictwo, wikliniarstwo, kowalstwo artystyczne i młynarstwo, naprawa maszyn rolniczych, budownictwo, usługi remontowo – budowlane, instalacyjne, hydrauliczne i elektryczne, obróbka drewna, turystyka, usługi komunalne. • budowa przechowalni, magazynów, chłodni i przetwórní • powstawanie obiektów małej gastronomii • budowa campingów pól namiotowych, • powstawanie i wyposażenie już istniejących wypożyczalni sprzętu turystycznego 	<p><u>Wskaźniki produktu:</u> minimum 6 zrealizowanych operacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dokumentacja w siedzibie LGD „Sejneńszczyzna” • Wpisy do rejestru w urzędzie gminy 	<p>Zainteresowanie lokalnych podmiotów gospodarczych</p>
4.3.1. Nabywanie umiejętności i aktywizacja	<p>Szkoleniowo Informacyjno doradcze w zakresie turystyki, informowanie o działaniach LGD, badania i analizy dotyczące ruchu turystycznego i potrzebnych działań.</p>	<p><u>Wskaźniki produktu:</u> minimum 2 zrealizowane operacje</p>	<p>Dokumentacja w siedzibie LGD „Sejneńszczyzna”</p>	<p>Zainteresowanie partnerów i władz gminy w aktywizację i nabywanie umiejętności</p>

Tabela nr 21: Przedsięwzięcie II Zagroda w zgodzie z naturą

Przedsięwzięcie II. Zagroda w zgodzie z naturą	
Realizacja tego przedsięwzięcia odpowiada za:	
Cel ogólny:	
poprawa jakości życia przy jednoczesnym wykorzystaniu walorów przyrodniczych, kulturowych regionu	
Cel szczegółowy:	
I.1. Wsparcie różnicowania działalności gospodarczej i tworzenia pozarolniczych źródeł dochodu.	
I.2. Wzrost atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej terenu.	
I.3. Odnowa wsi, zachowanie dziedzictwa kulturowego.	
I.4. Ochrona środowiska przez wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych	
Uzasadnienie	Obszar Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna” posiada bardzo dobrze zachowane środowisko naturalne. Wprowadzenie na ten teren większej ilości turystów spowoduje niepożądane skutki uboczne takie jak: zwiększona ilość śmieci oraz ścieków, większe zapotrzebowanie na energię do ogrzewania wody i pomieszczeń. Aby zapobiec degradacji środowiska należy podjąć działania zmierzające do zniwelowania niekorzystnych skutków. Należy opracować system zbiórki śmieci pozostawianych przez turystów. Promować i wprowadzać na terenie LGD instalacje solarne, małe siłownie wiatrowe, piece na biomasę oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. Szybki postęp techniki oraz wzrost dochodów ludności przyczynia się do przyspieszonej degradacji środowiska naturalnego, ale z drugiej strony czyni bardziej dostępne nowe ekologiczne technologie umożliwiające zmniejszenie tych niekorzystnych czynników.
Grupy beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> • Rolnicy, • Przedsiębiorcy, • Samorządy i jednostki im podległe (m.in. szkoły, domy kultury), • Organizacje pozarządowe
Lista rekomendowanych operacji	4.1.3. Odnowa i rozwój wsi
	Finansowane będą operacje dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków • Budowa instalacji solarnych
	4.1.3. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej
	Finansowane będą operacje dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • Powstawanie firm zajmujących się ekotechnologiami np. (Montaż i serwis przydomowych oczyszczalni ścieków, instalacji solarnych) • Produkcja roślin bioenergetycznych, biomasy
	4.1.3. Małe projekty
	Finansowane będą operacje dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • Szkolenia propagujące ekotechnologie • Budowa instalacji solarnych, oczyszczalni ścieków, małych siłowni wiatrowych
	4.1.3. Mikroprzedsiębiorstwa
	Finansowane będą operacje dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • Powstawanie firm zajmujących się ekotechnologiami –produkcja ,usługi np. (Montaż i serwis przydomowych oczyszczalni ścieków, instalacji solarnych)
4.3.1. Nabywanie umiejętności i aktywizacja	4.3.1. Nabywanie umiejętności i aktywizacja
	Finansowane będą operacje dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • Informowanie o walorach przyrodniczych obszaru LGD, • Szkolenie lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR w zakresie ochrony środowiska – segregacja odpadów, zmniejszanie ilości i objętości wytwarzanych odpadów, zmiana negatywnych przyzwyczajeń, poczuci odpowiedzialności pokoleniowej za stan środowiska naturalnego, itp.;

	<ul style="list-style-type: none"> Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w zakresie ochrony środowiska na terenie LGD; Animowanie społeczności lokalnych w zakresie współodpowiedzialności za stan środowiska naturalnego
Minimalna ilość operacji, wysokość dofinansowania	
4.1.3. Odnowa i rozwój wsi	0 (dofinansowanie – 75%, wkład własny – 25%)
4.1.3. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	0 (dofinansowanie – 50%, wkład własny – 50%)
4.1.3. Małe projekty	6 (dofinansowanie – 70%, wkład własny – 30%)
4.1.3. Mikroprzedsiębiorstwa	0 (dofinansowanie – 50%, wkład własny – 50%)
4.3.1. Nabywanie umiejętności i aktywizacja	2(dofinansowanie – 100%, wkład własny – 0%)

Tabela nr 22: Matryca logiczna II: Zagroda w zgodzie z naturą

	Opis	Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji	Założenia/ ryzyko (niezależne od LGD)
Cel ogólny	I. Poprawa jakości życia przy jednoczesnym wykorzystaniu walorów przyrodniczych, kulturowych i historycznych regionu	<u>Wskaźniki oddziaływania:</u> <ul style="list-style-type: none"> Poprawa ochrony środowiska naturalnego przez wzrost wiedzy społeczności lokalnej na temat zagrożeń środowiskowych Wzmocnienie właściwych postaw ekologicznych w gospodarstwach i przedsiębiorstwach 	<ul style="list-style-type: none"> Dane GUS Dane jst z terenu LGD „Sejneńszczyzna” 	<ul style="list-style-type: none"> Niekontrolowany ruch turystyczny Słabo rozwinięta infrastruktura ochrony środowiska (kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, kotłownie ekologiczne, itp.) Słabo rozwinięta baza turystyczna Koniunktura gospodarcza
Cele szczegółowe	I.1. Wsparcie różnicowania działalności gospodarczej i tworzenia pozarolniczych źródeł dochodu I.2. Wzrost atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej terenu I.3. Odnowa wsi, zachowanie dziedzictwa kulturowego I.4. Ochrona środowiska przez wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych	<u>Wskaźniki rezultatu:</u> <ul style="list-style-type: none"> Do roku 2015 r. powstanie ok. 6 instalacji ekologicznych Do 2015 r. realizacja ok. 5 operacji z zakresu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców (szkolenia, kursy, wizyty studyjne, kampanie informacyjne, happeningi, itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> Dane jst z terenu LGD „Sejneńszczyzna” Dane LGD 	<ul style="list-style-type: none"> Zainteresowanie mieszkańców kwestiami ochrony środowiska Koniunktura gospodarcza
Działania PROW				
4.1.3. Odnowa i rozwój wsi	<ul style="list-style-type: none"> Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków Budowa instalacji solarnych 	<u>Wskaźniki produktu:</u> Działania będą realizowane z poza LEADERA lub w miarę niewykorzystania środków w innych działach LSR	Dokumentacja w siedzibie LGD „Sejneńszczyzna”	W odpowiednim czasie przygotowana zostanie dokumentacja związana z lokalizacją inwestycji
4.1.3. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	<ul style="list-style-type: none"> Powstawanie firm zajmujących się ekotechnologiami np. (Montaż i serwis przydomowych oczyszczalni ścieków, instalacji solarnych) Produkcja roślin bioenergetycznych, biomasy 	<u>Wskaźniki produktu:</u> Działania będą realizowane z poza LEADERA lub w miarę niewykorzystania środków w innych działach LSR	<ul style="list-style-type: none"> Dokumentacja w siedzibie LGD „Sejneńszczyzna” Wpisy do rejestru w urzędzie gminy 	Zainteresowanie rolników podejmowaniem działalności pozarolniczej
4.1.3. Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> Szkolenia propagujące 	<u>Wskaźniki produktu:</u>	Dokumentacja w siedzibie LGD	

	<p>ekotechnologie</p> <ul style="list-style-type: none"> Budowa instalacji solarnych, oczyszczalni ścieków, małych siłowni wiatrowych 	minimum 6 zrealizowanych operacji	„Sejneńszczyzna”	Zaangażowanie partnerów (społecznych, gospodarczych) i samej społeczności lokalnej
4.1.3. Mikroprzedsiębiorstwa	<ul style="list-style-type: none"> Powstawanie firm zajmujących się ekotechnologiami – produkcja ,usługi np. (Montaż i serwis przydomowych oczyszczalni ścieków, instalacji solarnych) 	<p><u>Wskaźniki produktu:</u></p> <p>Działania będą realizowane z poza LEADERA lub w miarę niewykorzystania środków w innych działach LSR</p>	<ul style="list-style-type: none"> Dokumentacja w siedzibie LGD „Sejneńszczyzna” Wpisy do rejestru w urzędzie gminy 	Zainteresowanie lokalnych podmiotów gospodarczych
4.3.1. Nabywanie umiejętności i aktywizacja	<p>Informowanie o walorach przyrodniczych obszaru LGD;</p> <p>Szkolenie lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR w zakresie ochrony środowiska – segregacja odpadów, zmniejszanie ilości i objętości wytwarzanych odpadów, zmiana negatywnych przyzwyczajeń, poczuci odpowiedzialności pokoleniowej za stan środowiska naturalnego, itp.;</p> <p>Wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji, planów rozwoju w zakresie ochrony środowiska na terenie LGD;</p> <p>Animowanie społeczności lokalnych w zakresie współodpowiedzialności za stan środowiska naturalnego.</p>	<p><u>Wskaźniki produktu:</u></p> <p>minimum 2 zrealizowane operacje</p>	Dokumentacja w siedzibie LGD „Sejneńszczyzna”	Zainteresowanie partnerów i władz gminy w aktywizację i nabywanie umiejętności

Tabela nr23: Przedsięwzięcie III Wiedza i promocja motorem rozwoju społeczeństwa

Przedsięwzięcie III. Wiedza i promocja motorem rozwoju społeczeństwa	
<p>Realizacja tego przedsięwzięcia odpowiada za:</p> <p>Cel ogólny: Aktywizacja społeczności lokalnych, wzmocnienie kapitału ludzkiego</p> <p>Cel szczegółowy: II.1. Wspieranie i promowanie wiedzy i aktywności lokalnej II.2. Promocja obszaru i wdrażanie projektów współpracy II.3. Poprawa zarządzania Lokalną Grupą Działania</p>	
Uzasadnienie	<p>Społeczność lokalna zamieszkująca teren LGD „Sejneńszczyzna” jest najważniejszym czynnikiem obszaru, na którym LGD funkcjonuje. Wszystkie podejmowane działania w LSR Sejneńszczyzny służą przede wszystkim polepszeniu warunków życia zamieszkującej tu ludności. Wychodząc naprzeciw wyzwaniom, jakie niesie dynamiczny rozwój sektora usług, LGD chce podjąć zintegrowane działania na rzecz rozwoju umiejętności i kompetencji mieszkańców obszaru. Cel ogólny drugi „Aktywizacja społeczności lokalnych, wzmocnienie kapitału ludzkiego” został opracowany jako uzupełnienie celu głównego pierwszego i tworzy jedną nierozrwalną całość. Zakłada wzmocnienie efektów działań technicznych zrealizowanych w terenie przez promocję, podnoszenie wiedzy i zaangażowania mieszkańców.</p> <p>Wykonane działania w ramach przedsięwzięcia „Wiedza i promocja motorem rozwoju społeczeństwa” przyczynią się m.in. do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promocji regionu i jego marki, • Wzrostu różnorodności umiejętności społeczeństwa przez szkolenia. • Wzrostu wiedzy o odnawialnych źródłach energii i ekologii, • Zachowania dziedzictwa kulturowego • Zwiększenia wiedzy o organizacjach pozarządowych, • Podniesienia wiedzy członków LGD. • Lepszego wykorzystania środków z programów unijnych <p>Innowacyjność tego przedsięwzięcia polega na poszerzeniu umiejętności i kompetencji mieszkańców obszaru LGD w połączeniu z działaniami zmierzającymi do stworzenia dobrych warunków do rozwoju turystyki w zgodzie z naturą. Działania te powinny bezpośrednio i pośrednio wpłynąć na wzrost atrakcyjności regionu, wzrost ilości miejsc pracy, a co za tym idzie osiągnięcia celu głównego poprawy warunków życia mieszkańców.</p> <p>Zakłada się, również przeprowadzenie badań potrzeb edukacyjnych mieszkańców obszaru, i na ich podstawie – w odpowiedzi na konkretne, zdiagnozowane potrzeby i oczekiwania mieszkańców realizowane będą pozostałe operacje.</p>
Grupy beneficjentów	<ul style="list-style-type: none"> • Rolnicy, • Przedsiębiorcy zainteresowani inwestowaniem w turystykę, • Samorządy i jednostki im podległe (m.in. szkoły, domy kultury), • Organizacje pozarządowe
Lista rekomendowanych operacji	4.1.3. Odnowa i rozwój wsi
	<ul style="list-style-type: none"> • szkolenia z zakresu kultywowania tradycji społeczności z terenu LGD oraz tradycyjnych zawodów
	4.1.3. Małe projekty

	Finansowane będą operacje dotyczące:	
	<ul style="list-style-type: none">• Promowanie regionu, bazy turystycznej, tradycji i twórczości regionalnej na targach np. turystycznych• Opracowanie, druk i dystrybucja materiałów promujących walory krajobrazowe regionu tj. foldery• Przygotowanie, tworzenie i utrzymanie stron Internetowych promujących region, dziedzictwo kulturowe,• organizacja wymiany i wyjazdów młodzieży, działania podwyższające zainteresowania, sprawność i wiedzę (szkolenia żeglarskie),• Zachowanie tradycji lokalnych i starych zawodów szkolenia –warsztaty,• Organizacja festynów ludowych promujących twórczość i kuchnię regionalną, oraz imprez integrujących np. spływy kajakowe,• Organizacja szkoleń o tematyce wynikającej z zapotrzebowania ludności,• Szkolenia pogłębiające wiedzę o odnawialnych źródłach energii	
	4.3.1. Nabywanie umiejętności i aktywizacja	
	Finansowane będą operacje dotyczące:	
	<ul style="list-style-type: none">• Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników biura i Zarząd,• Działania podwyższające zainteresowania, sprawność i wiedzę młodzieży (szkolenia żeglarskie, koła przyrodnicze),• Informacyjno doradcze w zakresie turystyki, informowanie o działaniach LGD, badania i analizy dotyczące ruchu turystycznego i potrzebnych działań,• Wyjazdy na teren innych LGD w celu nabywania kontaktów oraz zapoznawania się z dobrymi praktykami realizowanymi na ich terenie.• Przygotowanie, tworzenie i utrzymanie stron• Zachowanie tradycji lokalnych i starych zawodów szkolenia –warsztaty,• Organizacja festynów ludowych promujących twórczość i kuchnię regionalną, oraz imprez integrujących np. spływy kajakowe,• Organizacja szkoleń o tematyce wynikającej z zapotrzebowania ludności,	
Minimalna ilość operacji		
4.1.3. Odnowa i rozwój wsi	1 (dofinansowanie – 75%, wkład własny – 25%)	
4.1.3. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	0 (dofinansowanie – 50%, wkład własny – 50%)	
4.1.3. Małe projekty	7 (dofinansowanie – 70%, wkład własny – 30%)	
4.1.3. Mikroprzedsiębiorstwa	0 (dofinansowanie – 50%, wkład własny – 50%)	
4.3.1. Nabywanie umiejętności i aktywizacja	6 (dofinansowanie – 100%, wkład własny – 0%)	

Tabela nr 24: Matryca logiczna III. Wiedza i promocja motorem rozwoju społeczeństwa

	Opis	Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia	Źródła weryfikacji	Założenia/ ryzyko (niezależne od LGD)
Cel ogólny	II. Aktywizacja społeczności lokalnych, wzmocnienie kapitału ludzkiego	<u>Wskaźniki oddziaływania:</u> Wzrost wiedzy społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> Dane GUS Dane jst z terenu LGD „Sejneńszczyzna” 	<ul style="list-style-type: none"> Koniunktura gospodarcza Zainteresowanie mieszkańców
Cele szczegółowe	II.1. Wspieranie i promowanie wiedzy i aktywności lokalnej II.2. Promocja obszaru i wdrażanie projektów współpracy II.3. Poprawa zarządzania Lokalną Grupą Działania	<u>Wskaźniki rezultatu:</u> <ul style="list-style-type: none"> Promocji regionu i jego marki, Wzrostu różnorodności umiejętności społeczeństwa przez szkolenia. Wzrostu wiedzy o odnawialnych źródłach energii i ekologii, Zachowania dziedzictwa kulturowego Zwiększenia wiedzy o organizacjach pozarządowych, Podniesienia wiedzy członków LGD. Lepszego wykorzystania środków z programów unijnych 	Dane jst z terenu LGD „Sejneńszczyzna”	<ul style="list-style-type: none"> Zainteresowanie mieszkańców Koniunktura gospodarcza
Działania PROW				
4.1.3. Odnowa i rozwój wsi	Kultywowanie tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów	<u>Wskaźniki produktu:</u> minimum 1 zrealizowana operacja	Dokumentacja w siedzibie LGD „Sejneńszczyzna”	Zaangażowanie partnerów (społecznych, gospodarczych) i samej społeczności lokalnej
4.1.3. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Nie dotyczy	<u>Wskaźniki produktu:</u> nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
4.1.3. Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> Promowanie regionu, bazy turystycznej, tradycji i twórczości regionalnej na targach np. turystycznych Opracowanie, druk i dystrybucja materiałów promujących walory krajobrazowe regionu tj. foldery Przygotowanie, tworzenie i utrzymanie stron Internetowych promujących region, dziedzictwo kulturowe, 	<u>Wskaźniki produktu:</u> minimum 6 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD „Sejneńszczyzna”	Zaangażowanie partnerów (społecznych, gospodarczych) i samej społeczności lokalnej

	<ul style="list-style-type: none"> • organizacja wymiany i wyjazdów młodzieży, działania podwyższające zainteresowania, sprawność i wiedzę (szkolenia żeglarskie), • Zachowanie tradycji lokalnych i starych zawodów szkolenia – warsztaty, • Organizacja festynów ludowych promujących twórczość i kuchnię regionalną, oraz imprez integrujących np. spływy kajakowe, • Organizacja szkoleń o tematyce wynikającej z zapotrzebowania ludności, • Szkolenia pogłębiające wiedzę o odnawialnych źródłach energii 			
4.1.3. Mikroprzedsiębiorstwa	Nie dotyczy	<u>Wskaźniki produktu:</u> nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
4.3.1. Nabywanie umiejętności i aktywizacja	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników biura i Zarząd, • Działania podwyższające zainteresowania, sprawność i wiedzę młodzieży (szkolenia żeglarskie, koła przyrodnicze), • Informacyjno doradcze w zakresie turystyki, informowanie o działaniach LGD, badania i analizy dotyczące ruchu turystycznego i potrzebnych działań, • Wyjazdy na teren innych LGD w celu nabywania kontaktów oraz zapoznawania się z dobrymi praktykami realizowanymi na ich terenie. • Przygotowanie, tworzenie i utrzymanie stron • Zachowanie tradycji lokalnych i starych zawodów szkolenia – 	<u>Wskaźniki produktu:</u> minimum 6 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD „Sejneńszczyzna”	Zainteresowanie partnerów i władz gminy oraz społeczeństwa w aktywizację i nabywanie umiejętności

	<p>warsztaty,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacja festynów ludowych promujących twórczość i kuchnię regionalną, oraz imprez integrujących np. spływy kajakowe, • Organizacja szkoleń o tematyce wynikającej z zapotrzebowania ludności, 			
--	--	--	--	--

5. Określenie misji i wizji rozwoju obszaru działania LGD

Pod pojęciem „wizji” w LSR rozumie się pożądaný stan docelowy obszaru działania, do którego w sposób określony dąży Lokalna Grupa Działania „Sejneńszczyzna”. Wizja stanowi pewne ideowe wyobrażenie o obszarze Sejneńszczyzny do roku 2015, zachęcające mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w działaniach związanych z realizacją LSR i będącego podstawą konstruowania misji.

Natomiast pojęcie „misji” określa strategiczne kierunki rozwoju realizowane przez LGD w oparciu o potencjalne zasoby społeczno-gospodarcze oraz możliwości i aspiracje społeczności lokalnej. Misja określa ogólny cel organizacji oparty na przesłankach planu, uzasadniający istnienie organizacji i opisuje, w jaki sposób LGD działać będzie w celu realizacji założonej wizji obszaru Sejneńszczyzny.

Wizja rozwoju obszaru objętego działaniem LGD „Sejneńszczyzna” powstała w wyniku doświadczeń nabytych przy realizacji Projektu „**Od tradycji do przyszłości – Rozwój obszarów wiejskich Sejneńszczyzny**” w ramach II schematu LEADER+ oraz konsultacji z ludnością zamieszkującą teren objęty działaniem LGD. Wizja jest koncepcyjnym stanem docelowym, który chcemy osiągnąć przez realizację działań ujętych w LSR.

5.1. Wizja rozwoju obszaru objętego LSR

Z definicji wizji wynikają najważniejsze kierunki i zasady działania społeczności lokalnej tworzącej LGD:

- Poprawa jakości życia mieszkańców,
- Ukierunkowanie rozwoju gospodarki obszaru na turystykę i rekreację,
- Ścisłe związanie z dziedzictwem kulturowym i tożsamością regionu pogranicza,

Stan ten jest zgodny z oczekiwaniami i wyobrażeniami mieszkańców obszaru objętego LSR.

Obszar Sejneńszczyzny to region atrakcyjny dla mieszkańców i turystów zachowujący dziedzictwo kulturowe, przyrodnicze oraz otwarty na współpracę

Szczególny nacisk położony został na aspekt zrównoważonego rozwoju, czyli taki sposób organizacji życia społecznego, prowadzenia działalności gospodarczej i wykorzystania potencjału środowiska przyrodniczego, który wpływa na trwałość użytkowania zasobów przyrodniczych, poprawę jakości życia człowieka. Jest to innowacyjny sposób podejścia do rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych oraz ekologiczno-przestrzennych w skali globalnej, krajowej, regionalnej i lokalnej, którego stosowanie zaleca polityka Unii Europejskiej.

W Lokalnej Strategii Rozwoju Ziemi Sejneńskiej wizja odnosi się do obszaru, dla którego opracowywana jest strategia, oraz na którym będzie działała Lokalna Grupa Działania „Sejneńszczyzna”. Doświadczenia, analiza SWOT oraz przeprowadzone konsultacje społeczne doprowadziły zespół pracujący nad LSR do przyjęcia określonej wizji.

5.2. Misja LGD

Misja LGD zdefiniowana w oparciu o wizję obszaru Sejneńszczyzny, stanowi swoiste „credo” działania LGD. Definiuje jednocześnie filozofię działania stowarzyszenia, wskazując na wartości i założenia, którymi kieruje się ta organizacja, realizując założone kierunki działania. W procesie tworzenia strategii, opierając się o przeprowadzonych analizach i konsultacjach, zdefiniowano następującą misję LGD na lata 2009-2015:

Lokalna Grupa Działania „Sejneńszczyzna” działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, aktywizuje społeczność lokalną, promuje, wspiera oraz upowszechnia realizację Lokalnej Strategii Rozwoju

Określona powyżej misja wskazuje sposób, w jaki LGD planuje działać w celu realizacji założeń wizji obszaru w okresie realizacji strategii. Podkreśla również znaczenie dokumentu LSR jako podstawowej wytycznej do działania. Mocno zaakcentowane jest również na poziomie misji znaczenie podejścia opartego o zasadę zrównoważonego rozwoju, oraz rolę turystyki i rekreacji dla gospodarki regionu. Misja akcentuje również istotną rolę, jaką dla mieszkańców regionu pełni położenie w regionie przygranicznym z Litwą. W oparciu o tak sformułowaną wizję i misję określone zostały cele ogólne i szczegółowe strategii, jak również poszczególne przedsięwzięcia zakładane do realizacji w latach 2009- 2015 oraz lokalne kryteria oceny i wyboru operacji przez LGD.

6. Spójność specyfiki obszaru z celami LSR.

Istniejące zagospodarowanie omawianego obszaru kształtowało się w ciągu długiego okresu czasu. W obecnej sytuacji, niezbędne jest realizowanie nowych inwestycji modyfikujących i rozwijających już istniejący potencjał gospodarczy.

Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju jest spójny pod względem przyrodniczym, kulturowym i ekonomicznym.

O spójności przyrodniczej decydują takie czynniki jak:

1. Atrakcyjne położenie "Ziemi Sejneńskiej", zwanej też "Pagórkami Sejneńskimi" na północno-wschodnim krańcu Polski na Pojezierzu Wschodniosuwalskim. Rzeźba tego terenu jest bardzo urozmaicona pod względem krajobrazowym, ukształtowana została przez kilkakrotnie nasuwający się i ustępujący lodowiec skandynawski. Ostatnie zlodowacenie, zwane bałtyckim, pozostawiło krajobraz charakteryzujący się występowaniem akumulacyjnych pagórków moreny czołowej, ozów i drumlin, jezior typu rynnowego (Gaładuś, Pomorze, Sztabinki, Berżniki) oraz równin sandrowych (teren Puszczy Augustowskiej). Najwyższe wzniesienia sięgają ponad 170 m. n.p.m..
2. Czyste środowisko.
3. Duże zasoby wód powierzchniowych.
4. Wysoki stopień lesistości terenu /Ogólna powierzchnia gruntów leśnych powiatu wynosi 36 tys. ha., średnia lesistość powiatu wynosi 41,2% i jest znacznie wyższa od średniej województwa (29,6%) i od średniej krajowej (28,4%)/.
5. Krajobraz typowo rolniczy.
6. Plany zalesiania słabych gleb.
7. Znaczne obszary podlegające szczególnej ochronie.
8. Duża bioróżnorodność środowiska przyrodniczego /bogactwo flory i fauny/ oraz obszary Natura 2000.
9. Tereny dogodne do wykorzystania energii odnawialnej /wiatraki/.
10. Istnienie zasobów surowcowych wodnych i leśnych, które mogą być podstawą do produkcji markowych, ekologicznych produktów regionalnych.

Z kolei spójność kulturowa przejawia się w tym, że:

1. Sejneńszczyzna ma wyróżniający się wizerunek jako kraina leżąca na styku „sztuk, kultur, narodów”. Wizerunek ten podkreśla wielokulturowość, wieloetniczność i wielowyznaniowość, które są czynnikami wzbogacającymi.

2. Twórczość ludowa i kresowa gościnność. (Mieszkańcy obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju kultywują tradycje, obrzędy i uroczystości, związane z kalendarzem religijnym oraz z warsztatem pracy i miejscem zamieszkania ludności. Na terenie Sejneńszczyzny prężnie działa mniejszość litewska, która dba o zachowanie tradycji i przekazywanie jej kolejnym pokoleniom.
Jest to zauważalne w Puńsku, gdzie na ulicy mówi się w języku litewskim, istnieją różne folklorystyczne zespoły, małe formy teatralne itp. Na terenie gminy Krasnopol - w Maćkowej Rudzie odbywają się plenery rzeźbiarskie INTEGRART, uczestniczą w nich poza Polakami twórcy z całego świata, odbywają się one na terenie Wigierskiego Parku Narodowego w posiadłości prof. Strumiły, położonej nad Czarną Hańczą, poplenerowe dzieła wystawiane są w ogrodzie, gdzie tworzą galerię pod gołym niebem. Ponadto Sejneńszczyznę cechuje niepowtarzalny charakter kuchni regionalnej).
3. Występowaniu obiektów o dużej wartości historycznej i kulturowej (wiele z nich zostało wpisanych do rejestru zabytków), występowanie zabytków sakralnych /m.in. Bazylika i Synagoga w Sejnach, Zespół Poklasztorny w Smolanach/.
4. Działalność licznych zespołów amatorskich kultywujących kulturę i tradycje lokalne.
5. Duża liczba organizacji pozarządowych - na terenie powiatu Sejneńskiego działa 35 stowarzyszeń oraz 3 fundacje.
6. Znacząca baza oświatowa sięgająca do tradycji szkolnictwa polskiego i litewskiego.

Spójność ekonomiczna:

1. Transgraniczne położenie na pograniczu z Litwą i Białorusią, wielokulturowość i wieloetniczność zamieszkującej tu ludności.
2. Sąsiedztwo międzynarodowych, tranzytowych dróg komunikacyjnych oraz znaczących miast Podlasia, jakimi są Augustów i Suwałki.
3. Dobrze rozwinięta sieć kwatery agroturystycznych i turystyki wiejskiej.

O specyfice tego regionu decydują ponadto pewne czynniki podnoszące jego atrakcyjność, jak i tę atrakcyjność obniżające:

1. Istnienie poza granicą kraju atrakcyjnego zaplecza kulturowego w postaci miast: Wilno, Kowno i Grodno.
2. Istnienie na terenie objętym LSR 28 szlaków turystycznych (15 pieszych, 9 rowerowych, 2 kajakowych i 2 ścieżek edukacyjnych) o łącznej długości 381 km.
3. Sąsiedztwo miejscowości wypoczynkowo – sanatoryjnych: Augustowa i Druskiennik, a także Wigierskiego Parku Narodowego i Puszczy Augustowskiej.

4. Niedorozwój infrastruktury technicznej – w tym głównie niski standard i słaby stan techniczny dróg, niedobory w zakresie gromadzenia, odprowadzania i utylizacji ścieków, brak gazyfikacji terenu oraz słaby stan techniczny sieci i urządzeń elektroenergetycznych.
5. Rosnące bezrobocie i związane z nim postępujące ubożenie ludności wiejskiej. Niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych.
6. Niedostateczny stan hotelowej bazy noclegowej i żywieniowej.
7. Uboga oferta usług turystycznych.
8. Niska jakość gleb i niedogodne warunki klimatyczne dla wysokowydajnego rolnictwa.
9. Brak planów zagospodarowania przestrzennego Gminy Giby; w przypadku Gmin Sejny, Krasnopol i Puńsk, dostępne są wyłącznie plany wyrwykowe części wsi.

Uwarunkowania rozwoju gospodarczego wynikające z przeanalizowanych czynników sprzyjających i ograniczających rozwój wskazują konieczność wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. Umożliwiłoby to wykorzystanie istniejących szans oraz likwidację głównych problemów, które są m. in. skutkami transformacji gospodarczej. Gminy: Sejny, Giby, Krasnopol i Puńsk borykają się z typowym problemem dla obszarów peryferyjnych, jakim jest brak sprecyzowanej własnej ścieżki rozwoju.

Kierunki rozwoju w/w gmin są wyznaczone przez potrzeby życia ludności. Możliwości zaspokojenia tych potrzeb warunkuje wiele elementów m. in. czynniki historyczno-gospodarcze, warunki przyrodnicze, położenie geograficzne, postawy społeczne, możliwości surowcowe, jakość gleb, klimat itp..

7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju są ze sobą ściśle powiązane i pełnią wobec siebie funkcję komplementarną. Działania i zadania w temacie poprawy jakości życia na obszarach wiejskich przyczynią się do poprawy estetyki i atrakcyjności wsi Sejneńskiej, co z kolei będzie miało przełożenie bezpośrednie i ogromny wpływ na poprawę atrakcyjności turystycznej terenu.

Podobne znaczenie będzie miał rozwój produktu lokalnego. Z jednej strony jest to szansa na rozwój drobnej przedsiębiorczości wiejskiej, uzyskanie większej opłacalności produkcji rolniczej, gdzie sprzedany produkt przetworzony na miejscu będzie miał znacznie wyższą cenę niż komercjalizowany w postaci surowca. Z drugiej natomiast strony ma to również wpływ na podwyższanie atrakcyjności turystycznej ze względu na to, że produkt lokalny jest coraz większym magnesem na współczesnym

rynku turystycznym, przyciągającym turystów, którzy także zapewniają zbytni produktu na miejscu bez ponoszenia dużych kosztów transportu. Również rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, pozwalającej na lepsze wykorzystanie walorów środowiska, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju, będzie na równi służył mieszkańcom regionu i poprawie jakości życia poprzez dostęp do szerokiej gamy usług kulturalno-rekreacyjno-sportowych. Przedsięwzięcia proekologiczne pomogą w zachowaniu walorów środowiska, przy jednoczesnym ich wykorzystaniu do rozwoju działalności ekonomicznej.

Proponowane do realizacji obszary działań mają także charakter zintegrowany, chociaż obejmują powtarzające się hasła w obrębie szkoleń, przedsięwzięć o charakterze informacyjnym, działań na rzecz promocji regionu, w tym imprez kulturalnych.

Szkolenia zaproponowane w poszczególnych tematach wiodących skierowane są do szerokiego grona mieszkańców terenu, zaspokajając ich zidentyfikowane potrzeby, a także gruntownie przygotowując poszczególne grupy aktywności do funkcjonowania i rozszerzania działalności wykorzystującej rezultaty realizowanej strategii.

Przedsięwzięcia o charakterze informacyjnym obejmują szeroką współpracę ze społecznością lokalną, a także zakładają dobrą komunikację z otoczeniem zewnętrznym. Każde z kolejnych działań będzie uzupełniało poprzedzające przedsięwzięcia oraz nawiązywało do jego rezultatów, przyczyniając się do aktywizacji społeczności lokalnej i utrwalania pozytywnych stron współpracy i działalności w ramach LGD.

Działania na rzecz promocji regionu, w tym organizacja imprez kulturalnych zaplanowana została również jako uzupełniająca się długotrwała akcja promocyjna regionu w oparciu o systemowe rozwiązania obejmujące: wypracowanie marki Ziemi Sejneńskiej i szaty graficznej wydawnictw i materiałów promocyjnych, stworzenie jednolitego systemu wydawniczego, zadbanie o druk i dystrybucję wydawnictw promocyjnych, organizację cyklicznych imprez o randze krajowej i międzynarodowej rozłożonych na całym obszarze działania LGD oraz w różnych porach roku. Takie podejście do promocji znacznie zwiększy efektywność wykorzystania środków i skuteczność w docieraniu do rynków docelowych.

Współpraca i wymiana doświadczeń pomiędzy LGD została zaplanowana w obrębie wszystkich obszarów. Na szczególną uwagę zasługuje nawiązanie współpracy z innymi Lokalnymi Grupami Działania w zakresie promocji turystyki oraz tworzenia nowych produktów turystycznych (m.in. wyjazdy studyjne na obszar działania innych LGD w kraju i zagranicą, wysyłanie/wymiana materiałów informacyjnych i promocyjnych, zaproszenie do udziału we wspólnym imprezach kulturalnych).

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że wszystkie przedsięwzięcia, jakie zostały zaplanowane w Lokalnej Strategii Rozwoju będą realizowane przez różne podmioty (z życia społecznego, gospodarczego i publicznego). Realizacja tych przedsięwzięć zakłada również współpracę różnych

podmiotów wykonujących cząstkowe zadania i operacje składające się na zaplanowane przedsięwzięcia. Tak przyjęty w Lokalnej Strategii Rozwoju rozwój funkcji turystycznej zakłada udział wszystkich gmin wchodzących w skład obszaru objętego opracowaniem (budowa małej infrastruktury turystycznej), rolników podejmujących działalność turystyczną i agroturystyczną oraz przedsiębiorców świadczących różne usługi związane z obsługą ruchu turystycznego (hotelarskie, gastronomiczne itp.). Planowane przedsięwzięcia obejmują działalność rzemieślników (wytwarzanie pamiątek i upominków), firm wydawniczych (publikacje promujące region) oraz angażują grupy i zespoły artystyczne, kulturowe i historyczne z Ziemi Sejneńskiej-tak z kraju, jak i z zagranicy.

Wykorzystane zostały również różne zasoby lokalne, tożsamości i specyfiki obszaru w realizacji działań na rzecz rozwoju turystyki, bazujących na przyrodniczej atrakcyjności obszaru oraz wykorzystujących lokalne dziedzictwo kulturowe i historyczne (zwłaszcza przy organizacji imprez kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych oraz plenerowych promujących obszar i zwiększających napływ turystów oraz w działalności gospodarczej opartej o dziedzictwo kulinarne czy tradycyjne rzemiosło).

Podsumowując powyższe, stwierdza się, że zarówno tematy wiodące, działania priorytetowe oraz zadania realizacyjne stanowią całość w pełni ze sobą powiązanych celów i przedsięwzięć.

Pojęcie innowacji, w klasycznym ujęciu, oznacza podejmowanie nowej działalności gospodarczej lub świadczenie nowych usług poprzez nowe kombinacje czynników produkcji, nowe wyroby, sposoby dystrybucji dóbr i usług¹.

Nowoczesne podejście natomiast określa złożoność procesu innowacyjnego i niepewność jego wyników, stwarzając często konieczność powrotu do jego wcześniejszych etapów- model łańcuchowy Kline’a i Rosenberga. Dla sukcesu innowacyjnego konieczne jest ciągłe oddziaływanie i sprzężenie zwrotne szczególnie pomiędzy etapem marketingu oraz etapem opracowania wynalazku.² W skali kraju czy regionu ten wniosek odzwierciedlony jest w koncepcji systemu innowacyjnego. Według tej koncepcji gospodarka to nie tylko tworzące ją instytucje – podmioty, ale też efekty synergii, jakie powstają w wyniku ich wzajemnej współpracy prowadzącej do wymiany wiedzy, stanowiącej- w ujęciu nowych teorii wzrostu- podstawowy czynnik produkcji.

Innowacyjny charakter przedsięwzięć planowanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju koncentruje się na:

- promowaniu innowacji poprzez rozwój wyspecjalizowanych usług biznesowych (turystycznych) oraz lepszym wykorzystaniu technologii informatycznych,
- kreowaniu potencjału ludzkiego przygotowanego do rozwoju i absorpcji nowych technologii,

¹ Sundbo J. (1998) *The theory of innovation*. Entrepreneurs, technology and Strategy, Edward Eldgar, Cheltenham, UK.

² GUS *Definicje z zakresu statystyki nauki i techniki*, GUS 1999, Warszawa.

- stworzeniu systemu edukacji, który powinien być skierowany na kształcenie i uczenie się przez całe życie,
- stworzeniu efektywnego systemu umożliwiającego wdrażanie i komercjalizację rozwiązań innowacyjnych.

8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć.

Innowacyjność Lokalnej Strategii Rozwoju LGD przejawia się przede wszystkim w nowatorskim podejściu do planowanych inicjatyw i przedsięwzięć, które mają przyczynić się do rozwoju gospodarczego obszaru, jak i kompleksowym rozwiązywaniu zdefiniowanych problemów. Usystematyzowanie procesu planowania poprzez podejście przyczynowo – skutkowe dało możliwość spojrzenia na obszar w szerszym kontekście i perspektywie oraz zintegrować działania w taki sposób aby osiągnąć jak najlepsze rezultaty.

Przejawem podejścia innowacyjnego jest przede wszystkim sposób wykorzystania lokalnych walorów i zasobów gmin tworzących LDG, które przyczynią się do rozwoju funkcji turystycznej obszaru, jak dotąd nie traktowanej priorytetowo i niepostrzeganej jako przynoszącej wymierne korzyści. Nowe inicjatywy wzbogacą ofertę obszaru oraz wpłyną znacząco na przedłużenie sezonu turystycznego. Ważnym aspektem jest również zachowanie dziedzictwa kulturowego, którego potencjał do tej pory nie był w pełni wykorzystany. Również sam proces tworzenia LSR stanowi o innowacyjności. W prace nad przygotowaniem dokumentu zaangażowana została lokalna społeczność oraz podmioty działające w obrębie obszaru objętego LGD, które miały znaczący wpływ na sformułowane cele oraz planowane przedsięwzięcia i operacje. Udało się powiązać ze sobą przedstawicieli trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego, jak i wypracować wspólne stanowisko odnośnie wizji rozwoju obszaru, co do tej pory nie było stosowane powszechnie. Znaczny nacisk położony został na potrzeby jednostki, jak również uwzględniono działania przyczyniające się do wzrostu kapitału społecznego.

W szczególny sposób innowacyjne jest połączenie rozwoju i zachowania dziedzictwa kulturowego i odrębnej, wyróżniającej się kultury i tradycji kaszubskiej oraz lokalnych zasobów na niej bazującej z rozwojem turystyki. Tym samym powstawać powinny w wyniku realizacji strategii unikatowe produkty turystyczne zawierające silne akcenty kultury litewskiej, ponadto wzmacniające, dzięki pojawieniu się możliwości wykorzystania komercyjnego te elementy tożsamości regionalnej równoległe z tworzeniem unikalnego wizerunku.

Sieciowanie inicjatyw (wspierane m. in. dzięki istnieniu odpowiednich lokalnych kryteriów wyboru operacji) wspiera innowacyjne w turystyce (b. rzadko występujące) powstawanie produktów turystycznych opartych o współpracę wielu podmiotów i sektorów.

9. Określenie procedury zgodności operacji z LSR

Tworząc procedurę oceny zgodności operacji z LSR, procedurę wyboru operacji oraz kryteria oceny zgodności operacji z LSR i kryteria wyboru operacji, Lokalna Grupa Działania „Sejneńszczyzna” kierowała się wymogami obowiązującego prawodawstwa oraz ustaleniami, które zostały wypracowane w trakcie procesu opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju. Kryteria oceny zgodności operacji z LSR oraz kryteria wyboru operacji zostały opracowane przy aktywnym współudziale mieszkańców obszaru objętego LSR.

Dla pełnej jasności przebiegu poszczególnych etapów postępowania z wnioskami, poszczególne procedury oraz kryteria zawarte zostały w specjalnie przygotowanym dokumencie o nazwie „Podręcznik Procedur zgodności operacji z LSR”.

Podręcznik określa szczegółowe procedury postępowania Lokalnej Grupy Działania w ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach Osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Podręcznik zawiera szczegółowe procedury oceny zgodności operacji z LSR, procedury wyboru operacji przez LGD, procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji, kryteria na podstawie, których jest oceniana zgodność operacji z LSR oraz kryteria wyboru operacji, a także procedurę zmiany tych kryteriów.

W Podręczniku zawarto również wzory dokumentów, stosowane w procedurze oceny zgodności operacji z LSR i wyboru operacji przez LGD.

Ze względu na objętość założenia Podręcznika nie zostały przedstawione w niniejszym rozdziale, jednak Podręcznik stanowi integralny załącznik do Lokalnej Strategii Rozwoju (*Załącznik nr 8*). Procedura oceny zgodności operacji LSR, procedura wyboru operacji przez LGD i procedura odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji została szczegółowo opisana w rozdziale II pn. „Procedury związane z realizacją lokalnej strategii rozwoju” niniejszego Podręcznika.

Kryteria, na podstawie, których jest oceniana zgodność operacji z LSR oraz kryteria wyboru operacji zostały przedstawione w rozdziale III pn. „Kryteria na podstawie, których jest oceniana zgodność operacji z LSR oraz kryteria oceny operacji według lokalnych kryteriów wyboru” niniejszego

Podręcznika. Natomiast procedura zmian w dokumentach związanych z realizacją LSR – ze szczególnym uwzględnieniem procedury zmian kryteriów – znajduje się w rozdziale IV pn. „Procedura zmiany dokumentów związanych z realizacją LSR” niniejszego Podręcznika.

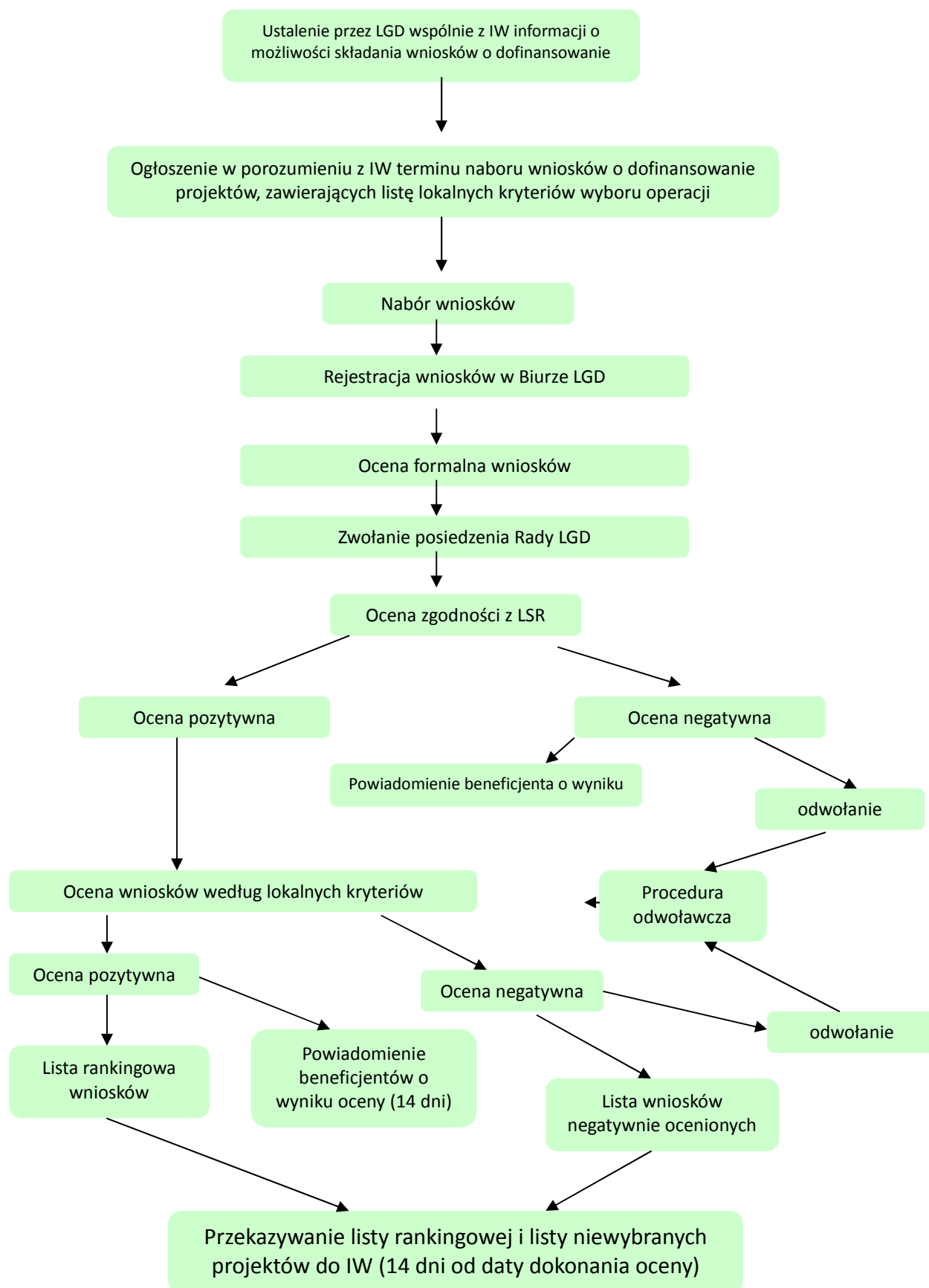
Ocena formalna wniosku przeprowadzona zostanie w okresie nie dłuższym niż 14 dni od daty zakończenia naboru. Beneficjent w ciągu 3 dni od daty otrzymania pisemnej informacji o konieczności wniesienia poprawek, będą zobowiązani dostarczyć brakujące dokumenty do biura LGD. W przypadku, gdy beneficjent nie dostarczy w wyznaczonym terminie dokumentów, wniosek będzie odrzucony z powodu nie spełnienia kryteriów oceny formalnej, o czym zostanie poinformowany. Po dokonaniu oceny formalnej wniosków zwoływana jest Rada ds. LSR, która dokonuje dalszej oceny wniosków zgodnie z procedurą opisaną w Podręczniku...

Natomiast ocena formalna wniosku jest dokonywana w biurze LGD w momencie składania przez Beneficjenta. W przypadku stwierdzenia przez pracownika biura braków formalnych beneficjent ma obowiązek uzupełnienia wniosku, gdyż wniosek może trafić pod ocenę Rady tylko bez uchybień formalnych.

Ocena formalna będzie sprawdzana za pomocą KARTY OCENY FORMALNEJ. Propozycja karty poniżej:

Nr	Kryteria formalne/ Nazwa kryterium	T/N/ND
1.	Wniosek złożono w terminie określonym w ogłoszeniu o konkursie	
2.	Wniosek sporządzono na obowiązującym formularzu	
3.	Wnioskodawca jest uprawniony do ubiegania się o wsparcie w ramach konkursu	
4.	Wnioskodawca prowadzi działalność i/lub mieszka na terenie obszaru LGD	
5.	Projekt jest realizowany na terenie obszaru LGD	
6.	Pozytywny lub neutralny wpływ na środowisko	
7.	Wniosek jest podpisany przez wnioskodawcę lub przez osobę upoważnioną	
8.	Wniosek jest parafowany na każdej stronie	
9.	Kompletność wniosku i załączników tj. oryginał, wersja elektroniczna wniosku	
10.	Wszystkie wymagane rubryki we wniosku oraz załączniki są wypełnione	
11.	Wnioskodawca złożył w danym konkursie jeden projekt	
12.	Prawidłowa wartość dofinansowania projektu	
13.	Prawidłowy procentowy poziom wsparcia projektu	
14.	Prawidłowa kwalifikowalność wydatków projektu	
15.	Zgodność okresu realizacji projektu z okresem programowym	
16.	Wskazane źródła finansowania projektu	
17.	Właściwa informacja i promocja projektu	
	WYJAŚNIENIA T- tak N – nie ND – nie dotyczy	

Rysunek nr 4: Ocena i wybór operacji przez LGD

10. Budżet LSR dla każdego roku realizacji LSR

Zgodnie z § 2, pkt. 5 a, 5b, 5c Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23.05.2008 r. w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013 (Dz.U. nr 103, poz. 659) po przeliczeniu całkowity budżet Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna” w ramach Osi 4 LEADER wynosi **2 305 692,00 zł**.

Wielkość niniejszego budżetu wynika z iloczynu liczby mieszkańców zameldowanych na terenie LGD „Sejneńszczyzna” na pobyt stały w dniu 31 grudnia 2006 r. wg GUS i kwoty:

- a. 116 zł – dla komponentu „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” (kod 413 – „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” + „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” + „Odnowa i rozwój wsi” + „Małe projekty”);
- b. 3 zł – dla komponentu „Wdrażanie projektów współpracy” (kod 421);
- c. 29 zł – dla komponentu „Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności, aktywizacja” (kod 431).

Szczegółowy podział środków pomiędzy poszczególne komponenty ukazuje poniższa tabela:

Tabela nr 25. Podział środków pomiędzy poszczególne komponenty.

Kod wg PROW 2007-2013	Nazwa komponentu	Kwota przewidziana w rozporządzeniu MRiRW (Dz.U. nr 103, poz. 659) w zł	Liczba mieszkańców LGD „Sejneńszczyzna” zameldowanych na pobyt stały – 31 grudnia 2006 r. (dane GUS)	Budżet LGD „Sejneńszczyzna” w zł
413	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	116	15 579	1 807 164,00
421	Wdrażanie projektów współpracy	3	15 579	46 737,00
431	Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności, aktywizacja	29	15 579	451 791,00
-	Razem	-	-	2 305 692,00

Lokalna Grupa Działania „Sejneńszczyzna” **wnioskować będzie o całą kwotę** przysługującą jej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23.05.2008 r. w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013 (Dz.U. nr 103, poz. 659, par. 2, pkt. 5 a, 5b, 5c), czyli o **2 305 692,00 zł**.

Budżet LSR zakłada następujący podział środków w ramach komponentu „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” (kod 413).

Tabela nr 26: Podział budżetu na poszczególne działania

Nazwa działania	Udział %	Kwota w zł
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	10,85	196 000,00
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	10,85	196 000,00
Odnowa i rozwój wsi	50,64	915 164,00
Małe projekty	27,67	500 000,00
Razem	100,00	1 807 164,00

W przypadku ubiegania się przez LGD „Sejneńszczyzna” o pełną przysługującą kwotę, koszty bieżące (administracyjne) funkcjonowania LGD wyniosą maksymalnie 15% tej kwoty, czyli **345 000,00 zł** (dokładnie 14,96%). Na pozostałą część działania „Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja”, czyli na nabywanie umiejętności i aktywizację przeznaczonych zostanie **106 791,00 zł**.

Tabela nr 27: Podział środków na funkcjonowanie biura i aktywizację

Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące, administracyjne) – maksymalnie 15% z kwoty dostępnej dla LGD (7 117 320,00 zł)	345 000,00 zł
Nabywanie umiejętności, aktywizacja	106 791,00 zł
Łącznie działanie „Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja: (kod 431)	451 791,00

Założenia dla budżetu:

Dla konstrukcji budżetu przyjęto następujące założenia:

- średnia wartość dotacji (refundacja) dla działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” wyniesie ok. 30 tys. zł;
- średnia wartość dotacji (refundacja) dla działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” wyniesie ok. 30 tys. zł;
- średnia wartość dotacji (refundacja) dla działania „Odnowa i rozwój wsi” wyniesie ok. 180 tys. zł;
- średnia wartość dotacji (refundacja) dla działania „Małe projekty” wyniesie ok. 15 tys. zł;
- średnia wartość dotacji (refundacja) dla działania „nabywanie umiejętności i aktywizacja” wyniesie ok. 10 tys. zł;

Kwoty całkowite w tabeli budżetowej stanowią sumę kwoty refundowanej i wkładu własnego zgodnego z rodzajem operacji – wg wytycznych PROW 2007-2013, tj.:

- maksymalnie 50% dofinansowania dla operacji „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” (czyli minimum 50% wkładu własnego);
- maksymalnie 50% dofinansowania dla operacji „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” (czyli minimum 50% wkładu własnego);
- maksymalnie 75% dofinansowania dla operacji „Odnowa i rozwój wsi” (czyli minimum 25% wkładu własnego);
- maksymalnie 70% dofinansowania dla operacji „Małe projekty” (czyli minimum 30% wkładu własnego);

Budżet LSR został przygotowany w oparciu o założenie uzyskiwania maksymalnego możliwego dofinansowania w danym typie operacji przez beneficjentów.

Poniższa tabela obrazuje **budżet LGD „Sejneńszczyzna” w każdym roku realizacji**, przy spełnieniu powyższych założeń i harmonogramu:

Tabela nr 28: Budżet LGD na lata 2009-2015

ROK	KATEGORIA KOSZTU	413 – Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju					421 – Wdrażanie projektów współpracy	431 – Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja			Razem Oś 4
		Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikro-przedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem 413		Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejętności i i aktywizacja	Razem 431	
2009	całkowite	60 000,00	40 000,00	120 000,00	71 429,00	291 429,00	0,00	30 000,00	5 000,00	35 000,00	326 429,00
	kwalityfikowalne	60 000,00	40 000,00	120 000,00	71 429,00	291 429,00	0,00	30 000,00	5 000,00	35 000,00	326 429,00
	do refundacji	30 000,00	20 000,00	90 000,00	50 000,00	190 000,00	0,00	30 000,00	5 000,00	35 000,00	225 000,00
2010	całkowite	120 000,00	80 000,00	302 667,00	214 286,00	716 953,00	13 579,00	57 000,00	19 000,00	76 000,00	806 532,00
	kwalityfikowalne	120 000,00	80 000,00	302 667,00	214 286,00	716 953,00	13 579,00	57 000,00	19 000,00	76 000,00	806 532,00
	do refundacji	60 000,00	40 000,00	227 000,00	150 000,00	477 000,00	13 579,00	57 000,00	19 000,00	76 000,00	566 579,00
2011	całkowite	60 000,00	80 000,00	248 000,00	128 572,00	516 572,00	18 000,00	57 000,00	21 000,00	78 000,00	612 572,00
	kwalityfikowalne	60 000,00	80 000,00	248 000,00	128 572,00	516 572,00	18 000,00	57 000,00	21 000,00	78 000,00	612 572,00
	do refundacji	30 000,00	40 000,00	186 000,00	90 000,00	346 000,00	18 000,00	57 000,00	21 000,00	78 000,00	442 000,00
2012	całkowite	60 000,00	80 000,00	240 000,00	128 572,00	508 572,00	15 158,00	57 000,00	19 000,00	76 000,00	599 730,00
	kwalityfikowalne	60 000,00	80 000,00	240 000,00	128 572,00	508 572,00	15 158,00	57 000,00	19 000,00	76 000,00	599 730,00
	do refundacji	30 000,00	40 000,00	180 000,00	90 000,00	340 000,00	15 158,00	57 000,00	19 000,00	76 000,00	431 158,00
2013	całkowite	60 000,00	72 000,00	189 334,00	128 572,00	449 906,00	0,00	57 000,00	19 000,00	76 000,00	525 906,00
	kwalityfikowalne	60 000,00	72 000,00	189 334,00	128 572,00	449 906,00	0,00	57 000,00	19 000,00	76 000,00	525 906,00
	do refundacji	30 000,00	36 000,00	142 000,00	90 000,00	298 000,00	0,00	57 000,00	19 000,00	76 000,00	374 000,00
2014	całkowite	32 000,00	40 000,00	220 219,00	42 858,00	523 077,00		57 000,00	19 000,00	76 000,00	599 077,00
	kwalityfikowalne	32 000,00	40 000,00	220 219,00	42 858,00	523 077,00		57 000,00	19 000,00	76 000,00	599 077,00
	do refundacji	16 000,00	20 000,00	90 164,00	30 000,00	156 164,00		57 000,00	19 000,00	76 000,00	232 164,00
2015	całkowite							30 000,00	4 791,00	34 791,00	34 791,00
	kwalityfikowalne							30 000,00	4 791,00	34 791,00	34 791,00
	do refundacji							30 000,00	4 791,00	34 791,00	34 791,00
2009-2015	całkowite	680 000,00	392 000,00	1 220 220,00	714 289,00	3 006 509,00	46 737,00	345 000,00	106 791,00	451 791,00	3 217 037,00
	kwalityfikowalne	680 000,00	392 000,00	1 220 220,00	714 289,00	3 006 509,00	46 737,00	345 000,00	106 791,00	451 791,00	3 217 037,00
	do refundacji	196 000,00	196 000,00	915 161,00	500 000,00	1 807 164,00	46 737,00	345 000,00	106 791,00	451 791,00	2 305 692,00

Tabela pomocnicza budżetu(PLN)

Cele ogólne	Przedsięwzięci a	Zakładana liczba operacji realizowanych w ramach przedsięwzięci a	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej (413)	Tworzenie i rozwój mikro- przedsiębiors tw (413)	Odnowa i rozwój wsi (413)	Małe projekty (413)	Razem wdrażanie LSR (413)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja (431)	Razem wdrażanie LSR i nabywanie umiejętności i aktywizacja (413 + 431)	Wdrażani e projektó w współpra cy (421)	Funkcjonowa nie LGD – koszty bieżące (431)
I . Poprawa jakości życia przy jednoczesnym wykorzystaniu walorów przyrodniczych, kulturowych i historycznych regionu	1. Zrównoważon y rozwój turystyki w zgodzie z naturą	Minimalna liczba	6	6	4	20	36	2	38		
		Wartość	392 004	392 004	976 176	432 920	2 193 104	21 358,20	2 214 462,20		
	2. Zagroda w zgodzie z naturą	Minimalna liczba	0	0	0	6	6	2	8		
		Wartość	0	0	0	129 876	129 876	21 358,20	151 234,20		
II Aktywizacja społeczności lokalnych, wzmocnienie kapitału ludzkiego	Wiedza i promocja motorem rozwoju społeczeństwa	Minimalna liczba	0	0	1	7	8	6	14		
		Wartość	0	0	244 044	151 522	395 566	64 074,60	459 640,60		
Minimalna liczba operacji w ramach LSR			6	6	5	33	50	10	60	1	
Wartość dotacji do operacji w ramach LSR ogółem			392 004	392 004	1 220 220	714 318	2 718 546	106 791	2 825 337	46 737	345 000

Tabela nr 29: Harmonogram wdrażania przedsięwzięć i typów operacji:

PRZEDSIĘWZIĘCIA I TYPY OPERACJI ZGODNIE Z LSR	OKRESY REALIZACJI LSR W PRZEDZIAŁACH PÓŁROCZNYCH													
	2009 I	2009 II	2010 I	2010 II	2011 I	2011 II	2012 I	2012 II	2013 I	2013 II	2014 I	2014 II	2015 I	2015 II
I.1 Zrównoważony rozwój turystyki w zgodzie z naturą														
I.2 Zagroda w zgodzie z naturą														
II.1 Wiedza i promocja motorem rozwoju społeczeństwa														
Wdrażanie projektów współpracy														
Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności, aktywizacja														

11. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR

Proces przygotowywania Lokalnej Strategii Rozwoju został zapoczątkowany przez LGD „Sejneńszczyzna” już podczas realizacji pilotażowego Programu Leader + Schemat II, gdzie podczas wszelkiego rodzaju spotkań (na festynach, targach, szkoleniach) były przeprowadzane konsultacje społeczne. Wówczas zbierano już informację od lokalnych mieszkańców, organizacji społecznych, rolników, przedsiębiorców o ich potrzebach oraz wizji zrównoważonego obszaru LGD.

Proces przygotowywania LSR rozpoczął się od scharakteryzowania potencjału obszaru, ustalenia mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Proces przygotowywania LSR był procesem społecznym, angażującym rozmaite podmioty, które mają wpływ na rozwój regionu. Przelewaniem na papier wszystkich pomysłów i idei mieszkańców obszaru LGD od początku zajął się zarząd stowarzyszenia przy pomocy miejscowych ekspertów. Poszczególne zagadnienia LSR były omawiane przez Zarząd i poddawane pod dyskusję na Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia. Przy opracowywaniu strategii szczególną uwagę zwrócono na budżet stowarzyszenia i zakres zadań, jaki, przy planowanym budżecie, stowarzyszenie jest w stanie sobie postawić i zrealizować. Na tej podstawie zostały zdefiniowane poszczególne kierunki strategiczne, począwszy od wizji pożądanego stanu i misji LGD, poprzez cele ogólne, cele szczegółowe i rodzaje przedsięwzięć w ramach, których będą wyłonione operacje i projekty, które będą realizowane przez LGD.

Poszczególne etapy przygotowywania LSR były konsultowane z lokalną społecznością na spotkaniach warsztatowo – informacyjnych.

12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR

Upowszechnienie informacji o realizowanych działaniach z projektu realizowanego w ramach Schematu II Programu Leader+ zostało zrealizowane dobrze, gdyż w spotkaniach informacyjnych na terenach gmin brało coraz więcej ludności danych miejscowości. Informacja o programie Leader+ oraz możliwości jakie będą mieli rolnicy, przedsiębiorcy została rozpowszechniona już na etapie przygotowywania LSR. W tym celu były przeprowadzane badania ankietowe wśród mieszkańców, tak aby jak najlepiej można było określić cele i priorytet LSR. PO opracowaniu niniejszego dokumentu będzie on dostępny zarówno na stronie internetowej Lokalnej Grupy Działania „Sejneńszczyzna” (www.lgd-sejnenszczyzna.pl) jak również w lokalnej prasie i na innych lokalnych serwisach internetowych. W tym celu przygotowane zostaną krótkie informacje przez Zarząd na ulotki, broszury, przekazywane na zebraniach wiejskich w gminach i sołectwach.

Najbardziej istotnym elementem promocji oraz informowania o programie będzie ogłoszenie w lokalnej prasie, Internecie możliwości składania wniosków do biura projektu LGD. Informacja przekazywana będzie na bieżąco, w miarę potrzeb. Za wdrażanie LSR odpowiedzialny będzie Zarząd LGD, pomimo to iż wyboru operacji dokonywać będzie Rada Programowa. Dlatego też bardzo ważne przy wdrażaniu programu jest doświadczenie członków zarządu, ich kwalifikacje jak również zatrudnienie pracowników biura posiadających odpowiednie doświadczenie zawodowe. Przy wdrażaniu całego programu nastąpi podział pracy i odpowiedzialności na poszczególnych członków zarządu, a mianowicie będą oni odpowiedzialni za prawidłowe wdrażanie poszczególnych osi i priorytetów PROW. Podział zadań i odpowiedzialności dokonany zostanie po otrzymaniu pisemnej decyzji z SW o otrzymaniu dofinansowania.

Lokalna Strategia Rozwoju może być aktualizowana na bieżąco na pisemny wniosek grupy osób – minimum 10 osobowej, z podaniem pisemnego uzasadnienia planowanego działania. Wniosek należy złożyć do biura LGD, następnie jest on rozpatrywany przez Zarząd. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia jest stawiany na najbliższym Walnym Zebraniu, w innym wypadku odpowiedź negatywna powinna zostać wysłana w terminie 7 dni od daty podjęcia decyzji przez Zarząd.

13. Zasady i sposób dokonywania oceny/ewaluacji

Jednym z głównych elementów decydujących o powodzeniu realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju jest ocena realizacji założonych w Strategii kierunków i celów rozwoju w stosunku do przyjętych pierwotnie założeń. W tym celu Lokalna Grupa Działania opracowała plan przeprowadzenia ewaluacji własnej w trakcie wdrażania LSR oraz po jego zakończeniu. Plan ten pozwoli na systematyczną ocenę realizacji LSR i będzie stanowił główne narzędzie umożliwiające reakcję na pojawiające się odstępstwa od przyjętych pierwotnie założeń tak, aby w optymalny sposób wypełnić założenia celów strategii i w maksymalnie efektywny sposób wykorzystać środki finansowe będące do dyspozycji LGD.

W tym zakresie ewaluacja będzie obejmowała zarówno:

- Ewaluację ex-ante – obejmującą ocenę zakładanych rezultatów operacji które są dopiero w fazie planowania i podejmowania decyzji o ich realizacji,
- Ewaluację ex-post – obejmującą analizę zrealizowanych w danym okresie działań i operacji pod kątem określenia ich efektów i wpływu jakie miała ich realizacja na osiągnięcie zakładanych celów Lokalnej Strategii Rozwoju.

W przypadku ewaluacji ex-ante główne założenia będą oparte o poniższy opis charakterystyki ewaluacji ex-post. Ewaluacja przed rozpoczęciem realizacji wdrażania Strategii w życie będzie zawierała prognozę przewidywanego wpływu realizacji poszczególnych operacji na spełnienie założeń LSR. Ocena ta będzie następnie obok samej LSR punktem wyjścia do przeprowadzenia wniosków z ewaluacji ex-post.

W przypadku ewaluacji ex-post z punktu widzenia jej metodologii zostanie ona podzielona na 2 zasadnicze etapy dotyczące oceny efektów realizowanych przedsięwzięć i ich wpływu na realizację założeń Strategii oraz oceny funkcjonowania LGD, których końcowym efektem będzie raport ewaluacyjny.

Ewaluacja ex-post dotycząca oceny efektów realizowanych przedsięwzięć i ich wpływu na realizację założeń Strategii będzie oparta zgodnie z założeniami Ministerstwa Rozwoju Regionalnego o następujące założenia:

I. Podstawowe pytania badawcze i elementy o jakie będzie się opierało badanie:

- analiza efektów działań i operacji realizowanych w ramach poszczególnych przedsięwzięć w kontekście osiągnięcia wskaźników założonych w ramach każdego przedsięwzięcia – zestawienie zbiorcze ukazujące w sposób ilościowy zrealizowane wskaźniki: produktu, rezultatu i oddziaływania założone w każdym z przedsięwzięć,
- analiza wpływu realizacji poszczególnych działań i operacji na zrealizowanie założeń poszczególnych przedsięwzięć założonych do realizacji w strategii - analiza ilości projektów realizowanych w ramach każdego z przedsięwzięć i ocena przedsięwzięć najczęściej oraz najrzadziej realizowanych,
- analiza wpływu realizacji poszczególnych działań i operacji na osiągnięcie założeń celów szczegółowych wyznaczonych w ramach Strategii - analiza ilości projektów wybranych do realizacji przyczyniających się do realizacji danego celu szczegółowego LSR wraz z oceną celów które są najlepiej oraz najgorzej realizowane,
- analiza wpływu realizacji poszczególnych działań i operacji na osiągnięcie celów ogólnych wyznaczonych w ramach LSR - analiza ilości projektów wybranych do realizacji przyczyniających się do spełnienia założeń danego celu głównego wraz z oceną które z celów głównych są najlepiej a które najgorzej realizowane,
- analiza wpływu realizacji poszczególnych działań i operacji (ich ilości i wartości) na realizację struktury budżetu Strategii w odniesieniu do liczby założonych naborów i wielkości środków na każde z działań w skali roku oraz na cały okres programowania – określenie stopnia wykorzystania środków finansowych w ramach każdego z działań w ramach budżetu LSR.
- Analiza grup docelowych wnioskujących o wsparcie – ocena zintegrowanego charakteru LSR – analiza beneficjentów poszczególnych działań i operacji w ramach każdego z przedsięwzięć w

odniesieniu do założonych grup docelowych w ramach każdego z przedsięwzięć i ocena zintegrowanego charakteru LSR,

- Wykaz wniosków w formie uwag i rekomendacji dotyczących usprawnienia funkcjonowania LGD oraz lepszego osiągania celów Strategii – rekomendacje co do możliwych korekt budżetu, zmian wskaźników, zmian typów przedsięwzięć, itp.

II. Założone metody badawcze:

- Analiza desk research – analiza założeń LSR – celów, przedsięwzięć i struktury budżetu w celu oceny stopnia ich realizacji,
- Analiza statystyczna projektów wybranych i niewybranych do realizacji – analiza projektów pod kątem ich ilości i wartości oraz liczby projektów realizowanych w ramach każdego z celów i przedsięwzięć – zgodnie z założeniami przedstawionymi w punkcie I,
- Analiza statystyczna dotycząc realizacji budżetu LSR w ramach poszczególnych działań,
- Analiza terytorialna (mapa z podziałem LGD na gminy) według liczby złożonych wniosków, ich wartości oraz rodzajów beneficjentów i działań – ocena zróżnicowania terytorialnego projektów ocenionych przez LGD w danym okresie.

Ewaluacja ex-post dotycząca oceny funkcjonowania LGD będzie natomiast oparta o następujące założenia:

I. Podstawowe pytania badawcze i elementy o jakie będzie się opierało badanie:

- Ocena czy przyjęte procedury wyboru operacji do realizacji zostały prawidłowo dobrane i pozwalają na obiektywną ocenę,
- Czy przyjęta procedura odwoławcza została prawidłowo dobrana,
- Czy kryteria wyboru gwarantują obiektywny wybór operacji,
- Ocena procesu informowania i promocji działań LGD,
- Analiza przedsięwzięć niewybranych w zakresie określenia powodów niewybrania wniosków do realizacji – analiza ilościowa (ilość niewybranych wniosków w stosunku do ogółem złożonych) oraz jakościowa (przyczyny niewybrania wniosków do realizacji) wraz z oceną stopnia przygotowania beneficjentów do naborów oraz oceną działań informacyjno – promocyjnych prowadzonych przez LGD,

II. Przyjęte metody badawcze:

- Analiza desk research – analiza założeń LSR – celów, przedsięwzięć i struktury budżetu w celu oceny stopnia ich realizacji,
- Analiza ilościowa i jakościowa projektów niewybranych do realizacji w zakresie powodów ich odrzucenia,

- Analiza terytorialna (mapy z podziałem LGD na gminy) liczby projektów niewybranych z podziałem na działania i beneficjentów,
- Badania ankietowe członków rady LGD,
- Analiza oceny operacji – przyznanej punktacji,
- Badania ankietowe wybranej próby wnioskodawców projektów (wielkość próby zostanie oszacowana na początku badania w zależności do liczby złożonych projektów do wyboru przez LGD w danym okresie).

Założenia do planowanych działań ewaluacyjnych:

- Badania ewaluacyjne zostaną przeprowadzone w okresach rocznych – po zakończeniu każdego roku kalendarzowego,
- Efektem przeprowadzenia badania będzie raport ewaluacyjny przygotowany w terminie między zakończeniem roku a datą sprawozdawczego Walnego Zgromadzenia Członków LGD i zaprezentowany na Walnym Zgromadzeniu jako jeden z elementów sprawozdania Zarządu z działalności LGD za dany rok,
- Końcowy raport z badania wraz z rekomendacjami i wnioskami dotyczącymi sposobów wykorzystania informacji uzyskanych z ewaluacji w celu usprawnienia działania LGD - zostanie przygotowany i przedstawiony przez Komisję Rewizyjną,
- Każde kolejne badanie ewaluacyjne w zakresie podsumowań ostatniego roku będzie zawierało także w stosunku do przedstawionych pytań i elementów badania odniesienie ich do sumy dotychczas zrealizowanych w trakcie trwania LSR tak, że w ostatnim roku badania raport z ewaluacji będzie zawierał podsumowanie efektów wybranych do realizacji operacji w całym okresie wdrażania Strategii – od 2009 roku. Pozwoli to na etapie ostatniego badania ewaluacyjnego uzyskać całkowity obraz i ocenę realizacji założeń LSR.

Wyniki tak przeprowadzonych badań ewaluacyjnych oraz opracowane raporty będą zawierały jako element obowiązkowy wnioski oraz rekomendacje i zalecenia, które pozwoliłyby na generalne usprawnienie działania LGD przede wszystkim w kierunku bardziej efektywnego wykorzystania dostępnych w ramach LSR środków w kontekście przyjętych celów Strategii. Wnioski te będą następnie służyły jako materiał wyjściowy do opracowania przez Zarząd planu zmiany sposobów działalności IGD lub założeń Lokalnej Strategii Rozwoju. Należy podkreślić, że dokonanie ewentualnych zmian w tym zakresie będzie wiązało się z gruntowną analizą sytuacji obecnej tak aby nie dokonywać zmian zbyt pochopnie lub zbyt daleko idących – z tego względu część ze zmian np. dotyczących korekt LSR w zakresie budżetu czy zakresu przedsięwzięć będzie dokonywanych jeśli w dwóch kolejnych raportach (przez dwa kolejne lata) z wniosków poewaulacyjnych będą wynikały podobne zalecenia – część działań np. dotyczących sposobów informacji o wdrażaniu LSR będzie wymagała

natychmiastowej reakcji. Sposób wykorzystania informacji uzyskanych z ewaluacji własnej związany z usprawnieniem działalności LGD będzie dotyczył przede wszystkim:

- Analizy przestrzennego zróżnicowania liczby złożonych wniosków oraz liczby wniosków nie wybranych do realizacji z podziałem na gminy – weryfikacja metod i sposobów dotarcia z działaniami informacyjnymi promocyjnymi i szkoleniowym do potencjalnych beneficjentów działań w ramach LSR na całym jej obszarze w oraz w poszczególnych gminach – zalecenia: intensyfikacja działań informacyjnych na terenach o najmniejszej liczbie złożonych wniosków; intensyfikacja działań szkoleniowych i konsultacyjnych na obszarach o największej liczbie wniosków niewybranych; podobnie w przypadku grup beneficjentów – intensyfikacja działań informacyjnych i szkoleniowych wśród grup beneficjentów, którzy składają najmniej wniosków lub tych którzy cechują się największą liczbą wniosków niewybranych.
- Analiza realizacji osiągnięcia celów określonych w LSR – analizie zostaną przede wszystkim poddane cele szczegółowe, których realizacji jest zagrożona lub które są realizowane w najmniejszym zakresie. W tym kontekście w przypadku utrzymywania się takiego stanu rzeczy w sposób ciągły w kolejnych raportach ewaluacyjnych możliwa będzie decyzja o zmianie ich założeń.
- Analiza poszczególnych przedsięwzięć wyznaczonych do realizacji w ramach zdefiniowanych celów – podobnie jak w przypadku celów analizie zostaną poddane przede wszystkim te przedsięwzięcia w ramach, których realizowana jest najmniejsza liczba projektów oraz te, dla których zagrożone jest osiągnięcie wskaźników ich realizacji. Ocena ta będzie dokonywana także w kontekście tych przedsięwzięć w ramach, których realizowana jest większa od przewidywanej liczba operacji a w konsekwencji możliwe jest przekroczenie wartości założonych wskaźników. W tym kontekście utrzymywanie się takiego stanu rzeczy, w co najmniej 2 kolejnych raportach ewaluacyjnych spowoduje możliwość zmiany zakresu planowanych przedsięwzięć oraz wartości wyznaczonych w ramach nich wskaźników realizacji,
- Analiza realizacji struktury budżetu wyznaczonego w ramach LSR – ocenie w tym zakresie będzie poddana wartość zrealizowanych projektów/ wybranych operacji w ramach każdego z działań w ramach LSR w stosunku do założeń struktury budżetu. W przypadku pojawienia się znacznych odstępstw w tym zakresie, tzn. zagrożenia niewydatkowania środków w którymś z działań lub ich wyczerpania w innych działaniach możliwa będzie korekta zapisów budżetu tak, aby środki finansowe w ramach LSR zostały w maksymalny i efektywny sposób wykorzystane możliwie w pełnej wysokości przez beneficjentów,
- Analiza procedur oraz kryteriów oceny wniosków – w przypadku pojawienia się tzw. „wąskich gardeł” w procedurach utrudniających ocenę wniosków, operacji lub w przypadku trudności z

oceną/spełnieniem założeń któregoś z kryteriów wyboru operacji możliwa jest weryfikacja tych zapisów tak, aby proces oceny był możliwie obiektywny i przejrzysty.

14. Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR.

Niniejsza LSR nie jest jedynym dokumentem określającym sposoby rozwoju opisywanego obszaru. Istnieje wiele innych organizacji i instytucji, które tworzą takie dokumenty o charakterze strategicznym. Zadaniem LSR jest uwzględnienie tych programów, niejako wpisanie się w nie, zgodnie z zasadą zintegrowania. Wtedy działania realizowane na tym terenie będą odpowiednio wzmocnione, bardziej efektywne, pozwolą na uniknięcie błędów popełnionych wcześniej. Określenie takich powiązań niewątpliwie podnosi efektywność i przydatność samej LSR.

Lokalna Strategia Rozwoju dla obszaru działania Lokalnej Grupy działania „Sejneńszczyzna” wpisuje się w nadrzędny dla Polski wieloletni dokument strategiczny rozwoju społeczno-gospodarczego, tj. **Strategię Rozwoju Kraju 2007-2015** (SRK), stanowiący odniesienie dla innych strategii i programów rządowych, jak i innych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym i lokalnym. Dokument ten określa cele i priorytety rozwoju Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić, uwzględniając przy tym najważniejsze trendy rozwoju gospodarki światowej oraz cele, jakie stawia Unia Europejska w odnowionej Strategii Lizbońskiej.

Zapisana w LSR polityka rozwoju będzie przyczyniać się do realizacji zapisanej w Strategii Rozwoju Kraju wizji kraju, która zakłada, że *Polska w roku 2015 będzie krajem o wysokim poziomie i jakości życia mieszkańców oraz silnej i konkurencyjnej gospodarce, zdolnej do tworzenia nowych miejsc pracy*. Wizja ta ma zostać osiągnięta poprzez działania realizowane w 6 priorytetach, wśród których 2, tj. **Priorytet 5. Rozwój obszarów wiejskich** (bezpośrednio) oraz **Priorytet 6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej** (pośrednio) stanowiąc będą główne obszary korelacji priorytetów rozwoju zapisanych w LSR. W szczególności poprzez cele zapisane w LSR realizowane będą działania: a) Rozwój przedsiębiorczości i aktywności pozarolniczej oraz d) Wzrost jakości kapitału ludzkiego oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi w Priorytecie 5 SRK, z kolei w Priorytecie 6 w sposób pośredni realizowane będą dwa zapisane działania, tj. a) Podniesienie konkurencyjności polskich regionów oraz b) Wyrównywanie szans rozwojowych obszarów problemowych.

Drugim istotnym dokumentem planistycznym, w jaki wpisuje się LSR dla obszaru LGD „Sejneńszczyzna” są **Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności) 2007-2013** wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Dokument ten reguluje w szczególności

realizację tzw. polityki spójności w Polsce, a tym samym wydatkowanie największej puli środków pomocowych, pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności. Nie dotyczy on wprost rozwoju obszarów wiejskich, jednak sporo uwagi poświęca koordynacji polityki spójności z innymi politykami wspólnotowymi, w tym w szczególności Wspólną Polityką Rolną i realizowaną ramach niej polityką rozwoju obszarów wiejskich. Działania w ramach LSR będą spójne zarówno z głównym celem strategicznym NSRO, tj. *tworzeniem warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej*, jak i jednym z 6 głównych celów horyzontalnych, tj. *Wyrównywaniem szans rozwojowych i wspomaganiem zmian strukturalnych na obszarach wiejskich*. Realizacja LSR będzie powiązana pośrednio również z innymi celami NSRO, w tym w szczególności z celem 2. *Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej*.

Dokumentem strategicznym o charakterze krajowym, z którym poprzez branżowy charakter w największym stopniu powiązana musi być LSR dla obszaru Spichlerza jest **Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013** (KPSROW). Zawiera on priorytety rozwoju obszarów wiejskich na okres 7 lat, uwzględniające zarówno regulacje wspólnotowe (Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla Rozwoju Obszarów Wiejskich), jak i spójność z dokumentami krajowymi (KPS, NSRO oraz Krajowy Program Reform). KPSROW jest tym samym podstawowym dokumentem ramowym, na podstawie którego został przygotowany główny instrument wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej w Polsce, w części dotyczącej rozwoju obszarów wiejskich, tj. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Podstawę realizacji KPSROW stanowi koncepcja wielofunkcyjności rolnictwa i obszarów wiejskich. Zakłada ona wzmocnienie ekonomiczne gospodarstw rolnych i wzrost konkurencyjności sektora rolno-spożywczego, przy jednoczesnym zapewnieniu instrumentów na rzecz różnicowania działalności gospodarczej w kierunku pozyskania i stworzenia alternatywnych źródeł dochodów mieszkańców wsi. Równie ważnym aspektem obszarów wiejskich w Polsce, poza funkcjami ekonomicznymi i dobrymi warunkami dla rozwoju społecznego, jest ich rola w zachowaniu i odtwarzaniu walorów krajobrazowych oraz zasobów przyrody, tj. zachowanie dobrego stanu ekologicznego wód i gleb, bogactwa siedlisk i różnorodności biologicznej, a także dziedzictwa kulturowego wsi.

Powyższe istotne kwestie znajdują swój wyraz w głównych kierunkach / priorytetach rozwoju dla obszaru objętego LSR, przewidzianych do realizacji w ramach LSR. Ze względu na wynikowy charakter tych dokumentów, tj. Strategia Rozwoju Kraju → Krajowy Plan Strategiczny dla Rozwoju Obszarów Wiejskich → Program Rozwoju Obszarów Wiejskich → Lokalna Strategia Rozwoju największe związki pomiędzy celami, priorytetami i działaniami występują w obszarze tzw. osi

priorytetowych rozwoju 3 i 4, tj. *jakości życia na obszarach wiejskich i różnicowania gospodarki wiejskiej oraz LEADER*, stanowiących jednocześnie obszary interwencji potencjalnego wsparcia udzielanego przez Lokalne Grupy Działania w ramach realizacji LSR.

Poniżej zaprezentowano korelację Strategii z najważniejszymi dokumentami planistycznymi występującymi na tym terenie:

- **„Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013, Narodowa Strategia Spójności”,**
 - Strategia Rozwoju społeczno – gospodarczego kraju, Cele polityki spójności w Polsce wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie, 5.4.1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa, 5.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej, 5.4.6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich,
- **„Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020”,**
 - Cel 1: Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa,
 - Cel 2: Rozwój zasobów ludzkich zgodnie z potrzebami rynku pracy
 - Cel 3: Podniesienie konkurencyjności podlaskich firm w aspekcie krajowym i międzynarodowym
 - Cel 4: Podniesienie konkurencyjności podlaskich firm w aspekcie krajowym i międzynarodowym
 - Cel 5: Rozwój turystyki z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego
 - Cel 6: Wykorzystanie przygranicznego i transgranicznego położenia województwa
 - Cel 7: Rozwój rolnictwa i tworzenie warunków wielofunkcyjnego rozwoju wsi.
- **Program rozwoju turystyki i zagospodarowania turystycznego województwa podlaskiego do 2010 roku**
 - Cel strategiczny 1: Stworzenie zintegrowanego systemu informacji i obsługi ruchu turystycznego.
 - Cel strategiczny 2: Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej.
 - Cel strategiczny 3: Określenie wiodących form turystyki i ich rozwój.
 - Cel strategiczny 4: Wykreowanie markowych produktów turystycznych.
 - Cel strategiczny 5: Rozwijanie rekreacji ruchowej i zdrowotnej w ekosystemach.
- **Strategia Rozwoju Turystyki w Euroregionie „NIEMEN-NEMUNAS-NEMAN”**

- Cel 1: Zwiększenie konkurencyjności produktu turystycznego i sektora usług turystycznych; Zadanie 1.1 Harmonijne (zrównoważone) rozwijanie produktu turystycznego i usług sektora turystycznego, aby stał się on częścią turystyki międzynarodowej; Zadanie 1.2 Włączenie produktu turystycznego regionów i Euroregionu do programów krajowych i międzynarodowych
- Cel 2: Harmonijny (zrównoważony) rozwój infrastruktury turystycznej; Zadanie 2.2 Rozwijanie infrastruktury turystyki poznawczej i kulturowej; Zadanie 2.3 Rozwijanie infrastruktury wypoczynkowej i rozrywkowej; Zadanie 2.4 Rozwój infrastruktury transportowej; Zadanie 2.5 Rozwój infrastruktury informacji turystycznej
- Cel 3. Tworzenie rynku turystycznego; Zadanie 3.1 Tworzenie wizerunku Euroregionu Niemen jako regionu przyjaznego dla turystyki; Zadanie 3.2 Rozwój usług informacji *turystycznej*;
- **Program rozwoju produktu turystycznego Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego i Ziemi Sejneńskiej**
 - Priorytet 1: Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej
 - Priorytet 2: Wyznaczenie i rozwój wiodących form turystyki oraz wykreowanie markowych produktów turystycznych Regionu.
 - Priorytet 3: Opracowanie i rozwój zintegrowanego systemu informacji, promocji oraz kreacja marki Regionu
 - Priorytet 4: Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia turystyki oraz rozwoju rynku pracy w tym sektorze
- **Strategia Rozwoju Powiatu Sejneńskiego do 2013r,**
- **Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2007-2013**

Oczywiście zapisy LSR są także zgodne z dokumentami strategicznymi poszczególnych gmin, na terenie, których będzie ona wdrażana – wymienić tu można chociażby: gminne strategie rozwoju, plany rozwoju lokalnego, czy wieloletnie plany inwestycyjne.

Lokalna Strategia Rozwoju, poprzez tę zgodność, niewątpliwie przyczyni się nie tylko do rozwoju obszaru nią objętego, ale również do rozwoju całego regionu. Stanie się tak, dzięki zjawisku korelacji kierunków określonych w LSR z kierunkami opisywanymi w innych dokumentach planistycznych.

15. Planowane działania/przedsięwzięcia/operacje realizowane przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR.

Lokalna Grupa Działania „Sejneńszczyzna” realizując zadania zawarte w Lokalnej Strategii Rozwoju będzie mogła ubiegać się o dofinansowanie z innych funduszy strukturalnych. Najbardziej dostępnym funduszem będzie możliwość otrzymania dofinansowania z Euroregionu Niemen w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej, Programu Polska-Białoruś, oraz Programu Polska-Litwa-Obwód Kaliningradzki. W szczególności będzie to kontynuacja już rozpoczętych działań opisanych w Zintegrowanej Strategii Obszarów Wiejskich Sejneńszczyzny, które będą musiały być zakończone.

Jednym z zadań, których realizacja została rozpoczęta jest budowa zintegrowanej sieci tras rowerowych Sejneńszczyzny na podstawie opracowania przygotowanego w ramach II Schematu Programu Leader+ oraz promocja produktów lokalnych, w tym doprowadzenie do rejestracji sękacza sejneńskiego na poziomie unijnym, jako chronionego oznaczenia geograficznego.

Działania wskazane w Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanej dla obszaru Lokalnej Grupy Działania w istotny sposób przyczynią się do rozwoju regionu Sejneńszczyzny. Wpływ realizacji Strategii na rozwój regionu może wystąpić w dwóch obszarach. Pierwszy to wpisanie się w realizację celów strategicznych i działań zapisanych w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego. Natomiast drugi to zgodność z celami strategicznymi i operacyjnymi rozwoju gmin tworzących Lokalną Grupę Działania.

W okresie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju (2007-2013) partnerzy zakładają realizację następujących zadań informacyjno – promocyjnych:

1. Rozbudowa strony internetowej Lokalnej Grupy Działania.
2. Wydawanie ulotek i broszur informacyjnych.
3. Organizacja imprez kulturalnych promujących obszar i Lokalną Grupę Działania.
4. Wydawanie folderów, map i opracowań.
5. Uczestnictwo (aktywne) w konferencjach i spotkaniach regionalnych i krajowych.
6. Uczestnictwo w krajowej sieci Leader.

Budowa zintegrowanej sieci tras rowerowych – odnowa i wytyczenie nowych szlaków.

Lokalna Strategia Rozwoju opracowana dla obszaru Ziemi Sejneńskiej obejmuje zaplanowany budżet na lata 2009-2015. Przyjęcie takiego zakresu czasowego realizacji Strategii wynika m.in. z konieczności zachowania zgodności z dokumentami strategicznymi i operacyjnymi opracowanymi na poziomie kraju i województwa (Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego na lata 2006-2020) oraz uwzględnia okres zakończenia rozliczania projektów dofinansowanych z funduszy Unii Europejskiej w roku 2015. Oznacza to, że czas realizacji strategii pokrywa się z nowym okresem programowania i rozliczania środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich.

Realizacja LSR dla obszaru funkcjonowania LGD Sejneńszczyzna powinna przyczynić się do poprawy warunków wzrostu gospodarczego w gminach wchodzących w obszar LGD, poprawy jakości życia na tym obszarze, zachowania tożsamości, tradycji i kultury regionu Pogranicza polsko-litewskiego oraz rozwoju nowoczesnej i zintegrowanej społeczności lokalnej zamieszkującej obszar, objęty LSR. Jednocześnie wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych powinno odbywać się w oparciu o zachowanie zasady zrównoważonego rozwoju. Zacieśnieniu powinny ulec więzi pomiędzy gminami wchodzącymi w skład partnerstwa.

17. Informacja o załącznikach.

Załącznik nr 1. Statut LGD Sejneńszczyzna

Załącznik nr 2. Kwalifikacje Członków Zarządu LGD Sejneńszczyzna

Załącznik nr 3. Wykaz Stowarzyszeń działających na terenie LGD Sejneńszczyzna

Załącznik nr 4. Charakterystyka partnerów społecznych i gospodarczych LGD Sejneńszczyzna

Załącznik nr 4a, 4b, 4c, 4d, 4e. Charakterystyka partnerów publicznych

Załącznik nr 5. Regulamin Rady

Załącznik nr 6. Doświadczenie i kwalifikacje Członków Rady

Załącznik nr 7. Procedura naboru pracowników oraz opis stanowisk pracy w LGD Sejneńszczyzna

Załącznik nr 8. Podręcznik procedur oceny zgodności z LSR.

18. Spis Tabel

Tabela nr 1. Wykaz Członków Zarządu LGD „Sejneńszczyzna”

Tabela nr 2. Skład Zarządu LGD „Sejneńszczyzna”

Tabela nr 3. Skład Rady Programowej LGD „Sejneńszczyzna”

Tabela nr 4. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład Rady Programowej

Tabela nr 5. Jednostki samorządu terytorialnego objęte LSR

Tabela nr 6. Powierzchnia wód stojących oraz długości rzek na terenie gmin objętych LSR

Tabela nr 7. Powierzchnie prawnie chronione na terenie obszaru LSR

Tabela nr 8. Podział administracyjny obszaru LGD

Tabela nr 9. Gęstość zaludnienia w gminach obszaru objętego LSR

Tabela nr 10. *Struktura wiekowa ludności na terenie LSR*

Tabela nr 11. *Źródła utrzymania w gospodarstwach domowych w gminach objętych LSR wg NSP 2002*

Tabela nr 12. *Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w gminach LSR*

Tabela nr 13. *Szkolnictwo podstawowe w gminach LSR*

Tabela nr 14. *Szkolnictwo gimnazjalne w gminach objętych LSR*

Tabela nr 15. *Biblioteki i czytelnictwo na obszarze objętym LSR*

Tabela nr 16. *Schemat celów i przedsięwzięć w ramach LSR w formie tabelarycznej*

Tabela nr 18. *Opis przedsięwzięcia I Zrównoważony rozwój turystyki w zgodzie z naturą*

Tabela nr 19. *Matryca logiczna Przedsięwzięcia I. Zrównoważony rozwój turystyki w zgodzie z naturą*

Tabela nr 20. *Opis przedsięwzięcia II. Zagroda w zgodzie z naturą*

Tabela nr 21. *Matryca logiczna Przedsięwzięcia II. Zagroda w zgodzie z naturą*

Tabela nr 22. *Opis Przedsięwzięcia III. Wiedza i promocja motorem rozwoju społeczeństwa*

Tabela nr 23. *Matryca logiczna Przedsięwzięcia III. Wiedza i promocja motorem rozwoju społeczeństwa*

Tabela nr 24. *Podział środków pomiędzy poszczególne komponenty*

Tabela nr 25. *Podział środków na poszczególne działania*

Tabela nr 26. *Podział środków na Funkcjonowanie biura i aktywizację*

Tabela nr 27. *Budżet LGD „Sejneńszczyzna” na lata 2009-2015*

Tabela nr 28. *Harmonogram wdrażania przedsięwzięć.*

19. Spis Rysunków

Rysunek nr 1. *Logo LGD „Sejneńszczyzna”*

Rysunek nr 2. *Struktura pracowników i procesu podejmowania decyzji*

Rysunek nr 3. *Zalesienie i wody powierzchniowe obszaru gmin objętych LSR*

Rysunek nr 4. *Ocena i wybór operacji przez LGD „Sejneńszczyzna”*

20. Spis wykresów

Wykres nr 1. *Prognoza liczby ludności na terenie Powiatu Sejny wg GUS*

Wykres nr 2. *Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w gminach objętych LSR w końcu 2006 roku*

Wykres nr 3. *Podmioty gospodarki narodowej wg wybranych sekcji w Powiecie Sejny w końcu 2006r.*

Wykres nr 4. *Podmioty gospodarki na terenach wiejskich Powiatu Sejny w końcu 2003r.*

Wykres nr 5. *Struktura gospodarstw rolnych wg powierzchni użytków rolnych wg NSR 2002*

Wykres nr 6. *Struktura gospodarstw domowych wg źródła utrzymania w gminach objętych LSR*